

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka
(2)\Soucek_Ludvik-Pripad_Baskrevillskeho_psa.pdb

PDB Name: Soucek - Pripad Baskervillskeho
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXT
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 1.10.2007
Modification Date: 1.10.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

PŘÍPAD BASKERVILLSKÉHO PSA I. DÍL / JITRO ČARODĚJŮ

Úvahy byly přesné a podrobné, ale dedukce, jak se zdálo, přitažené za vlasy a přepjaté.
ARTHUR CONAN DOYLE: STUDIE V ŠARLATOVÉ BARVĚ

HŮL ZVANÁ "SINGAPURKA"

Burácející rakety vzlétaly v oblacích plamenů, aby vynášely na oběžné dráhy kosmické koráby, družice a podle tvrzení zlých (avšak velmi dobře informovaných) jazyků i vodíkové bomby. Války vybuchovaly zcela očekávaně i zcela neočekávaně, spalovaly země a národy a po jejich spotřebování zase uhasínaly. Řada lidí žila s cizím srdcem v hrudi nebo se srdcem sice vlastním, ale podporovaným a řízeným maličkým elektronickým přístrojkem, jehož neúnavné tik tak tik tak prodlužovalo životy o měsíce a léta. Výtvarné výstavy byly plné obrazů a soch, nad nimiž se takřka do nepřičetnosti rozčilovaly obecnost a kritika, nesmířené skutečnosti, že je budou za deset let klidně, dokonce se zálibou přijímat a za dalších pár sezón slavnostně umístit do nejproslulejších obrazáren a národních galerií. Svět zkrátka krácel, jak s oblibou píší úvodníkari, mílovými kroky kupředu, což ostatně činí už od dob pralidí a opolidí, takže je s podivem, že dávno neuběhl větší kus cesty. Jen malé městečko, kam utíkám na každou trpce vykoupenu a svrchovaně zaslouženou dovolenou, se ani za mák nezměnilo.

Pravda, pečlivý a hlavně dlouholetý pozorovatel by přece jen tu a tam našel něco nového. Benzínová pumpa v těsném sousedství barokního světece na hlavním (a jediném) náměstí se pyšnila novým nátěrem podivného tónu, vzniklého patrně smíšením zbytků nejrůznějších barev z plechovek šetrného, pana Tatička, místního drogisty, bylinkáře a přírodního lékaře. Barokní pískovcový světec v těsném sousedství benzínové pumpy našťěstí čerstvě natřený nebyl - jen trochu otřelejší a zjizvenější podzim-

ními dešti. Už dávno jsem zjistil, že nejhezčí bývá v zimě, po pořádné chumelenici, která mu nasadí bílou beranici a pláštěnku, takže vypadá navzdory nepochybné svatosti jako fešný bílý rejtar.

Ani staříci, patřící k náměstí stejně pevně a neoddělitelně jako světec, pumpa a krám pana Tatička s rezavými tabulemi. Koncesovaný prodej jedů, Radion pere sám a třetí, na níž jsou čitelné jen zbytky záhadného nápisu Ka . . . covka na ... korka, se nezměnili. Možná že se zvolna střídali a nahrazovali. Za ta léta, co sem jezdím, by to vlastně bylo velice pravděpodobné, ale mně připadají stále titíž, se svými porcelánovými fajfkami nebo věčně zhasínajícími viržinky, s křivými holemi, podpírajícími třaslavé brady, s propadlými spánky, a hlavně s nadmíru určitými a vyhraněnými názory na kteroukoli otázku ve vesmíru. Od značně zachmuřeného obzoru mezinárodní politiky přes docela nesmyslnou sestavu národního fotbalového mužstva, kde chybí druhý Plánička a Pepi Bican, až ke drahotě, jaká za Rakouska jaktěživa nebyla.

Paní Kalousova se také léty nemění. Zůstává pořád stejně hezkou drobnou stařenkou s pečlivě učeným a přitažlivým drdůlkem zářivě bílých vlasů, modrou zahradnickou zástěrou přes staromódní šaty a všelijakými nástroji a pomůckami vzorných sadařů po kapsách. Vyhlížela už - jako vždycky - z branky zahrádky, když jsem s nesmírnou opatrností, přesto však daleko hůře, než široká cesta připouštěla, přistál s červeným fiatkem u cíle a vypnul motor. Opatrnost byla zcela na místě. Fiater totiž nepatří mně, ale Barbaře, jinak doktorce Medunové, která by mě navzdory naší vzájemné lásce roztrhla jako hada, kdybych zkrivil kterýkoliv z mnoha úplně zbytečných a pro jízdu nedůležitých kousků plechu. Řidičskou neobratnost mám asi vrozenou - Barbara o mně prohlašuje, že jsem hříčka přírody a že prý jenom neandrtálci a já se jaktěživi nenaučí současně kroutit volantem, cloumat řadicí pákou, šlapat na různé pedály, a k tomu všemu ještě dávat pozor, co se děje kolem dokola. Nevymlouvám jí to, ale myslím, že hra na varhany je proti řízení automobilu úplnou hračkou a podle toho také jezdím. Pomalu a špatně, zatím však - musím to zaklepat - bez nehod.

Ještě jsem ani nevymanévroval z auta kufr, psací stroj a všelijaké neforemné balíčky s věcmi, které se zkrátka do kufru nevejdou, ani kdyby měl rozměry stěhovacího vozu nebo katedrály - a už mně paní Kalousova s důležitou a tajuplnou tváří zašeptala:

"Karlíčku, pan Anděl vám vzkazuje, abyste k němu zašel, hned jak se tu objevíte. Hned!" zdůraznila rázným příkřívnutím, až se jí drdůlek na hlavě zatřepal.

To nebylo nic mimořádného ani překvapujícího. Můj dobrý, dlouholetý přítel Martin Anděl, odkázaný vzhledem k úplnému ochrnutí nohou na dva pokojíčky a terasu v prvním patře domku paní Kalousové, na nesčetná akvária a na řešení nejbizarnějších kriminalistických a historických hádanek a zádrhelů, má zvláštní, originální způsoby. Musel jsem

si na ně postupně a po mírných dávkách zvykat od takřka historického dne, kdy mně paní Kalousova s prstem vztyčeným k nebesům zvěstovala, že mě k sobě povolal anděl (netušil jsem tenkrát, že je to anděl s velkým A a předala mi zlatě vytištěnou pozvánku na slavnostní ples spolku sklepnického, konaný před devadesáti lety. Člověk si zkrátka, když to musí být, zvykne na všechno.

Kromě toho jsem za ta léta pochopil, že i zdánlivě nebláznivější a nejprotismyslnější Martinovy výroky a činy rozhodně stojí za pozornost a že se za nimi skrývá jednak mozek, vybroušený zvláštním způsobem života jak břitva, jednak neobyčejné, záviděníhodné vědomosti ze všech možných i nemožných oborů. Především ovšem z kriminalistiky. Odvlékl jsem s hekaním kufr i další zavazadla do přízemního pokoje, který už na mne čekal (ani ten se nezměnil - snad jen jablko před oknem trochu povyrostla a zkošatěla), opláchl si ruce a čelo, pokryté potem hrůzy, co zase na mne na silnici za příští zatáčkou vybafne, a eskortován cupitající paní Kalousovou jsem se odebral o patro výš k Martinovi. Zabýval se zrovna svým překrásně nepraktickým samovarem. Pokojem táhla vůně Bílého volavčího peří s jasmínem, oblíbeného Martina čaje, který mě málem odvrátil od rodné víry kafařské.

"Už to bude, váženosti . . .", mrkl po mně Martin. "Každá pořádná věc na světě chce práci a čas. Někdy je čas důležitější než práce, ale tohle do novin raději nepište!"

Podíval jsem se nechápavě na tři připravené šálky. Paní Kalousova už přece odešla pokračovat ve šlechtění své takřka dokonalé zahrádky, a kromě toho, pokud vím, čaj nepije! Martin zachytil můj pohled.

"Vaše půvabná skorochoť Barbara s vámi nepřišla? Slyšel jsem venku zastavovat její auto!"

"To ano - ale kočíroval jsem já," prohlásil jsem s ledabylou pýchou. "Barbara je teď někde tam -", mávl jsem rukou k akváriu s černými Black Molly, rejdicími mezi šípy kryptokorin a elegantními stvolý valisnerii jako shromáždění neposedných čertů. Mělo to znamenat co do směru východ a co do místa Mongolsko. Barbara tam odletěla s československou archeologickou výpravou na průzkum starotureckých památníků a hrobů v okolí Ulánbátaru a Dalan Dzagadu. "Vrátí se asi za čtrnáct dní nebo za tři neděle. Doufám, že do té doby se spokojíte s mou nudnou společností, Martine."

"Asi budu muset," odpověděl zamyšleně a ne právě zdvořile Anděl. "Trošku to sice mění situaci. No - ale co dělat a komu požalovat!?"

"A co zase máte za lubem, Martine?" zeptal jsem se, aby řeč nestála.

"Celkem nic zvláštního. Tentokrát žádného ztraceného suchoplavce, ani čerty - vlastně s těmi čerty si nejsem tak docela jistý. Ale všechno hezky po pořádku. Napřed vypijeme čaj.. Čerti, jakožto bytosti nadpřirozené, a tudíž nesmrtelné, chvíli počkají."

Mlčky a s posvátnou úctou, jak se na tak důstojný nápoj sluší, jsme absolvovali první koflík. Vychutnával jsem na patře lehoučkou chuť a vůni jasmínových plátků, které Martin do Bílého volavčího peří míchal. Naposledy jsme seděli nad čajem . . . propána, to to uteklo! Skoro před půl rokem, když jsem u paní Kalousové trávil pár dní dovolené. Martin nalil druhý šálek, pohodlně se zvrátil do svého pojízdného křesla a začal si hrát se zabíjačky vypadající dýkou, sloužící k otevírání dopisů, což znamenalo, že je ochoten hovořit.

"Tak tedy - čím začneme, starý posle tajemství?" zeptal jsem se Martina. "Co hrozného se v našem příjemném světě děje, že jsem si ani nesměl vybalit kufr? Paní Kalousova mě sem vedla jako ostře sledovaného delikventa."

"To je také v pořádku, prosil jsem ji o to," pokývl Martin. ^Jednak jsem vám chtěl ušetřit případně zbytečnou práci s vybalováním zavazadel ... Počkejte, nevyskakujte, všechno vám povím, editore! A potom - proč byste se měl po příjezdu rozčilit nad nálezem tří cihel v kufru? Dal je tam váš milý redakční kolega a náš společný přítel pan redaktor Vobr. Přinejmenším se k tomu chystal. Napsal mi, abyste je určitě zase přivezl zpátky, že prý jsou v redakčním inventáři."

Teprve teď jsem pochopil, proč se do kufru takřka nic nevešlo a proč jsem si s ním málem vykloubil páteř a ramenní kloub. Franta Vobr má velmi osobité názory na humor, které s ním žádný slušný dospělý člověk určitě nesdílí. No počkej, mizero! Pomsta bude sladká!

"Pojďme konečně k věci! Podívejte se na tohle . . .", Martin trochu odsunul křeslo a zpod stolu vytáhl nebezpečně vypadající klacek, který se při bedlivějším ohledání ukázal být holí prapodivného tvaru. Na něco takového by měl být uzákoněn zbrojní pas.

"Co je to za zabíjač, kristepane? Chystáte se na přátelskou konferenci s loupežníky, Martine?"

"Ani nápad," usmál se a zálibně si tu hroznou věc prohlížel. "Nejlepší ochranou před lupiči je nevlastnit nic, co by je zajímalo. Můj případ, váženosti! Mě by vyloupil ještě tak pan poštmistr Kapoun, kdyby se dozvěděl, že se mi podařilo vyplácet početné a krásné potomstvo neónek. On je totiž taky vášnivý akvarista, chápete? Tohle je, abych tak řekl, ryze literární záležitost."

Načež mi tu literární záležitost obřadně podal.

Hůl byla kupodivu lehká, blíže bambule opatřená kovovým prstencem. Jinak jsem na ní nic zajímavého nenalezl.

"Tak tedy poslouchejte," otevřel Martin knihu, ležící před ním na stole: "Byl to pěkný, masivní kus dřeva s cibulovitou rukojetí, hul onoho druhu, které se říká "singapurka". Těsně pod rukojetí byla hůl obtočena stříbrným prstencem širokým skoro na dva prsty. "Jakubu Mortimerovi z K. K. CH. jeho přátelé z L. N. CH. C." bylo na kroužku vyryto a letopočet "1884". Byla to přesně taková hul, jakou nosívali staromódní rodinní lékaři - důstojná, solidní a uklidňující. Souhlasí, váženosti? Co vy na to?"

Znovu a s nevysvětlitelnou nechutí jsem vzal do ruky doličný klacek -jinak a vhodněji se ta věc opravdu nedala nazvat. Pěkný a masivní kus dřeva to ovšem byl, stříbrný prstenec popsané šířky dvou palců přímo bil do očí, ačkoli byl už značně zoxidovaný a zašlý. Pracně jsem rozluštil písmena, vyrytá do kovu: To Jack Mortimer, F. R. C. S. his Friends from L. H. Ch. C. Zato "důstojná, solidní a uklidňující" hůl nebyla. Leda podle vkusu nějakého vandráka s útočnými sklony.

"Nápis je jiný . . .," podotkl jsem duchaplně.

"Bodejť ne! Četl jsem vám přece český překlad. A teď přichází řada na mne, abych vás, když dovolíte, oslovil: Ale povězte mi, co vám ta hůl našeho neznámého návštěvníka říká. Jelikož jsme měli smůlu a propásli ho a nemáme potuchy, co si přál, nabývá tato upomínka důležitosti. Řekněte mi, jak byste na základě pečlivé prohlídky hole rekonstruoval jejího majitele."

"Nejsem jasnovidce, Martine! A kromě toho mám pocit, že jste se trochu moc dlouho vystavoval na terase sluníčku. Nechcete si odpočinout?"

"Na tak těžký úpal hlavy pomoc jiná není nežli čarodějné listí jamí jahodění, milý redaktore," prohlásil Martin slovy klasika. "Hanebně jste vypadl z role. Kdyby ve vás byl alespoň kus piety ke slavným dílům a k jejich obdivovatelům, odpověděl byste . . . počkejte, aha, tady: Myslím, že dr. Mortimer je zámožný postarší lékař, požívající značné vážnosti, jak soudím z toho, že mu jeho přátelé projeví uznání právě tímto darem. Tak je to, milý příteli. Načež já bych se zaradoval nad vaším neočekávaně projeveným důvtipem a pravil bych: Výborně! Znamenitě!, což ovšem teď při nejlepší vůli říci nemohu. Tím méně pak smím očekávat, že budete, jak předpisuje role, pokračovat ve svých vývodech. Sice naprosto mylných, to je pravda, ale přece jen daleko vtípnějších a zábavnějších než banální poznámka o nedostatku jasnovidního talentu a vzdělání. Tak například jste měl pronést domněnku, moment. . .," Martin opět nahlédl do otevřené knihy, "ano, tedy měl jste pronést domněnku, že majitelem hole je venkovský lékař, který chodí hodně pěšky a podle iniciál

je členem lovecké společnosti, která mu za úspěšné vyléčení některého z členů na oplátku věnovala dárek. To všechno byste, milý příteli a příznivce, řekl, kdybyste měl smysl pro úctyhodná díla. A já bych nakonec, než bych vaše dedukce rozdrtil na prach a rozfoukal do všech čtyř světových stran, zahovořil protektorsky: Vskutku, Watsone, překonáváte sám sebe. Musím říci, že ve zprávách ..."

"Tak dost!" nenechal jsem Martina domluvit. "Už chvíli mi připadaly ty vaše citáty nějak známé, milý Sherlocku Holmesi! Vy si tu ze mne prostě děláte šprt'ouchlata a recitujete mi nějaký román od sira Arthura Conana Doylea, a to ... a to ..."

"A to zrovna ten nejslavnější, redaktore! Měl byste poznat proslulého Psa baskervillského třeba podle jedné jediné věty, nemluvě už ani o této slavné holi. To chcete předstírat, že jste literát, a k tomu ještě úspěšný detektiv?"

"Jaktěživ jsem nic takového nepředstíral a vy to moc dobře víte. Pokud jsem se vůbec dostal do styku s kriminalitou, tak jediné díky vašim výstředním přáním, Martine. A obvykle jsem to byl zase jenom já, kdo to odnesl. Tak raději mlčte, licoměrníku!"

"Jak je ta dnešní mládež nevděčná!" povzdechl Martin směrem ke své oblíbené kudle, jako by byl alespoň o deset let starší než já, a potřásl starostlivě hlavou. "Od vyřešení případu ztraceného suchoplavce, pana Kalouse seniora, vás naše paní domácí obskakuje, pokud je to vůbec v lidských silách, ještě daleko usilovněji než dříve. A pokud jde o slávu . . ."

"Pokud jde o slávu, vysloužil jsem si díky vašim fantastickým a ve slušné společnosti prostě nepředstavitelným zájmům a zamotaným problémům pověst šikovného lháře a obratného mystifikátora nevinných čtenářů. S případem suchoplavce to ještě jakž takž šlo, máte pravdu. To jsem jenom tajně rozkopával hroby. Zato čert číslo čtyři mě málem přivedl na onen svět a na hledání jantarové komnaty nechci raději ani vzpomínat. Fujtajx!" ulevil jsem si.

"Jak myslíte - ale rozhodně to neříkejte před paní doktorkou Medu-novou. Pokud se pamatuji, uviděl jste ji poprvé zrovna v křesle, kde ráčíte teď sedět. Nebo se snad mýlím? A právě v souvislosti s případem jantarové komnaty."

"Máte až moc dobrou paměť . . .," broukl jsem poněkud méně nakvašeně. Martin měl pravdu. Tady jsem totiž opravdu ode dveří pokoje poprvé zahlédl část (totiž-pravé ucho a pramen vlasů) doktorky Medunové, aniž jsem tušil, že jí budu už za pár týdnů říkat Barbara a za pár událostmi nabitých měsíců všelijakými jmény, o nichž vzhledem k dospělému věku a vážnému povolání redaktora zemědělské rubriky předního týdeníku raději pomlčím. Ostatně do nich nikomu nic není. S jantarovou, komnatou naše seznámení skutečně souviselo - tuším, že Barbara tenkrát k Martinovi přijela za kamennou destičkou se starotureckým písmem. Kdepak by si nechala něco takového ujít!

"Ale co -, mávl rukou Martin, "nechme toho, ano? Škoda že jste mi nevyhověl a nepodíval se na hůl zvanou singapurka trochu podrobněji. Nalezl byste na ní například i to, co nebožtík Sherlock Holmes blahé paměti. Stopy zubů psa, kterého bych zhruba popsal asi takto: je větší než foxteriér a menší než buldok. Opravdu se nechcete podívat?" Celá záležitost začínala být tak očividně nesmyslnou, že se až stávala zajímavou. Vzal jsem klacek ukončený bambulí ještě jednou do ruky. Opravdu, přesně uprostřed byl jakoby okousán. Do laku bylo vytištěno mnoho důlků, jaké by asi zanechaly psi zuby. O rozměrech chrupu těchto masožravců jsem ovšem neměl ani tušení. Pokud našeho šéfredaktora posedla pošetilá touha mít v čísle nějaký odborný, například kynologický článek, podařilo se mi obvykle snadno sehnat nějakého dostatečně ctižádostivého a zároveň dostatečně potřebného odborníka, který těch pár stránek za dvě nebo tři stovky sesmolil.

"Abyste rozuměl, slovnosti," poučoval mě Anděl s rozčilující shovívavou roztomilostí, "pes pana doktora Mortimera měl ve zvyku nosit tuto hůl za pánem. Jelikož je to těžká hůl, pes ji drží pevně za prostředek a stopy jeho zubů jsou velmi zřetelné. Velikost čelistí... a tak dále a tak dále. O psu mezi buldokem a foxteriérem jsem už, tuším, mluvil." Martin založil list dýkou. "Vzpomínáte si konečně? Doktor Mortimer, když se osobně objeví, se obrací na slavného Sherlocka Holmese s podivnou historkou o příšerném, obrovském psu, jenž podle pradávnej pověsti rodu panstva z Baskervillu zadával černou ovci rodiny, zpustlého lotrasa sira Huga. Což mu nelze vytýkat - totiž tomu psu. Neboť, jak nás informuje autor starého dokumentu, byl dotyčný Hugo muž kromobyčej divoký a bezbožný, . . . ano, a tady ještě: byl nadán letorou zběsilou a ukrutnou, takže jméno jeho učiněno jest pověstným po celém Západu. Tím ovšem není míněn Divoký západ, nýbrž západní část Anglie, kam sir Arthur C. Doyle panství Baskervillu umístil."

"Ano, vzpomínám si," řekl jsem trochu dojat náhle živou vzpomínkou na knihu dávno přečtenou a odloženou, ačkoli kdysi velmi milovanou. "Jenže tatáž psí bestie, větší než kterýkoli pozemský pes a s plameny šlehajícími z tlamy, netrestala jenom, abych tak řekl, kádřově nevyhovující členy rodiny s pochybným morálním profilem, ale měla na svědomí i mimořádně ušlechtilou ratolest kmene Baskervillů, totiž . . . totiž ..."

"Totiž sira Charlese Baskervilla," doplnil mě Martin. "Výborně! Pekelný černý velepes, pobíhající po nebezpečných blatech v okolí starého

rodového sídla, jej jednoho večera zřejmě vyděsil tak, až z toho chudák, zemřel. A starý dobrý rodinný lékař doktor Mortimer - on vlastně nebyl opravdovým lékařem, jen chirurgem, což tenkrát platilo daleko méně než doktorát, a taky o stáří se u něho nedalo mluvit - nalezl v těsné blízkosti místa, kde sir Charles Baskerville po zběsilém útěku před příšerou naposledy vydechl, otisky nohou obrovského psa.

Není divu, že se obával o osud nového pána, dědice jména, majetku i sídla Baskervillů, sira Henryho Baskervilla, bývalého samostatně hospodařícího rolníka čili farmáře v Kanadě, jemuž spadlo do klína docela pěkné okrouhlé jměníčko. Tuším, že se v románě mluví o miliónu liber šterlinků."

Rychle jsem si to přepočítával na koruny tuzexové i netuzexové. Obešly mě mráčky.

"Ten sir Arthur Conan Doyle byl ale v peněžních záležitostech velkorysý, že, Martine?"

Anděl moudře příkyvoval jako posvátný pták marabu. "Tak, tak, milý redaktore! V románech určitě. Ale abychom to dokončili: všechno nakonec dobře dopadlo a Sherlock Holmes ve spolupráci s nepostradatelným, i když poněkud nedovtipným doktorem Watsonem v příšerném psu bas-kervillském, zhoubě a hrozbě rodu, odhalil - moment, tady," Martin rychle zalistroval v knize, "křížence pyrenejské a dánské dogy, zvíře vychrtlé, dravé a veliké jako menší lvice, s mordou namazanou svítící fosforovou masťou. Dopadl i zvrhlého sběratele motýlů Stapletona - to je úplná rarita, sběratelé bývají obvykle duše mírné a holubičí a vraždili by leda pro rozmnožení svých sbírek -, z něhož se vyklubal další nepovedený člen rodu se záľuskem na baskervillské jmění. Zlosyn ovšem musel předem odstranit sira Henryho, který však naštěstí odnesl celou aféru pouze leknutím. Vychytralý Stapleton se nakonec šťastně utopil v Grim-penské bažině. Dalšími obětmi byli jen nafosforovaný velepes barkervill-ský a chudák čoklík větší než foxteriér a menší než buldok, patřící lékaři Mortimerovi. Prvního zastřelil v hodině dvanácté sám Holmes, druhý skončil o něco dříve v žaludku prvního. Amen."

"Konečně . . .," oddechl jsem si. "Ted' už jenom zbývá, abyste se, Martine, přiznal, že na stará kolena sbíráte kuriozity a že jste kdovídkde vystrachal hůl, vydávanou za oporu statečného doktora Mortimera. Tedy nepochybně románové figury, zrozené od A do Zet z fantazie Arthura Conana Doylea. Příště mi asi .ukážete Robinsonův slunečník, kord hraběte Monte Crista a fajfku kapitána Nemá. A já ještě nemám vybalený kufr a docela živě si představuji, jak v něm má garderoba minutu od minuty ztrácí elegantní tvary. Takže ..."

"Zadržte, nešťastnice!" vztáhl Martin důstojně paži ve stylu holmesiad.

"Všechno, ale úplně všechno si vykládáte špatně. A kromě toho lžete, protože celá vaše garderoba, určená pro ohromení našeho města, obnáší jedny, slovy jedny manšestrové kalhoty, svetr a dva páry tepláků, takže o zmačkání puků nemůže být ani řeči."

Což byla naprostá pravda.

"Tak tedy především: hůl jsem nevystrachal, ale dostal poštou, a to nedopatřením i s cenovou visačkou. Stojí dvě a půl libry, což za tak pěknou, a dokonce legendami opředenou věc není tak moc, nemyslíte?"

Pokrčil jsem rameny. Nejsem sběratelem a za takový ohyzdný klacek bych nedal ani korunu. Ani zadarmo bych ho asi nechtěl. "Proč nedopatřením?" pátral jsem.

"Protože to měl být dar. Nebo záloha honoráře. Nebo projev snahy vzbudit můj zájem. Můžete si vybrat. Ostatně - všechno máte tak jako tak na svědomí vy. Pokud se pan Archibald Rowen - tak se totiž jmenuje laskavý dárc - nedozvěděl o mé existenci ze sborníku Scotland Yardu, kam jsem před několika měsíci poslal skromný příspěvek k té podivné záležitosti kolem zmizení člunu říční policie i s posádkou roku 1903 takřka uprostřed Londýna, musel zřejmě číst nějakou vaši knihu."

"Pochybuji . . .," usoudil jsem skepticky. Nemám o rozšíření svých reportáží příliš valné mínění, ani pokud jde o Československo, a tím méně si ovšem dělám iluze o jejich popularitě v Anglii. "Co to je zač, ten váš pan Archibald Rowen?"

"Proč můj pan Archibald, slovutnosti? Ctihodný pan Rowen patří spíše tisícům nadšenců, zamilovaných ještě dnes do dobrodružství Sherlocka Holmese. Je totiž tajemníkem Klubu Sherlocka Holmese a zároveň vydavatelem klubového časopisu Baker Street Journal. Poslal mi pár čísel na ukázkou -" Martin nahnátl v hromádce na psacím stole několik sešitů s velice staromódními, a tudíž ryze anglickými obálkami. "Jistě vás taky budou zajímat. Klub má i vlastní prodejnu holmesovských suvenýrů na proslulém Baker Streetu, jenž měl, jak jistě víte, hostit vyzáblého a tabáku a houslové hře oddaného geniálního detektiva. Prodávají se tam Hol-mesovy dýmky, čepice, váčky a krabice na tabák, literatura o Holmesovi, zkrátka všechno možné i nemožné - a mezi tím nemožným taky hole doktora Mortimera s otisky psích zubů, vyrobenými patrně kleštěmi. Zkrátka sériový výrobek. Tahle věcíčka," Martin klepl štíhlým ukazovákem na hůl, "je jedním z mnoha exemplářů."

"Jinými slovy ne vkus, spojený s trochou kšeftu a trochou podvodu, že?" otázal jsem se rozmrzele. Nebylo mi právě vhod vidět a slyšet Martina Anděla, jak utrácí své mimořádné schopnosti v dětinskostech. Hůl pokousána kleštěmi, holmesovské čepice a kluby potřeštěnců, bádajících o životě postav, žijících jen a jediné v záviděníhodné fantazii sira Arthura

Conana Doylea! Dokázal ji, pokud vím, nejen ve spisech o Sherlocku Hol-mesovi, ale i v celé řadě dalších knih.

"Nesudte, abyste nebyl souzen!" napomenul mne moudrý marabu Anděl slovy bible. "A hlavně se, jinochu, netvařte jako přemoudřelý stařík. To všechno je přece jenom hra, docela roztomilá a vzrušující. Ustaraní otcové rodin si hrají na

detektivy-amatéry, pěkně si jednou za týden popovídají - co proti tomu máte?"

"Nic - jenom si dovoluji zdvořile připomenout, že mi před časem, pokud se dobře pamatuji, jakýsi pan Martin Anděl vysvětlil svůj vztah k románovým detektivním postavám. Prý se od nich učí, co všechno ne-má a nesmí dělat, a počíná si při řešení svých případů docela opačně."

"Tuše - zasažen!" uklonil se Martin v křesle s úsměvem a zdvihl ruku jako dobře vychovaný šermíř. "Také si na náš malý rozhovor vzpomínám. Ale tak úplně zase pravdu nemáte a na celé čáře jste nevyhrál, milý redaktore! Mně totiž vůbec nejde ani o Sherlocka Holmese I, ani o doktora Mortimera s jeho zálibou ve vycházkových hůlkách, ani o hříšné ratolesti rodu Baskervillů, kteří se ovšem ve skutečnosti jmenovali docela jinak."

"Ve skutečnosti? Cožpak se Doylova kniha opírá o nějakou skutečnost? Přece mi nechcete namluvit, Martine," odporoval jsem, "že by se našel člověk, který by namazal ubohému psu mordu fosforem a posílal ho strašit šťastné dědice?"

"Ne, to opravdu nechci," řekl Anděl pomalu a zamyšleně, zatímco upřeně pozoroval čepel dýky. "Víte, redaktore, ačkoli je to, jak správně říkáte, strašlivě přitažené za vlasy, připadalo asi tohle vysvětlení siru Arthurovi Conanu Doylovi nejprůběžnějším a nejschůdnějším ze všech, která jeho bujná fantazie na objednávku zplodila. Kříženec dánské a pyrenejské dogy a vraždičí sběratel motýlů se mu, dobrákovi, zdál příjemnější než docela prostá skutečnost. Na tu sir Doyle ani nepomyslel. Anebo jestli pomyslel, honem tu myšlenku vyhnal z hlavy."

"A ta skutečnost . . .?"

"Ta skutečnost?" zvrátil se Martin do křesla a zkoumavě se mi díval do tváře. "Ta skutečnost je poněkud překvapující: baskervillský pes totiž existuje a straší na Grimpenských blatech dodnes."

ZPRÁVA CTIHODNÉHO PANA ARCHIBALDA ROWENA

Vážený pane,

jak jste patrně shledal již z hlavičky dopisního papíru, obrácí se na vás člen společnosti, o jejíž existenci jste možná neměl ani tušení. To je jeden z hlavních důvodů, proč si dovoluji svou obsáhlou a náročnou žádostí obtěžovat právě Vás.

Druhým důvodem je Vaše znamenitá pověst, získaná řešením spletitých případů, vymykajících se okruhu běžné kriminality a trestnímu či občanskému právu kteréhokoli státu.

Třetím a posledním důvodem, proč píši tento dopis v pevné důvěře, že jej nezhodíte a budete se jím vážně zabývat, jsou mé zkušenosti, získané ve funkci tajemníka Klubu Sherlocka Holmese, kterou, jak doufám, k plné spokojenosti předsednictva i našich velkorysých mecenášů zastávám již déle než dvacet let. Za tuto dobu jsem měl pochopitelně celou řadu možností seznámit se důkladně a při různých příležitostech s - pracně hledám vhodný výraz - ano, s povahovými zvláštnostmi našich vážených členů a příznivců. Klub Sherlocka Holmese totiž sdružuje různé typy členů; někteří z nich vidí v našich, ač velmi tradičně a stylově přece jen přepychové zařízených klubovních místnostech v Nothumberland Streetu klidné a přívětivé prostředí k odpočinku. A to také náš Klub beze sporu poskytuje. Druzí nacházejí v klubovním životě příležitost uplatnit své skutečné i - budiž popravdě řečeno - domnělé detektivní vlohy jednak při zkoumání rekonstruovaných příběhů našeho ideálu, slavného Sherlocka Holmese, jednak v úvahách nad skutečnými, avšak žel nevyřešenými kriminálními případy, jež nám po uplynutí patřičné zákonem stanovené lhůty poskytuje laskavost Scotland Yardu, především díky našemu čestnému a mimořádně zasloužilému členu superintendentovi Frogsovi, F. R. A., K. W. C.

Značnou, ba až příliš značnou část našeho členstva však tvoří pánové, kteří jsou z těch či oněch důvodů skálopevně přesvědčeni o skutečné, fyzické existenci přeláskávaného detektiva a snaží se rozličnými, často velmi originálními způsoby své mínění dokazovat. Tito členové vytvořili, smím-li to tak nazvat, jakési radikální křídlo Klubu, jehož cílem je prokázat nepůvodnost námětů spisovatele sira Arthura Conana Doylea, jemuž prý byly shodou okolností předány (podle některých obzvláště horlivých přívrženců této myšlenky - dokonce ne zcela bezúhonným způsobem) podklady skutečných případů skutečného Sherlocka Holmese a doktora Watsona, jež sir Arthur pouze - a podle mínění těchto horlivců dokonce nepříliš obratně - literárně zpracoval.

Své stanovisko opírají o celou řadu domnělých argumentů, s nimiž je velmi svízelné polemizovat. Sir Arthur Conan Doyle totiž, ač to není všeobecně známo, použil při skladbě svých románů celé řady skutečných jmen, skutečných místních názvů, a dokonce i skutečných příhod, což ovšem znamenité žene vítr do plachet uvedeným domněnkám. Bohužel, mezi příslušníky tohoto radikálního křídla počítáme i nejzámožnější a nejštědřejší členy, bez nichž by byla vážně ohrožena jak vydavatelská činnost Klubu, zabývající se přirozeně výhradně holmesovskou problematikou, tak i nezbytné opravy a údržba klubovních prostor - nemluvě o odměnách a platech nepatrného počtu stálých zaměstnanců, mezi něž se, jak už víte, hrdě počítám.

Tito zámožní a pro svou utkvělou myšlenku nadšeně planoucí pánové jsou ochotni při každé sebemenší zprávě o novém holmesologickém objevu odjet třeba na druhý konec světa, být pokud možno první na místě a využít všech prostředků k podpoře milované představy o reálné existenci svého ideálu. S lítostí musím doznat, že se předsednictvo Klubu již několikrát v důvěrných zasedáních zabývalo i trapnými pokusy upravit a pozměnit svědectví některých osob velkorysími dary . . . Jistě chápete, co mám na mysli . . .

Toto vše bylo nezbytné předeslat, než přikročím ke své žádosti a prosbě. Věřte, prosím, že jsem dopis psal po mnohých úvahách a s takřka bolestným pocitem prohřešku proti ctihodnému členstvu, vybočujícímu z mezí fair play, jestliže je ličím tímto způsobem. Zároveň však mi bylo naprosto jasné, že jakékoliv zveřejnění poznatků, o něž se s Vámi zanedlouho podělím, by vzbudilo obrovský zájem zmíněného radikálního křídla, jehož přívrženci by se takřka v průvodech rozjeli k tzv. zámku rodu Baskervillů, naplnili všechny okolní hotely a zájezdní hostince a v nejkratší době by různým způsobem, zejména ovlivněním místních rodáků, zcela znemožnili objektivní, nestranné a tím i, dej bůh, úspěšné šetření na místě samém. Moje dvacetileté působení v Klubu mne, při vši skromnosti, kterou jsem se vždy

pyšnil, opravňuje k podobným závěrům, pro kriminalistu Vašich zkušeností ostatně samozřejmým. Věřím, že se mnou souhlasíte.

I toto je tedy jedním z důvodů, proč jsem se obrátil právě na Vás, do Československa, kde je styk s členy Klubu Sherlocka Holmese velmi nepravděpodobný, zachováte-li, jak s naprostou jistotou očekávám, o celé věci ne-li plné mlčení (což asi nebude možné), tedy alespoň jistou míru diskrétnosti. Velmi Vás o to prosím nejen proto, že na Vaši opatrnosti závisí moje existence - kdyby byl obsah tohoto dopisu zveřejněn na zasedání Klubu, byl bych s obrovským skandálem svého tajemnického místa zbaven -, ale i pro věc samu, k níž se můj dopis konečně blíží.

Nemohu však pominout ještě nezbytné vysvětlení své vlastní činnosti. Jako tajemník nemám za povinnost pouze organizovat setkání slovutných členů, dohlížet na podřízený personál klubovních zařízení a udržovat v rovnováze rozpočet klubovního vydavatelství, ale i prokazovat svou vlastní oddanost myšlence Klubu soustavným a původním holmesologickým bádáním. Při značném časovém zatížení zhruba vylíčenými povinnostmi je to jistě závazek velice náročný a vyčerpávající, přesto se však smím pochlubit jistými úspěchy. V několika číslech našeho klubovního časopisu, které si dovoluji k dopisu přiložit, naleznete mimo jiné i mé studie Rekonstrukce životopisu dr. Watsona až do seznámení se Sherlockem Holmesem. Sherlock Holmes a středoanglické železnice se zvláštním zřetelem k dobovým jízdním řádům a konečně obsáhlou stať Příspěvek k definitivnímu pohledu na uspořádání bytu Sherlocka Holmese. Zejména poslední článek mne stál nemalé úsilí a vyžádal si značnou přípravnou práci, věnovanou vyhledávání všech, i nepřímých a letmých, zmínek o pojednáváném problému v četných Doylových spisech. Nejzávažnější rukopis mám však pevně uzamčen v zásuvce psacího stolu a nebyl dosud ctihodnému redaktoru Baker Street Journalu a mému osvědčenému příteli siru Titovi Parhamovi předán.

Tím se dostáváme k samotnému jádru. Pevně věřím a doufám, že jsem nevyčerpal Vaši trpělivost a laskavou pozornost, které je právě teď nejvíce zapotřebí.

Zmíněná poslední práce nese pracovní, prozatímní název Historické pozadí Psa baskervillského - a sliboval jsem si od ní, doznavám, mimořádné uznání. Zámek rodu Baskervillů, kde se odehrává podstatná část přeslavného románu, totiž odjakživa přitahuje pozornost a zájem holme-sologů jako magnet. Všichni členové Klubu se shodují, že takřka fotograficky přesný a plastický popis budovy i jejího okolí, jinak v románech sira Arthura Conana Doylea výjimečný než obvyklý, nemohl vytrysknout z pouhé spisovatelovy fantazie (i když se před ní moudřejší členové Klubu sklánějí), ale že jsou plodem hlubokého osobního prožitku.

Tvrzení ctihodného tajemníka Klubu Sherlocka Holmese o nevelkém Doylově zájmu a pochopení pro přírodní krásy a jejich líčení lze jen potvrdit. Charakteristickým dokladem je např. výňatek z povídky Dobrodružství v krvavé bučině: Byl ideální jarní den, bledé modrá obloha byla poseta drobnými bílými beránky, putujícími od západu k východu. Slunce svítilo velmi jasně, a přece vzduch překypoval svěžestí, dráždící lidskou energii. Po celém kraji, daleko až k vlnícím se kopcům okolo Aldershotu, vykukovaly mezi bledou zelení nového listí červené a šedé střechy selských stavení.

"Nejsou svěží a krásné?" zvolal jsem s nadšením člověka, který právě unikl bakerstreetské mlze.

Holmes však vážně zavrtěl hlavou.

"Víte, Watsoně," řekl, "je to kletba ducha, který se zabývá jistými věcmi a na všechno se dívá výhradně z hlediska svého zvláštního zájmu. Vy se díváte na tyto roztroušené domy a působí na vás jejich krása. Také já se na ně dívám, ale jedinou myšlenkou, která mne napadá, je vědomí izolovanosti a beztrestnosti, s jakou tu může být spáchán zločin." Potud výňatek.

Líčení velké Grimpenské bažiny, chmurných kamenných památek po dávných lovcích kamenné doby, rostlin i živočichů, podivných a podivínských obyvatelů blat, téměř obklopujících baskervillský zámek, a konečně sama blízkost věznice v Dartmooru, spisovatelem několikrát výslovně zdůrazněná, by měly hledání skutečné předlohy románového sídla mimořádně usnadnit. Bohužel, při všech dosavadních pokusech se ukázalo, že tomu tak není. Postupně byla ovšem navržena celá řada zámků a šlechtických sídel, povrchně a některými rysy připomínajících Baskerville. Některé z nich dokonce, jak vím, nesou dnes v tomto smyslu sestavené pamětní desky, jimiž se nevybíraví majitelé snaží přilákat zvědavé turisty, platící ovšem nemalé vstupné. Jako odborník však důrazně tvrdím, že se žádný z těchto lžibaskervillských zámků nemůže honosit ctí být vzorem slavnému románovému sídlu.

Není jím Wooden Manor poblíže Hedge Bartonu, jak soudil Mr Kelvin Jones, mylí se i další ctihodný člen našeho Klubu Mr Blakeney, doporučující hledat onu proslulou budovu v okolí Chagfordu, i Roger Lancelyn Green, který oznámil objevení vzoru zámku Baskervillů v Lustleighu, necelých 14 mil od Princetownu - ostatně zdaleka ne jako první. Již v roce 1932 zde byl totiž natáčen první zvukový film podle slavného románu nezapomenutelného sira Arthura. Snad mi nezazlíváte přílišnou domýšlivost, prohlašuji-li pevně a neochvějně: já, Archibald Rowen, tajemník Klubu Sherlocka Holmese, jsem po letech konečně uspěl tam, kde i nejbystřejší duchové a nejobětavější příslušníci Klubu zanechali marného úsilí nebo upadli v omyl. Nalezl jsem zámek Baskerville!

Svému objevu vděčím za spásný nápad méně si všimát děje slavného románu a více jeho doslovného textu . . . Věřím, že mne chápete.

Sám román jeví oproti ostatním dílům sira Arthura Conana Doylea celou řadu zajímavých zvláštností. Jedna z nich je hned na samém počátku, vlastně ještě před ním, totiž věnování:

Milý Robinsone,

tato kniha vděčí za svůj vznik Vám - neboť Vy jste mi pověděl o této západoanglické pověsti. Přijměte můj dík za to, i za informace, které pomohly obraz dokreslit.

Váš

A, Conan Doyle

Hindhead Haslemere

Věnovat své knihy, dokonce věnovat je někomu, kdo spisovatele pouze seznámil s jakousi místní pověstí, kolem níž teprve autor rozvířil úctyhodný a strhující rej vlastní fantazie, nebylo rozhodně spisovatelovým zvykem. To především. Podivné je i to, že sira A. C. D. musel kdosi teprve seznámit s touto anglickou pověstí - sir byl přece sám vášnivým sběratelem všemožných mýtů a báchorek, kterých pak podle potřeby využíval ve své literární činnosti. A jaké další informace mu, u všech všudy, mohly být ještě tajuplným Robinsonem poskytnuty, aby dokreslily tak geniálně vymyšlený příběh? Vždyť sir Arthur Conan Doyle zpravidla osobně navštívil jeviště svých příštích románů, a to i tehdy, byla-li dosti vzdálená od Londýna, a pracoval pak na základě vlastních poznámek! Proč by tomu mělo být právě v tomto případě jinak?

Snad se Vám zdá, vážený pane, můj myšlenkový postup příliš puntič-kářský, příliš se obírající zcela nepodstatnými maličkostmi - ale naše holmesologická bádání se od samého počátku opírají pouze o podobné skrovné indicie, vyčtené ze řádků i mezi řádky Doylových románů. Nic jiného k dispozici nemáme. Bohužel.

Začal jsem tedy pátrat po pověsti o obrovském vraždicím psu. Několikrát jsem už byl v pokušení zajásat nad dosažením kýženého cíle - naneštěstí se vždy ukázalo, že se slavným románem o baskervillském psu nejsou seznámeni jen ctihodní členové Klubu Sherlocka Holmese, ale i prostí vesničané, kteří v naději na několik šilinků odměny tuto pověst bystře a obratně zařadili mezi místní báchorky vedle skřítků, statečných rytířů krále Artuše a ubohých princezen, vězněných černokněžníky.

Pátrání, vyžadující mnoho cestování a odvádějící mne od tajemnických povinností, se neúnosně protahovalo. Chtěl jsem již přiznat svou porážku, když jsem konečně pojal spásný nápad - a to opět díky oné puntič-kářské metodě našemu Klubu vlastní.

Ve druhé kapitole románu nalezneme tento odstavec:

Dr. Mortimer vytáhl z kapsy složené noviny.

"Nuže, pane Holmesi, poskytneme vám nyní něco poněkud modernějšího. Toto jest výtisk časopisu Zpravodaj devonského okresu ze 14. června tohoto roku. Obsahuje stručnou zprávu o tom, co vyšlo najevo o smrti sira Charlese Baskervilla, jenž zemřel několik málo dní před tímto datem."

Román dokonce přesně určuje datum a hodinu smrti sira Charlese na pozdní večer 4. června, jenže mne daleko více zajímala zmíněná novinová zpráva. Tušil jsem, lépe řečeno, doufal jsem, že i tentokráte, jako na mnoha místech ostatních románů, se sir Arthur Doyle přidržel skutečnosti a že kteréhosi 14. června nalezl v jakýchsi okresních novinách (Zpravodaj devonského okresu existoval přirozeně pouze v jeho představitosti) článek, který ho zaujal tak dalece, aby jej využil ve své knize. Zbývalo najít časopis, a především rok, kdy byla zpráva uveřejněna. Rozličné instituce, mezi nimi i muzea a knihovny, vycházejí sice Klubu laskavě vstříc, nemohl jsem ovšem očekávat, že naši byt' i nejochtřejší příznivci budou procházet řadu ročníků takřka nespočetných okresních novin pouze pro vrtoch, a snad dokonce omyl stárnoucího nadšence.

Naštěstí poskytuje román další záchytný bod, výpis z Adresáře lékařů, v němž bystrý Sherlock Holmes nalezl záznam o životě Mortimerově. Cituji doslova:

Mortimer Jakub, člen K. K. Ch., promován 1882, adresa: Grimpen, Dartmoor, Devonshire. Sekundář od 1882 do 1884 v londýnské nemocnici Charing Cross. Získal Jacksonovu cenu za srovnávací patologii svou prací Je nemoc projevem atavismu? Dopisující člen Švédské patologické společnosti. A tak dále. Následuje pouze výčet nemnoha vědeckých prací dotyčného lékaře.

Darem z nebes je ovšem doplňující údaj prvé kapitoly, kde Sherlock Holmes opravuje dedukce svého druha dr. Watsona nad zapomenutou holi Jakuba Mortimera a prohlašuje doslova: Odešel z nemocnice před pěti lety - datum je na holi.

Tím je otázka letopočtu uspokojivě vyřešena. 14. června 1889 se objevila z jakýchsi okresních novinách zpráva, jež upoutala - podle mého vrtkavého předpokladu ovšem - pozornost sira Arthura Conana Doyle, přiměla jej k poradám s milým Robinsonem a posléze k napsání nesmrtelného románu.

Žel, samotný letopočet nezužoval ještě okruh pátrání tak, abych se odvážil obrátit se na kteréhokoli knihovníka nebo archiváře. Bylo třeba omezit hledání listu pouze na několik oblastí.

Poradil jsem se s nejmilejšími druhy dávných dětských let, pohádkami, byt' i v kritickém a odborně komentovaném vydání Ferrierova nakladatelství. Nelitoval jsem. Po bedlivé úvaze a po porovnání příšerného obsahu krvavé báje o psu rodu Baskervillů s náměty lidových vyprávění jsem usoudil, že tak chmurná legenda mohla vzniknout pouze v kraji ještě donedávna proslulém čarodějníky a zaříkavači, hovořícími mezi sebou tajnou, dávno zapomenutou řečí a překonávajícími nejkřutější pronásledování církevními i světskými úřady - totiž ve Walesu.

Tak tomu také bylo.

Zbytek byl už věci trpělivosti, které se mi, díky bohu, dostalo do vínku dost a dost. Nalezl jsem zažloutlé číslo Cardigan Monitoru, nesoucí v záhlaví zjištěné datum roku 1889 a v něm téměř doslovnou předlohu příslušné stati románu, již vzhledem k její poměrné rozsáhlosti nebudu citovat. Naleznete ji, budete-li si to přát, ve druhé kapitole románu.

Autor článku, stručně řečeno, lituje smrti dědičného pána, sira Anthony-ho Mulcastera, jehož štedrost byla ku prospěchu celému kraji, připomíná velkorysý zvelebovací projekt zesnulého, líčí jeho podivnou smrt a velmi opatrně se zmiňuje i o pověstech, pramenících z místní pověry, a o romantických zkazkách, jež se šuškalý v souvislosti s tímto příběhem. Nepochybně dosti důvodů, aby si spisovatel tak bystrý, takřka jasnozřivý, jakým nepochybně sir Arthur Conan Doyle byl, článku povšiml. Tím spíše, že jeho autor, ačkoli se o pověstech a zkazkách blíže nevyjadřuje, netají ani pochybností nad dalším osudem zámku, ani dojem, že si dědic patrně pořádně rozmyslí, nežli se do tak chmurného a hrůzyplných zkazkami obklopeného místa nastěhuje.

To pouze pro úplnost. Nejdůležitější bylo, že článek poukazuje na místo děje románu, jímž ovšem není neexistující Baskerville nebo Grimpen v devonském hrabství, ale starobylý zámek Ellesmere nedaleko městečka Atyerporthu.

Snad se Vám bude zdát divné, proč sir Arthur věnoval takové úsilí změnám místních i vlastních jmen, aby pak použil takřka doslova celého článku a tím vystavil skutečné dějiště románu nebezpečí velmi snadného odhalení. Také jsem si, vážený pane, tuto otázku položil, a vzápětí velmi snadno zodpověděl; první vydání románu *The Hound of the Baskervilles* totiž spatřilo světlo světa v nakladatelství Smith, Elder a Co. teprve koncem roku 1908, tedy téměř přesně (a je to pouhá shoda?) dvacet let po uveřejnění článku a po tragických událostech v zámku Ellesmere.

Dvacet let je pro okresní noviny, obvykle rok co rok měnící vydavatele i majitele, takřka nekonečně dlouhá doba. Jakýkoli článek je dávno zapomenut, archivní výtisky zničeny nebo kdovíkam založeny. Jestliže si spisovatel dobrovolně uložil dvacetileté mlčení, než konečně předal rukopis tisku - lze těžko uvěřit, že by se mu teprve po dvaceti letech dostal do ruky právě výtisk *Cardigan Monitoru* z 14. června 1889 - pak bylo utajení skutečného zdroje informací téměř jisté.

Vydal jsem se pochopitelně ihned na cestu do Aberporthu. Podařilo se mi ztotožnit celou řadu údajů, obsažených v románu, se skutečností. Nalezl jsem také dějiště baskervillské tragédie a byl jsem naplněn pýchou.

Nad zelenými obdélníky polí a nad vrcholky nevysokého lesíku zvedal se v dáli šedý melancholický kopec s hřebenem podivně rozeklaným. Strměl tam v mlhavé dáli, fantastický, jakoby vzatý z krajiny, jaké vidáme ve snách. V zámku jsem našel halu, kolem níž se ve značné výši táhla sloupová galerie, na níž vedlo dvojité schodiště. Od ústí schodiště pak vedly po celé délce zámku dvě chodby, z nichž se vcházelo do jednotlivých ložnic. A v jídelně pak dlouhá řada zašlých předků v nejrůznějších kostý-

mech, od alžbětinského rytíře až po vyfintěného kavalíra z dob regentství, na nás upřeně shlížela a tísnila nás svou mlčenlivou společností.

Zkrátka - pravděpodobnost se poznenáhlu změnila v jistotu. Souhlasil i popis okolí, kde pochmurnou věznicí v Princetownu zastupuje neméně pochmurný ústav pro nevyléčitelně duševně choré, Manor House, a kde se prostírají rozsáhlá trásoviska a rašeliniště, přecházející v ploché pobřeží, zaplavované přílivem a neobyčejně nebezpečné pro neznalé turisty a nadšence vodních radovánek. Pohyblivý písek a bezedné bahno prý (podle vyprávění místních obyvatel) pohltily už nejednu oběť a jen výrazná, z generace na generaci předávaná nechuť okolních sedláků a majitelů několika řídce rozložených samot vydávat se do těchto míst brání daleko častějším nehodám. Zbloudilá zvířata tu ovšem hynou takřka pravidelně.

Lze zkrátka plně souhlasit se sirem A. C. D.: čím déle člověk zde prodlévá, tím hlouběji se mu v duši usazuje duch blát, jejich pustota, ale i jejich ponurý půvab. Jakmile zakotvíte v blatech, dáte tím vale veškeré moderní Anglii, na druhé straně však, kamkoli se zde obrátíte, tušíte příbytky a dílo prehistorického člověka. Ať jdete kudy jdete, všude najdete domy těch zapomenutých kmenů, jejich hroby a obrovské monolity, jež snad vyznačovaly jejich bojiště. Díváte-li se na jejich šedé kamenné chaty, vystupující ze zjizvených strání, necháváte za sebou své století, a kdybyste zahlédl chlupatého, v srst oděného muže, jak vylézá z nízkých dveří a přikládá k těživě luku šíp s kamenným hrotem - ujistěte vás, že byste jeho přítomnost zde považoval za přirozenější než svou vlastní. Nejpodivnější snad je, že jich tak mnoho žilo právě zde, kde půda už tehdy byla jistě krajně neúrodná.

Toto je tedy jeviště přeslavného románu. Musím přiznat, že svou zvláštní, až přízračnou chmurností ve mně vyvolalo naprosto stejné pocity jako ve spisovateli, ať už je tlumočil ústy dr. Watsona, Jakuba Mortimera nebo samotného dědičného pána na Baskervillu.

Již po pobytu velmi krátkém, avšak zcela dostatečném k ověření mých domněnek a pro okolí vysvětlovaném hmyzozpytnými zájmy - opravdu nevylučuji, že by zde bídny Stapleton nebo kterýkoli jiný entomolog našel celou řadu vzácných a jedinečných druhů - jsem zjistil, že místní obyvatelé román sira Arthura Conana Doylea neznají, a znají-li, nijak jej nespojují se svým krajem. Velmi opatrným doptáváním jsem se nedopátral ani stopy po spisovatelově návštěvě či dokonce delším pobytu v nejbližším okolí, což ovšem nemůže překvapit - téměř osmdesát let je dlouhá doba, smývajících všechny vzpomínky. Kromě toho lze mít za to, že sir Arthur, utajující místo i skutečné osoby tak pečlivě a důsledně a vyčkávající plných dvacet let s uveřejněním rukopisu, cestoval velmi skromně nebo dokonce na zapřenou. Nežiskal jsem ostatně dojem, že by v okolí Ellesmere byli zvlášť pilní čtenáři a je docela možné, že dokonce i příhody přeslavného Sherlocka Holmese byly v době spisovatelova pobytu ve zdejší kraji téměř nebo plně neznámé a jméno sira Arthura Conana Doylea byl pro tyto lidi prázdný pojem.

Tím více mne, překvapilo, že pověst o strašlivém černém psu, prohánějícím se blaty kolem půlnočních hodin a mizejícím podle jedné pod hladinou moře za pruhem neprůhledného pohyblivého písku (žádný živý tvor, pokud není opatřen křídly, ho nemůže překonat), podle druhých v některé z pohanských kamenných slují, je v okolí velmi živá.

Obyvatelstvem je alespoň přijímána jako poloviční skutečnost. Zprvu jsem se domníval, že slouží k odrazování dětí od zvědavých cest ke svrchované nebezpečným místům, zanedlouho jsem se však přesvědčil o opaku. Mládež našeho přinejmenším technicky pokročilého věku se legendám o vraždícím psu vysmívá nebo je k nim zcela lhostejná. Zato starší lidé se zdají být o jeho existenci bezmála přesvědčeni, jakkoli o ní jen neradi mluví, považujíce ji za skvrnu na dobré pověsti kraje.

Nejotřesnější pro mne však bylo svědectví seržanta McIvoryho, představitele policie v Aberporthu. Po řádném pohoštění v hospodě U krále Jiřího ke mně pojal důvěru a obeznámil mne se třemi ohmatanými výstřižky bulletinu Scotland Yardu, pocházejícími z let 1923, 1937 a konečně 1955. Neopsal jsem výstřižky doslova, nebylo to třeba.

Všechny ličily navlas podobný případ: nález mrtvol v oblasti slatin a v okruhu pověstmi předpokládané působnosti děsivého psa. V prvním případě byl obětí potulný sklenář, snažící se patrně dopravit sebe i skromnou živnost, složenou do bedničky na zádech, z Aberporthu do sousedního, asi pět mil vzdáleného Llandoveru, ve druhém případě nájemce nepatrné usedlosti s kouskem pastviny v těsné blízkosti Ellesmere a konečně třetí obětí byl poštovní posel, spěchající jedné letní noci roku 1955 s jakýmsi bezvýznamným telegramem na zámek. Poslední případ vzbudil největší rozruch.

Poštovní zřízenec byl totiž v celém okolí všeobecně znám a velmi oblíben.

S případem sira Charlese Baskervilla čili Antonyho Mulcastera jde tedy celkem o čtyři případy, následující za sebou v rozmezí několika let a jeví nápadně podobné, takřka totožné rysy: na žádné z obětí nebylo známek násilí - jen na kůži mrtvol potulného sklenáře bylo nalezeno několik drobných spálenin, jež vedly porotu a coronera k výroku o smrti bleskem, ačkoli té noci byla obloha jasná a bezmračná. Podle vyjádření vědců přizvaných k šetření však ani takové počasí blesk zcela nevylučuje a jeho smrtící přítomnost na aberporthských blatech je prý, buď jak buď, rozhodně přijatelnějším vysvětlením skonu nebohého sklenáře než napří-

klad pojiždná elektrárna, tajně pod rouškou tmy dopravená na místo činu. S čímž ostatně nelze než souhlasit.

Dále: žádná z obětí nebyla oloupena, ačkoli např. poštovník posel nesl v brašně větší částku peněz na hotovost a u sklenáře byl nalezen obnos podstatně převyšující očekávání, přiměřené jeho chudobnému zevnějšku a vtíravému zdůrazňování bídy a hladu, potvrzenému občany, kteří mu poskytli příležitost k výdělku.

A konečně u všech nebohých obětí se věstník Scotland Yardu zmiňoval o křečovitém stažení obličeje, svědčícím pro nejvyšší zděšení, předcházející smrti, které tak mistrně popsal právě sir A. C. D. v případě sira Charlese Baskervilla.

Podotýkám, že seržant McIvory nemá o čtvrtém, vlastně prvním případě, týkajícím se sira Anthonyho, ani tušení a uchovává výstřižky jako smutný doklad smůly místní policie, sužované nadpřirozenými protivníky, v jejichž existenci seržant McIvory skálopevně věří, přizná to ovšem pouze v důvěrném rozhovoru. Je pozoruhodné, že ve všech třech - vlastně ve všech čtyřech případech bylo policejní šetření záhy zastaveno a uzavřeno (s výjimkou smrti nebohého sklenáře) konstatováním: "následkem přirozené smrti nezjištěnou chorobou".

Seržant mi svěřil - podobně jako kdysi Jakub Mortimer Sherlocku Holmesovi - že si velmi bedlivě prohlédl okolí nálezů posledních dvou obětí, jejichž vyšetřování se osobně zúčastnil. V obou případech prý našel na bažině řetězy jakýchsi jamek, naplněných prosakující vodou a podobajících se obrovským stopám.

"Jestli to byl pes, pane, to namouduši nemohu říci. Ale když ano, pak nebyl o moc menší než slon. Nechtěl bych se s ním setkat ani v muzeu, ani v cirkuse, natož pak na aberporthské bažině . . .", prohlásil seržant McIvory doslova. Dodal, že na svůj nálezk upozornil vyšetřující úředníky již roku 1937 při zjišťování okolností smrti nájemce. Málem ho to stálo místo nebo alespoň služební postup, a proto se o stejném pozorování z roku 1955 raději ani nezmiňoval.

Chápete, vážený pane, že jsem byl svrchovaně zaujat, zároveň jsem však zůstal do té míry kritickým, abych nepřijímal McIvoryho vyprávění, podnícené ještě ke všemu několika sklenicemi horkého grogu, bez patřičné opatrnosti. Rozhodl jsem se prohlédnout si jeviště tragédie sám, a to v noci, ovšem bez zbytečného vystavování se nebezpečí.

Aberporthskou bažinu přetíná již několik desítek let nepřilíh široká, ale pevná a dobře udržovaná silnice, opatřená po obou stranách řadou patníků a sloužící patrně k dopravě mléka a dalších zemědělských výrobků z několika usedlostí poblíže Ellesmere do zámku a městečka. Tak jsem byl zcela bezpečný před případným zblouděním v močále. Představa být pomalu, centimetr po centimetru, vtažen do rašeliny mne nijak nelákala.

Hned příští noci jsem svůj záměr uskutečnil. Zastavil jsem vůz na kraji silnice nedaleko Ellesmere a vydal jsem se na další cestu pěšky. Scénérie nápadně připomínala líčení sira Arthura Conana Doylea a utvrdila mne v přesvědčení, že také on se tudy před dávnými desetiletími ubíral, i když ne po bezpečné silnici a zcela jistě bez spolehlivého automobilu. Podobnost byla tak nápadná a do očí bijící, že mohu své vlastní zážitky vyličit slovy spisovatele: Noční vzduch byl prosycen pachem vlhka a tlící vegetace. Chvillemi vykoukl měsíc, vždycky jen na okamžik, neboť po tváři nebes se hnala mračna, a právě když jsem vyšel na blata, začalo drobně mrholit.

Když oči přivykly tmě, rozeznával jsem dobře nízké pahrbky, porostlé trávou a jakýmsi druhem rákosy, bujně živeným spodními vodami, i bizarní tvary obrovských hrubě tesaných balvanů, tu povalených, jinde však dosud stojících jako výstražně vztyčené prsty. Po několika stovkách kroků jsem na blatech, poměrně daleko od silnice, a v každém případě uprostřed svrchovaně nebezpečných tras více a mokřin, uviděl zář ohně. Nenapadlo mne ani ve snu, abych se k ní vydal; naštěstí jsem se však opatřil dobrým světelným kukátkem, jež mi kdysi v mladších letech sloužilo při lovu a jímž lze i v dosti hustém šeru dobře rozeznat podrobnosti.

Prosím, abyste mi věřil, že jsem byl zcela při smyslech. To, co nyní popíši, nebylo výplodem ani halucinace, ani silných nápojů, požitých v hospodě Ú krále Jiřího, a přirozené ani plodem fantazie, nebo dokonce senzacechtivosti. Obě vlastnosti postrádám od narození úplně.

Mezi obrovskými kameny, vztyčenými v neúplném kruhu, hořel nevelký oheň a kolem něho dílem sedělo, dílem stálo asi deset či patnáct mužů a žen buď nahých, nebo jen svrchovaně nedostatečně oděných do kožešinových obleků, spíše jakýchsi cárů přehozených přes ramena nebo obtočených kolem beder. Někteří mužové, a pokud jsem mohl zjistit, i jedna z žen, třímali dlouhé obnažené meče a dělali s nimi podivné pohyby směrem k obloze, ke kamenům kolem a k zemi; smysl těch pohybů jsem přirozeně vůbec nechápal. Zdálo se, že jsem se stal svědkem závěru jakéhosi podivuhodného obřadu. Oheň zvolna pohasínal, až se posléze změnil v hrst žhavých uhlíků, kterou jsem prostým okem neviděl vůbec a kukátkem stěží. Pak zmizel, jakoby náhle zalit nebo udušen.

A jako v odpověď vyvěl náhle z obrovské ponurosti blat divný ryk. Vítr ho nesl tichem noci - táhlé hluboké mručení[^] pak stoupající vyti a potom smutné záupnění, jímž zvuk odumřel. Znova a znova potom zazněl, prostor kolem byl plný toho stoupajícího a klesajícího, pronikavého, divokého a zlověstného zvuku . . .

Ano, vážený pane, přesně to jsem oné noci uslyšel i já.

Mohu s jistotou prohlásit toliko dvě věci: ten strašný zvuk nepřicházel z míst, kde ještě před několika minutami hořel oheň a kde byla shromážděna ta podivná společnost. Ozval se od řetězu pahorků, na jejichž naprostou nepřístupnost jsem byl upozorněn, poblíže mořského břehu, tam, kde je z obrovských kamenů složena Poustevna svatého Brandana, jak místní občané říkají dolmenu, vzniklému překlenujícím dvou kolmých kamenných desek třetí vodorovnou. Toto místo je nejnebezpečnější z celých blat a četné, i když povětrnostními vlivy značně porušené tabulky varují před pokusy o jeho dosažení.

Za druhé pak vím, že zvuk, který jsem slyšel a který patrně nezapomenu do nejdelší smrti, nepocházel z hrdla žádného

psa, byť i sebeobrovštějšího. Neznám na této zemi tvora, který by jej byl schopen vydat. Před mnohými lety jsem měl jako voják Jeho Veličenstva málo záviděníchod-nou příležitost slyšet z bezprostřední blízkosti řev tygrů, lvů i podrážděných nebo poraněných buvolů - nic z toho však nelze přirovnat k hrůzným zvukům, které oně noci zazněly - pokolikáté už? - nad aberporth-skou bažinou. Tvzení prohnání vraha Stapletona, že zvuky nad Grimpenskými blaty vydává vzácný pták bukač, je po srovnání s tím, co - jsem slyšel j á, prostě směšné - což ostatně zdůraznil i sám sir A. C. D.

Mohu jen pokračovat slovy sira Henryho Baskervilla: "Nemyslím, že bych byl zbabělec, Watsone, ale když jsem slyšel ten zvuk, krve by se ve mně nikdo nebyl dořežal. Sáhnete na mou ruku. Je jako kus studeného mramoru."

To je vše.

Rychlými kroky jsem se vrátil ke svému autu, nastartoval a odjel do hostince U krále Jiřího, kde jsem strávil nekonečnou, bezesnou noc plnou planých dohadů a nejpošetilejších domněnek, aniž bych došel k nějakému alespoň poněkud logickému a střízlivě uvažujícímu mozku přijatelnému závěru. Necítím se ve svém věku, náchylném už ke stařecké malomyslnosti (proč to nepřiznat?), schopen čelit neznámému nebezpečí, číhajícímu v aberporthské bažině, a jak se zdá, vraždícímu záhadným a nevysvětlitelným způsobem náhodně chodce, kteří se odváží do jeho blízkosti. Nehodlám ani zpytovat záhadu meči ozbrojených postav, vykonávajících podivné obřady na prastarých kamenných božstích. Četl jsem kdysi o dvou nade vši pochybnost ctihodných dámách, které se počátkem našeho století při procházce pařížským parkem setkaly s veselou společností v rokokových pastýřských kostýmech uprostřed altánů a budov, jež při svých každodenních procházkách dosud nespátily. Jejich halucinace - chcete-li tomu tak říkat - byly naprosto shodné. Po zkoumání vědci, zejména historiky a ovšem i psychiatry, se ukázalo, že obě dámy zcela přesně popsaly stav a zařízení parku v prvních letech vlády Ludvíka

XVI., kdy pastýřské hry vznešených pánů a dam byly na denním pořádku. Nevím . . .

Snad na některých zvláštních a vzácných místech zůstávají nám neznámým způsobem zachovány dávné děje. Snad jsem se stal mňnovolným svědkem druidské slavnosti dávno zapomenutých obyvatelů Británie, snad jsem se na okamžik ocitl ve světě jiného rozměru, kde neplatí železný zákon neúprosného plynutí času, provázející nás, smrtelníky, od kolébky až do hrobu.

Nevím, nic nevím a netroufám si ani vymýšlet nějaké opovážlivé domněnky.

Obracím se tedy na Vás, vážený pane, s dotazem, výzvou a prosbou, zda byste nechtěl pokračovat tam, kde mně slabost starého člověka velela ustát. Žádám Vás o to jménem mrtvých, pohlcených záhadnou smrtí na aberporthských bažinách, jménem zdravého rozumu, který se nemůže beze všeho smířit ani s přízraky pravěkých lidí v těsném sousedství nejmodernější civilizace, ani s podivnými příšerami, sužujícími od staletí kraj. Žádám Vás o to konečně i jako tajemník Klubu Sherlocka Holme-se; pomozte objasnit vzrušující záhadu nejslavnějšího románu sira Arthu-ra Conana Doylea! Jediná pomoc, kterou jsem Vám kromě podrobného vyličení svých zážitků mohl poskytnout, je až dosud úspěšné utajení mé cesty do Ellesmere a hluboká mlčenlivost o jejích výsledcích. Tak je alespoň zaručeno, že nebudete při svém pátrání rušen a zneklidňován sice nadšenými a ochotnými, ne však vždy přiměřeně moudrými členy našeho Klubu. Doufám, že jsem dostatečně vysvětlil důvody, které mne k tak neloajálnímu počínám za zády ctihodného členstva vedly.

Jsem vám přirozeně i nadále zcela k dispozici, ačkoli, popravdě řečeno, nevidím, v čem by mohla moje další pomoc spočívat; vyjma snad v uvolnění jisté částky z badatelského fondu našeho Klubu, částky sice nevelké, přesto však dostatečné, aby uhradila výdaje vašeho případného pobytu v Aberporthu nebo Cardiganu.

Spoléhám se na Vaši diskrétnost gentlemana a, dovolíte-li, tak trochu kolegy. Věřím, že mi upřímnost a snaha dostat se na kloub záhadám nepřinese nepříjemnosti, nebo dokonce nutnost na sklonku života změnit zaměstnání.

Ještě jednou se Vám, vážený pane, omlouvám, že jsem si dovolil zneužít Váš vzácný čas tak obsáhlým dopisem.

Domnívám se však, že pojednaná věc je hodná oboustranné námahy. Lituji, jestliže se snad mýlím.

V nejhlubší úctě Londýn,

Northumberland Street, 17 Archibald Rowen, B. A.,

12. března 1968 tajemník Klubu Sherlocka Holmese

NA OBZORU SE BLÝSKÁ

Ne, opravdu jsem nemohl usnout.

Odhodil jsem zuřivě přikrývku. Tísnila mne jako pancéřová deska. S odporem jsem si prohlédl polštář, který se mi podařilo stálým převalováním zformovat do nepředstavitelné ohyzdné podoby, a sedl si k pootevřenému oknu.

Odněkud voněly rozkvétající lípy. Nad západním obzorem občas vyšlehla ohnivá záře, prosvětliła oblohu a mezi arabeskou listů a větvi zahrádky paní Kalousové vyřizla na okamžik ze tmy obrysy mírných kopečků, obklopujících město jako stádo tichých ovci.

Všechno je to nesmysl, řekl jsem si už asi postě.

Všechno je výplod příliš bujné fantazie pošetilého pana Archibalda, jenž za dvacet let tajemníkování ve výstředním Klubu Sherlocka Holme-se ztratil vědomí hranic mezi romány a skutečností. Baskervillský pes! Tajemné noční obřady naháčů pod pravěkými kamennými stavbami! Proboha!

Málem jsem se Štípal do ucha, jestli se mi včerejší rozhovor s Martinem

Andělem nezdál, jestli celý dopis pana Archibalda Rowena nebyl jen

darebáckou hrou snu, zneupřimňujícího mi první den zasloužené dovo

lené. Bohužel ne. Byl jsem opravdu vzhůru a při smyslech. Dokonce víc,

než se na tak pozdní hodinu slušelo.

Nejhorší bylo, že sám Martin zřejmě Rowenovi alespoň podmíněčně věřil a snažil se přesvědčit i mne. Tři měsíce, které

uplynuly od obdržení choromyslného (jak jsem se ustavičně ujišťoval) dopisu, neprozahálel.

Rafinovaně ověřil podpis pana tajemníka - přinutil bůhvíkohe ze svých známých, aby poslal do Northumberland Streetu sekretariátu Klubu Sherlocka Holmese žádost o jakési informace. V přiměřené době došla zdvořilá odpověď na stejném klubovním dopisním papíru, s lehce třaslavým podpisem Archibalda Rowena, bakaláře umění, psaná dokonce stejně zvětšelo a důstojnou, takřka holmesovskou angličtinou. Totožnost pisatele tedy byla nepochybná.

Sáhodlouhý dopis se všemi těmi bláznivými příhodami psal, co naplat, ctihodný pan tajemník. Žert byl vyloučen.

"Ostatně," řekl mi Martin před několika hodinami, "byl jsem o tom přesvědčen od začátku. Pisatel, ať už pan Rowen nebo předpokládaný šprýmař, zřejmě nemá ani tušení o tom, že se do aberporthské bažiny a vůbec kamkoli mimo domek paní Kalousové mohu stěhovat nejvýš v duchu. Čili o mně, váženosti, ví tak málo, že by se mu sotva vyplatila tak namáhavá a pracná legrace ..."

Dobrá - ale to přece zdaleka nevyklučuje, mírně řečeno, duševní

zvláštnosti pana tajemníka. Trošku bláznění se mezi potrhlym členstvem Klubu určitě docela dobře ztratí.

Přistihl jsem se, jak nervózně bubnuji prsty na okno s takovým důrazem, že se to rozléhá široko daleko. Rychle jsem přestal. Zlomyslný Anděl by okamžitě pochopil, do jaké nálady mne dostal, a nezřízeně by se radoval. A chudinku paní Kalousovou bych zbytečně vyděsil.

Martin, Martin . . . Jestli je bakalář umění pan Archibald Rowen hnidopich, je Anděl bacilopich. To, jak za pouhé tři měsíce rozpitval, naruby převrátil a větu po větě zvažil Doylův román, bylo sice výstřední, zároveň však tak trochu imponující. Zajímavé také bylo, že Rowen i Anděl pracují vlastně úplně stejným způsobem. Hledají doličná fakta, nitky, vedoucí k řešení problémů, za psacími stoly. Pan Rowen proto, že se mu to za dvacet let tajemníkování v Klubu Sherlocka Holmese stalo druhou přirozeností, chudák Martin prostě nemůže jinak. Pokud potřebuje vyšetřovat mimo dva pokoje a terasu domku paní Kalousové, musí zaměstnat cizí oči a nohy. V posledních letech jsem tuto funkci zastával já. Nebylo to rozhodně nudné, i když před Andělem, dílem z povinnosti, dílem aby se neřeklo, tu a tam bručím. Ne, nudné to určitě nebylo . . .

Zatracený život, už jsem v tom zas!

Přece nesmím tak snadno podlehnout, nesmím naletět na romantické blouznění! Není mi - bohužel - šestnáct, kdy by něco podobného bylo nejen přirozené, ale i docela správné a chvályhodné.

Znovu jsem bod po bodu probíral Andělovy argumenty, vzešlé z rozpitvání té proklaté knihy odstavec po odstavci a věty po větě. Vzácné, jedinečné knihy, jak Martin slavnostně prohlásil, jako by nemluvil o detektivce, ale přinejmenším o veledíle, poctěném Nobelovou cenou za literaturu.

"Víte, redaktore, nač se autoři nejspíše chytanou a čím se nejspíše usvědčí z fantazírování?" zeptal se mne.

"Nelogické zápletky . . .", hádal jsem.

"Vůbec ne, samá voda a právě naopak! Knihy bývají přísně logické, protože jsou - nebo by alespoň měly být - výplodem logického, přesně uvažujícího mozku. Život sám zato bývá ohromně nelogický, a proto taky lež většinou vypadá daleko důvěryhodněji než pravda. Ale s tím si nelamte hlavu, do filozofie se raději pouštět nebudeme. Tak abyste tedy věděli: nejspíše se nepořádní autoři chytanou v léčkách staré dobré tetičky astronomie."

"Nechápu."

"Ne? Kdysi, před lety, mne hledání a usvědčování literátů - astronomických hříšníků, bavilo. Shromáždil jsem docela pěknou sbírku příklad-

ných nesmyslů, kdy na oblohu vycházela z vůle ngramotných autorů v nejnemožnějších hodinách různá souhvězdí; Venuše byla jitřenkou, zrovna když měla být večernicí, ohony komet neměřily od Slunce, jak se sluší a patří, ale na všechny možné strany, k zatmění Slunce docházelo ihned po noci "zalitě stříbrem Měsíce", jak se obvykle ve špatných románech píše, ačkoli pro tuto činnost musí být Měsíc v novu, a tudíž stříbrem nezalévající, a tak dále a tak dále. Pořídil jsem si pro usnadnění své škodolibé činnosti zjednodušené tabulky měsíčních fází za posledních pár set let, takže mohu celkem snadno zjistit, zda autor tahá čtenáře za nohu, ujišťuje-li ho, že toho dne toho a toho roku ,lil měsíc bledé světlo v jeho sirou jizbu'."

"Pro mne za mne! O vaší škodolibosti vím už dávno. Ale co to má společného se Psem baskervillským?"

"Mnoho. V knize je totiž astronomických údajů celá spousta. Lze takřka vyloučit náhodnou shodu v případě, že všechny souhlasí. Pak bychom museli velmi vážně pomýšlet na možnost, že spisovatel velmi přesně popisoval skutečnost."

". . . nebo si opatřil podobné tabulky jako vy, Martine. Tak jedinečně a nedosažitelně důmyslný zase přece jenom nejste, to mi promiňte."

"Ovšemže ne! Ale u tak plodného a tedy zaneprázdněného autora, jakým nepochybně sir Arthur Conan Doyle byl, to není moc pravděpodobné. Tím spíše, že pořádné chronologické tabulky měsíčních fází a zatmění vydal vlastním nákladem geniální matematik, a přesto chudý úředníček berlínské pojišťovny Schoch teprve roku 1926. Ostatně, taková péče by byla autorovi jenom ke cti, a tak by nepřímo podporovala věrohodnost všech dalších tvrzení."

"A souhlasí ty vaše astronomické kejkle?"

"Dokonale! Podívejte se: hned v první kapitole je opis listiny z roku 1742, líčící zasloužený skon zhýralého alkoholika Hugo Baskervilla. Vybereme si pouze nejzajímavější věty. Věztež tedy, že v době Veliké rebelie (jejíž dějiny, učeným lordem Clarendonem sepsané, pozornosti Vaší co nejdůtklivěji porouchám) na tomto zboží Baskervillském sezením byl Hugo téhož jména. A tak dále. Další úryvek: A tak se jest přihodilo, že jednoho dne, v předvečer sv. Michaela, vidíte, redaktore, ani na datum náš milý důkladný sir Arthur nezapomněl, Hugo s pěti nebo šesti ze svých daremných a zlých kumpánů, dobře věda, že otec i bratři cudné děvy mimo domov dlí, kradí se k chalupě připlížili a pannu unesli.

Kupodivu po takové štrapáci nechal zlosyn Hugo cudnou pannu na pokoji, děva byla jest dána do jedné z horních komnat, zatímco Hugo a spřeženci jeho zasedli k dlouhé pitce, jak bylo jejich zvykem každého večera! To víte,

redaktore, protialkoholické poradny ani zdravotnická osvěta tenkrát ještě nebyly, a tak se pilo o stošest. Děva využila Hugova hýření, a ačkoli nahoře málem zšílela, přece jen bázní tísněná učinila, čeho by se zalekl nejstatečnější a nejzdatnější muž, neboť po větvích břečťanu, jenž kryl (a stále ještě kryje) jižní zeď, slezla z podkroví a vydala se na cestu domů, napříč přes blata, což činilo devět mil od zámku k chalupě jejího otce."

"Holka šikovná, cožpak o to," řekl jsem uznale, "ale co to má, proboha, společného s astronomií?"

"Časové určení, vy nevzdělance," obdařil mne Martin pohrdavým pohledem. "To je v astronomii odjakživa na prvním místě. O koňskou délku před dalekohledem. Poslouchejte dál: když to Hugo zjistil, rozhodl se štvát děvů smečkou psů a sám pak tryskem vycválal jest za měsíčního světla na blata. Kamarádi z mokré čtvrti chvilku stáli jako tumpachovi, ale pak se z nich víno trochu vykouřilo, i nastalo mezi nimi velké zmatení a všichni křičeli jeden před druhého . . . Nakonec vrátila se však do pomatených hlav alespoň trochu rozumu a všichni vespolek, třináct počtem, nasedli jsou na koně a vydali se za Hugem. A teď pozor, váženosti, přichází to hlavní: Měsíc nad nimi svítil jasně.

Dál už je to astronomicky nezajímavé, jakkoli jinak velice dramatické.

Noční pastýř zšílený strachem vyprávěl kumpánům, že Hugo Baskerville jej minul na své černé klisně a za ním bez hlesu běžel obrovský pekelný pes - Bůh uchovej, aby tak hrozný pes kdy běžel v mých patách. Skončilo

to jako antická tragédie: nadprodukcí mrtvol. Děva mrtvá hrůzou a vy čerpáním, opodál mrtvola Huga Baskervilla a nad ním stojí a jeho hrdlo drásá cosi příšerného, obrovská černá bestie, mající tvary velkého loveckého psa, ale větší než jakýkoli pes, na němž kdy spočinuly smrtelné oči, jeden z Hugových kumpánů téže noci zemřel jest na to, co viděl, a ostatní byli mátožní do konce svých dnů. Doufám, že to oťráslo i vaši otrlou novinářskou náturou."

"Dokonale. Ale pořád čekám na tu astronomii."

"Vždyť je před vámi jako na dlani, jen vzít trochu rozum do hrsti. Autor - nebo starý dokument, můžete si vybrat - tvrdí, že v předvečer dne sv. Michaela, tedy 28. září v době Velké rebelie, jejíž dějiny sepsal lord Clarendon, svítil měsíc tak, že krajina byla jeho září dost slušně osvětlena - byl tedy nejspíše kolem úplňku. Velkou rebelií nemůže být nic jiného než anglická revoluce roku 1688, kdy vzal král Jakub II. do zaječích, což potvrzuje i Clarendonův spis a jeho název. Hrozně dlouhý, váženosti, nebudu vás však s ním obtěžovat. Teď jde o to zjistit, v kolik hodin měl být měsíc tak vysoko na obloze, aby dopomohl zlořečenému Hugovi k jeho hrůznému činu.

Kumpáni se vydali za nebohrou děvů v předvečer, řekněme tedy v šest hodin. Od chalupy k Baskervillskému zámku bylo devět mil, to jest asi

čtrnáct kilometrů, které mohli jezdcí urazit pohodlně za hodinu a půl. Máme tedy asi půl osmé. Děva je uvězněna v jedné z horních komnat, Hugo velí, aby páže dalo na stůl zlaté číše a nalilo vína, dolilo výš, jako v té básni o císaři Karlu IV. a o Buškovi z Velhartic. Osm hodin. Následuje dlouhá pitka, jak je výslovně zdůrazněno. Pokud jsem informován o zvycích staré Anglie, rozhodně se dlouhá pitka neodbyla za hodinu nebo za dvě. Řekněme tedy za tři. Jedenáct hodin v noci. Útěk děvů je objeven, Hugo zuří, sedlá, zamotá se do popruhů, pak konečně nasedne na koně, spadne však zase na druhé straně, chvilku mu trvá, než se definitivně dostane do sedla, než vypustí psy a tak dále a tak dále. Svítí sice měsíc, ale na rychlost, jakou v podvečer jeli od chalupy nebohého otce k zámku s unesenou dívkou, není v noci přece jen ani pomyslení. Na stíhání musíme vyhradit nejméně hodinu. Je tedy půlnoc 28. září roku 1688 a měsíc svítí jako rybí oko. Otázka: svítil opravdu?"

"Jak to mám vědět, k sakru?"

"Svítil, váženosti, svítil! Právě o půlnoci nad Anglií vrcholil a byl týden po úplňku. Písmenko C byste v něm našel na prvé podívání. Mimoto počasí toho 28. září bylo, jak shodně vypovídají staré anglické kroniky, výjimečně krásné. Na obloze patrně nebylo ani mráčku."

"To jste taky zjišťoval, Martine?"

"Ano. Moje píle, povzbuzená důkladným dopisem staříčkého Archibalda, neznala mezí."

"To vidím . . .," řekl jsem uznale. "A další astronomické údaje? Ten jeden jediný správný by přece mohl být čirou náhodou, ne?"

"Sotva - ono těch nezbytných podmínek bylo trochu mnoho," mnil Martin, ale pak mi posloužil celou řadou dalších - jak říkal - astronomických šperků. Pomocí svých tabulek dokázal, že měsíc svítil i 4. června 1889, kdy zahynul sir Anthony Mulcaster i jeho románový protějšek sir Charles Baskerville. Martin vycházel z předpokladu, že se dotyčný pán v pravém a nejtragičtějším smyslu slova na smrt vyděsil pohledem na obludu, hrnoucí se k němu přes blata. Prohlásil, že světélkující fosforová mast je jen domněnka a literární prostředek Mr Doyla - ve skutečnosti se ani v pověsti, pokud nám ji sdělil ctihodný Archibald Rowen, ani ve starém dokumentu nemluví o žádných plamenech, šlehajících psu z huby po způsobu pohádkových draků. V listině stojí doslova: Příšera vyrvala jest z Huga Baskervilla hrdlo, načež - když se obrátila s planoucíma očima a s mordou, z níž kanula krev - ti tři muži vykřikli strachy a pořád ječíce ujížděli přes blata, aby život spasili. O ohnivé tlamě tedy nebylo nikde ani zmínky, a i kdyby bylo takové vylepšení strašlivého psa fosforovou mastí možné (což Martin popíral), zahlédla by oběť i za bezměsíčné noci nejvýš nezřetelnou světélkující skvrnu.

Konečně mi Martin jakýmsi velmi složitým způsobem dokázal, že ani proti odstavci: Měsíc byl nízko na obloze po naší pravé ruce a rozsochatý vrchol žulového skaliska jako by čněl do dolní poloviny stříbrného kotouče na samém závěru IX. kapitoly nemůže být hvězdářských námitek. Že by dva mužové - v románu sir Henry Baskerville a obětavý nedovtipa dr. Watson, krácející směrem od Ellesmerského zámku na aberporthská blata počátkem podzimu (Ohlédli

jsme se a viděli jsme, jak tam žhne červená země nově obrácená pluhem - ostatně kapitola X., Výňatek z deníku dr. Watsona, přímo datuje události do první poloviny října), skutečně spatřili měsíc nízko po své pravé ruce, pokud by se ovšem na nebezpečnou pouť vydali podle návodu románu. Tam nejprve odbila první, odbila druhá hodina s půlnoci, než se oběma pánům podařilo překvapit sluhu Barrymora při signalizaci s povedeným švagrem, vrahem Selde-nem, skrývajícím se na blatech, a vydat se pak za ním.

Ne, nesmím už na to myslet!

Položil jsem čelo na chladné sklo. Blýskání na časy se změnilo v rozvětvenéblesky, doprovázené vždycky po chvíli vzdáleným mumláním blížící se bouřky. Nad městečkem bylo nebe ještě jasné, plné hvězd, ale ve větvích meruněk a jabloní na zahrádce paní Kalousové už šustily a šeptaly první, zatím nesmělé závany větru. Lampy, zavěšené na drátech nad náměstím s benzinovou pumpou a barokním světlem, se houpaly. Všechny stíny se houpaly v rytmu s nimi. Měsíc nebylo nikde vidět. Snad byl v novu. Jestlipak by to Anděl taky vyčetl z tabulek chudého pojišťovníka pana Schocha? Nejspíš ano.

Shoda románu se skutečností byla opravdu příliš nápadná, než aby ji bylo lze snadno a rychle vysvětlit řadou náhod. Souhlasily i druhy hmyzu, které jako krycí manévry pro své temné záměry lovil darebák Stapleton. Opravdu se na aberporthských blatech nejen vyskytovaly, ale byly prý dokonce pro ně typické. Souhlasilo i rozložení samot kolem Ellesmere; Martin je s pílí vhodnou spíše pro holmesologického nadšence z baker-streetského klubu zakreslil a po porovnání s velmi podrobnou mapou, sehnanou bůhví kde (mám podezření, že nejspíše od vojáku - generální štáby všech zemí totiž počítají se sice radostnou, ale málo pravděpodobnou perspektivou vítězného postupu například na severní pól, brazilský- pralesy nebo nitrem Austrálie), jsem musel přiznat, že existence ro-lánových sídel, Lafterského statku, zakoupeného astronomem-amatérem Franklandem, domu obývaného Istivým Stapletonem a jeho sestrou (ve skutečnosti ovšem manželkou), smutného stavení zdejšího typu, působící na stromy zakrnělými a vichřicí zmrzačenými uboze a melancholicky, ligh Thoru, Foulmire a několika dalších samot i městečka Combe Trasy, ve skutečnosti Aberporthu, byla více než pravděpodobná.

Pokud to bylo ještě zapotřebí, dorazil mne Martin takřka nepochopitelnými doklady o sousedovi Baskervillského zámku, panu Franklandovi, jenž bydlí v sídle zvaném Lafter nějaké čtyři míle od zámku na jih. Vzdálenost a směr souhlasily, dům se pak ve skutečnosti jmenuje, pokud lze věřit mapě, Tremador Chapel. Sir Arthur Conan Doyle popsal pana Franklanda jako staršího člověka, červeného ve tváři, bělovlasého a cho-lerického. Jeho koníčkem je britské právo a v různých soudních sporech utratil už skutečné jmění. Soudí se pro pouhé potěšení a nezáleží mu na tom, je-li žalobcem, nebo žalovaným. Pan Frankland se však nespokojil ani s touto nákladnou kratochvílí. V přítomné době holduje novému sportu, praví sir A. CD. doslova. Jako hvězdář-amatér vlastní znamenitý dalekohled. Nyní ho má na ploché střeše svého domu a sedí za ním po celé dny a soustavně obhlíží blata v naději, že zahlédne uprchlého trestance.

Dodnes nechápu, jak a kde se Martinovi podařilo vystrachat jednak fotokopie Soudních případů hrabství Cardigan v letech 1880 až 1890, jednak stručnou zprávičku anglického amatérského hvězdářského časopisu Sky and Telescope z května 1882. Patrně se na této záhadné akci nějakým způsobem podílel Andělův věčně ušmudlaný pobočník Pepík Cabálek a paní generální ředitelka zdejší lidové knihovny.

Soudní případy přímo oplývaly Martinem pečlivě zaškrtnutými spory Petra Marklanda, Ésg., soukromníka, majitele usedlosti Tremador Chapel v hrabství Cardigan. Pan Markland se zřejmě opravdu soudil pro pouhé potěšení. Procesy Markland proti královně, Markland proti městu Barmouthu, Markland proti Johnu Noolanovi a řada dalších se staly ozdobou právní vědy Británie, jak se alespoň ze stránek Případů zdálo.

V rubrice Naši příznivci, již si astronomický časopis zajišťoval vděčnost a štedrost ješitných amatérů, se Čtenáři - pokud je takové věci zajímaly - dozvěděli, že "slovutný člen naší astronomické obce Petr Markland, Esg., statkář na Tremador Chapel, oslavil před nedávným dvacetileté výročí své úspěšné a pro vědu drahocenné astronomické činnosti. Pan Markland nemohl krásné jubileum oslavit radostněji než šťastným nákupem zbrusu nového čtyřpalcového dalekohledu, vyrobeného proslulou firmou Dollond a synové v Londýně." Oslavenec byl vedle článku vyfotografován, dokonce i s dalekohledem, opřen o jeho důkladnou montáž jako lovec, jemuž se právě podařilo skolit kapitálního tygra. Díky kvalitnímu papíru i tisku, jimiž se obvykle honosily časopisy na sklonku šťastného minulého století, bylo na první pohled vidět, že pan Markland je skutečně starší pán, brunátný ve tváři (a, žel, i s neobyčejně brunátným nosem, nevylučujícím nemírné požívání whisky), bělovlasý a snad i cholerický . . .

Martinova důkladnost byla děsivá, jeho útok na mne psychologicky dokonalý.

Ale cožpak reálný podklad, kterého sir Arthur Conan Doyle použil pro svůj román, zároveň dokazuje noční vidění, a hlavně slyšení pana Archibalda Rowena? Všechno je jenom nešťastná náhoda - utěšoval jsem se s vřelým přáním, aby hrom, který burácel stále blíž a blíž, do všeho uhořel, především do sáhodlouhého dopisu ctihodného tajemníka Klubu Sherlocka Holmese. Jenom pro něj mám snad zítra letět do Anglie a přijít tak o další dovolenou? Udělat ze sebe blázna, šaška, stopujícího nadpřirozené psy a fantomy obyvatel z doby kamenné?

Ne! Toho bohdá nebude!

Věděl jsem, že tak jako tak neusnu a že je docela dobrá příležitost vybalit kufr, na který odpoledne pro nekonečný rozhovor s Martinem nezbyl čas. Jen cihly jsem už vztekle odstranil a chystal se je zničit - paní Kalousova se jich však jako pilná včelička zmocnila a vylepšila jimi okraje záhonů.

Rozsvítil jsem a otevřel kufr. Tak; nejdříve košile pěkně na ramínka, kapesníky do skříně, knihy do nočního stolku, papíry k psacímu stroji . . . Nalil jsem si sklenici vody a jedním rázem ji vypil. Byla teplá a chutnala železem. Ušklibl jsem se. Pak jsem opatrně vsunul ruku do vrchovatého kufru a šmátral po dně, vyloženém knihami, až jsem konečně nahnatal hledanou detektivku. Obsah kufru jsem zase pečlivě uhladil a urovnal. Abych měl ráno méně práce s balením. Blesk sjel docela blízko, tak blízko, že hrom práskl, jako když se zlomí suchá větev. A na okno zabubnovaly první těžké

kapky lijáku.

MIKULÁŠ BAŠTÍ JENOM VEČÍR

Aberporth býval možná kdysi - když se tu kolem proháněli hrdinové Doylova románu - docela pěkným letoviskem. Takovým, jaké vyhledávají malíři důstojného názoru, že pořádné obrazy mají vypadat jako polité štěávou z roštěnek. Spokojí se úplně několika kopejky s vřesem (těch je tady habaděj), několika skálami nebo alespoň kameny (těmi blata přímo hýří), kouskem moře s parádním příbojem (slabá hodinka cesty) a hospodou, jejíž majitel se nechce stát za rok milionářem.

Všechno tu bylo, i hospoda, dávající okázale najevo, že se majitel nejen vzdal naděje rychle zbohatnout, ale že se vzdal takřka jakékoliv naděje vůbec. Že s trýznivým uspokojením pozoruje nezadržitelné chátrání budovy i celého zařízení. Plechový révový věnec nad vchodem byl ryšavý letitými vrstvami řezu, podlaha nerovná, popálená stovkami zašlápnu-

tých oharků, stoly rozviklané a sklenice, v níž mi melancholický výčepní s ochablými váčky pod očima přinesl pivo, zřejmě přede mnou používala nějaká krasavice - nesla totiž zřetelný otisk rtěnky.

Byl jsem ve výčepu, ozdobeném několika cínovými džbánky a modelem třípalubové plachetnice, sám, nepočítám-li osamělého muže, usazeného zády ke mně v jakémsi výklenku vedle vyhaslého krbu. Oknem, kdysi vykládaným tabulkami barevného skla, zalitými v olovu, dnes většinou vytlučenými a ledabyly nahrazenými sklem, jaké bylo právě po ruce, jsem viděl na hlavní třídu městečka s několika obchody a tu a tam zaparkovanými automobily starších ročníků. O roh jednopatrového domu, jehož přízemí zaujímal drogerie, se opíral asi osmnáctiletý mladík s párátkem v ústech. Zdálo se, že svou úlohu zajišťovat budovu před zhroucením bere svrchovaně vážně. Kromě párátka, putujícího z koutku do koutku, byl stejně nehybný jako parthenónské karyatidy, plnící ostatně tutéž náročnou funkci.

Hospoda se jmenovala - jako stovky dalších po celé Anglii - U krále Jiřího a samozřejmě se pyšnila dávnou návštěvou dobrého krále. Kdyby chtěl dobrý král Jiří obejít všechny ty krčmy, které nesou jeho jméno a jejichž majitelé lžou, že si tu "král Jiří, dej mu pánbůh věčnou slávu, často pořádně přihnul, hehehe!", zemřel by dotyčný monarcha už v mladém věku alkoholickým ztuhnutím jater nebo naprostým vyčerpáním.

Melancholický hostinský a zároveň majitel Krále Jiřího pomalými pohyby leštil sklenice u výčepního pultu, pobitého nazelenalým měděným plechem. Zřejmě ho v životě neušetrila žádná jen trochu možná nepříjemnost. Měl obličej podobaný od neštovic, což se dnes v hygienické a doktorské prošívané Evropě tak často nevidá, řídké vlasy špinavě po-pelavé barvy a na pravé ruce jen palec a ukazováček, kterými držel utěrku jak račím klepetem. Občas se truchlivě, zároveň však pozorně podíval po zádech muže ve výklenku, jako by čekal, že se na nich objeví důležitý světelný signál. Hostinský i podnik působili dojmem zchátralosti, avšak nikoli oné útulné zchátralosti, která zdobí lepší venkovské hospody a je jim ke cti a k reklamě.

Konečně byla poslední sklenice jakžtakž vyleštěna a zařazena na své místo do police. Truchlivý podobanec se po kratším váhání rozhodl po-ctít mne návštěvou. Opřel se zmračenou rukou o stůl a bezbarvým hlasem, jako by ho to ani příliš nezajímalo, se zeptal:

"Oč de, pane? Fakt, eště sem vás tu jaktěživo nezahlíd. Tady to není zrovna kór moc senzační flek. Fakt. Teda že by byl Aberporth milióno-vej, to bysem říct nemoh." Vrhł další rychlý pohled na záda u krbu.

"My tady cizincové vidáme moc málo," řekl jako na vysvětlenou. "Našinec tu sedí jak přitaženej šraubncírem a můžete si třeba sadit náky prachy, že odsud taky vypadnete, jestli se tu nechcete náhodou uvrát. Tedy jako kšeftovně, šéfe!"

Vyslal ke mně tázavý pohled, filtrovaný řídkými žlutými brvami, připomínajícími ozdobu očí přestárlých koní.

"Jo, jo. Tak nevím!" vzdychl, když jsem nejevil chuť zapřádat rozhovory, a odploužil se zase zpátky za výčepní pult.

Na zádech u krbu se zřejmě přece jen rozžehlo nějaké pro mne neviditelné znamení. Hostinský mírně ožil, vytáhl zpod pultu láhev portského, nalil sklenici a kupodivu bystře ji nesl osamělému pijákovi. Když mne mýjel, podíval jsem se náhodou ke krbu. Zdá tam byla pořád, ale nad nimi i půlka obličeje a oko, které si mne s neobyčejným zájmem prohlíželo. Muž se zase rychle otočil zpět. V okamžiku, kdy jsem měl vzácnou příležitost zhlédnout jeho profil, mne napadla nutkavá podobnost s nějakým ptákem. Aha, už to mám! Pelikán! Muž měl dlouhý, ostrý nos a mohutný krk s několika bradami, zvadle visícími na vysoký staromódní límec. Obojí připomínalo zobák a pod ním pelikání vak zplhlý po neúspěšném rybolovu.

"Tja," prohodil hostinský, který se opět změnil v přízrak ze zpomaleného filmu. Asi aby řeč nestála.

Tentokrát jsem se chytil a navázal: "Poslyšte, šéfe, kudy se odtud dostanu na Ellesmere?"

Chvilí se na mne smutně koukal a mechanicky přejížděl mokrým hadrem výčepní pult.

"Na Ellesmere? Tam nikdo nechodí. Žádný rozumnej člověk. Majore Hobsone, on se ptá, kudy na Ellesmere!" řekl žalobným tónem směrem k muži-pelikánu, jako bych se dopustil trestuhodného poklesku proti dobrým mrávům.

"Proč? Vede tam přece silnice. Na mapě je zakreslená!" podotkl jsem.

"No jo, to jo. To teda jo. Silnice tam vede, copak o to. Když je na té vaší mapě, tak holt tam víst musí, i kdyby náhodou sama nechtěla. Nemám pravdu, majore Hobsone?"

Nejraději bych ho byl něčím praštil, jenomže Král Jiří byl patrně jedi-ným hostincem v tomto bohem opuštěném místě, kde bylo možné přespát. Můj kufr byl už uložen o patro výš v ledovém, plísni zapáchajícím a myšlenky na smrt přivolávajícím pokoji s vyhlídkou na krajinu z pohádky o zemi zlého krále. Major Hobson ani tentokrát neprojevil známky života, jeho záda však zřejmě vyslala další záhadný signál a podobaný hostinský transportoval mezi pultem a krbem další sklenici portského a vsunul ji před pelikána s gestem traviče.

"Teda ta silnice do Ellesmere, jo, o tý ste chtěl vědět, jestli si dobře pamatuju. Musíte se obtěžovat "asi padesát nebo šedesát kroků doprava

a odtamtud" už odbočuje silnice na moře. Nemůže se splíst, že ne, majore Hobsone?"

Muž-pelikan major Hobson byl zřejmě zařízen jako mnohé pohádkové bytosti na třetí vyzvání. Teprve teď se ke mně otočil a tím mi laskavě umožnil, abych si ověřil první dojem, který podporovaly i ocelově šedé, hladce sčesané vlasy, zdůrazňující jeho nápadně malou hlavu a zapadlé oči, posazené blízko u sebe. Krasavec to v žádném případě nebyl, ale já jsem ho také naštěstí nemusel portrétovat. Informace o kraji mi docela postačí. Mínění o rozumných lidech, kteří na aberporthská blata nechodí, mne svrchovaně zaujalo.

Krátkým, trhavým pohybem hlavy se mi lehce uklonil.

"Major Hobson. Edward Hobson. Třetí pluk lancasterské lehké pěchoty, pane."

"Těší mne," řekl jsem a představil jsem se.

"Novinář? Tady zbytečný. Žádná senzace, pane!" odsekával Hobson. "Zákaz koupání. Spodní proudy. Víry. Nejhorší břehy v celé Anglii, pokud vím."

Podobaný hostinský vážně přikyvoval, ačkoli by ho mělo takové ostouzení kraje, kde číhal na pocestné, spíše rozhořčit.

"Jo, dočista tak! Žádný koupání a počasí furt na draka."

Hobson po něm bleskl tmavýma očima, hostinský zmlkl a začal zase symbolicky otírat měděný plech.

"Ellesmere v létě opuštěno, pane. Architektonicky nicotný, přestavěný windsorský sloh. Bídne, trestuhodné. Tak je to, pane!"

Zdvořile jsem poslouchal a říkal si, že od časů sira Arthura Conana Doylea se Combe Tracey - Aberporth zřejmě pořádně změnil. Oklamaná Stapletonova milénka, sličná, leč s klasickou krásou obličejů zkalenou náznakem vyžilosti, Laura Lyonsová, již spisovatel přisoudil zaměstnání tehdy stejně nezvyklé a moderní, jako dnes řemeslo kosmonautů, totiž psaní na stroji, by se tu asi zaživa nepohrbila.

Určitě ne, pokud by tu strašil major Hobson.

To jsem si ovšem pouze myslel. Nahlas jsem řekl: "Četl jsem, že na aberporthských blatech je řada památek z kamenné doby. Obrovské kameny ..."

"To jo, to jo, teda šutrů tady máme . . .," pokusil se tvůrčím způsobem obohatit konverzaci hostinský, ale major ho dalším pohledem okamžitě umlčel.

"Nezajímavé, pane! Velmi, velmi nezajímavé. Všechno dávno prozkoumáno, hroby otevřeny, kostry odvezeny. Proti anglickým zákonům, pane! Bez souhlasu příbuzných zesnulého. Skandál!" prohlásil rozhodně.

Na okamžik mne napadlo, že jsem se podivným řízením osudu setkal

s převtělením astronoma a nadšeného sudiče Franklanda. Jenom v jeho a jemu podobných hlavách se mohla zrodit námitka proti průzkumu pravěkých hrobů bez souhlasu tisíce let mrtvého příbuzenstva.

Už chvíli jsem pozoroval, že se major Hobson občas dívá někam přes moje levé rameno. Zdálo se mi dokonce, jako by se při každém z těchto letmých pohledů zakabonil. Ohlédl jsem se. Na lavici u stěny, chabě ozdobené otlučenými a zprohýbanými džbány, seděl drobný mužik neurčitého věku - Franta Vobr by řekl mezi čtyřiceti a smrtí - v bílém, sice značně zvětšelém, ale dokonale čistém obleku, což vzhledem k deštivému počasí a blátivým cestám bylo přinejmenším pozoruhodné. Vedle sebe postavil mokrý deštník - kolem okovaného hrotu, prozrazujícího, že slouží i jako vycházková hůl, se rychle zvětšovala loužička. Mužik se v místnosti ocitl záhadným způsobem - neslyšel jsem otevřít dveře, které jsem měl ostatně stále na očích. Vypadalo to, že vykristalizoval ze vzduchu nebo že je obdařen schopnostmi dědy Posledy, jemuž se ostatně - nejen deštníkem, ale i pocuchaným plnovousem - dosti podobal.

Zdálo se, že ani hostinského, ani majora Hobsona jeho nadpřirozené zhmotnění nijak nepřekvapuje.

"Nezajímavé!" opakoval tvrdošíjně major.

"Ani pro vědu, ani pro noviny, pane. Kromě toho jsou menhiry většinou nepřístupné. Bažina, rašelina, pohyblivý písek. Všude kolem ostnaté dráty. Konečně vládu napadlo. Jinak trestuhodné. Trřestuhodné!" vztyčil varovně prst. Pak se naposledy znechuceně podíval přes mé levé rameno na bílého mužička, který vypadal, jako by se snažil co nejúplněji splynout se zdí, trochu prkenně vstal, okamžik zjišťoval přesnou polohu dveří a pak se k nim vydal, rovně jako po šňůře a vzpřímeně, jak se patrně na třetí lancasterskou lehkou pěchotu sluší. Hostinský ho šátra-vým klusem předběhl a otevřel s uctívou úklonou dveře. Mně věnoval pan major úsečné trhnutí bradou, hostinskému pokývnutí ukazovákem. Bílého mužička si ani nevšiml.

Díval jsem se náhradní tabulkou bílého skla za Hobsonem. Díky mizerné kvalitě skla se každým okamžikem měnil, chvílemi se stával ne-stvůrně tlustým a za okamžik se naopak vytáhl v pohádkového čahouna, podobného dětské kresbě z pouhých čar. Jako kdyby po hlavní ulici Aberporthu rázoval rozmarný skřítek, jemuž vůbec nevadí déšť ani proudy vody, stékající tu a tam ze střech. Major Hobson nevěnoval takovým maličkostem nejmenší pozornost.

Nic jej nemohlo vyvést z předem vytčené dráhy podobně jako hvězdy nebo galaxie.

"Jo," pronesl pan hostinský, "to byl major Hobson."

"Vážně?" podivil jsem se.

"Jo. Osobně. Ve své vlastní krásný vojenský podobě. Moc šarmantní pán."

Za mnou se ozvalo skromné zakašlání. Úplně jsem na bílého mužička zapomněl. Zdálo se, že hostinský také - alespoň před ním nic nestálo, ani sklenice piva. Napadlo mi, že snad bělostný, ale ošuntělý mužiček nemá kapitál na útratu a rozhodl jsem se spojit dobrý skutek křesťanského milosrdenství (žiznivě napájeti, hladové sytiti - tak nějak to přeče v bibli je) s příležitostí seznámit se s dalším starousedlíkem a získat informace, na které byl major tak nápadně skoupý. Kývl jsem na hostinského.

"Ještě sklenici! A když pán dovolí, pozvu ho také na jednu."

Stařík se rozpačitě usmál a pohlídl mne pohledem blankytně modrých očí, sotva patrných mezi pralesem vousů, spojujících se na široké frontě s vlasy. Hostinský plácl hadrem po dotěrné mouše a natočil jen jednu sklenici.

"Mikuláš baští jenom večír!" prohlásil pyšně, jako kdyby to byla jeho zásluha. Donnival jsem se, že jsem se přeslechl.

"Prosím?" zeptal jsem se pro jistotu.

"Povídám, že Mikuláš baští jenom večír. A taky jenom večír pije. Takže si nemusíte dělat škodu. Že mám pravdu, Mikuláši?"

"Ano, prosím," ozval se poprvé mužik, nazývaný Mikuláš. "Děkuji vám za laskavost, pane. Ale tak jako tak piji jenom vodu."

"Jo, svatá pravda! On pije jenom vodu," dosvědčil hostinský jako ředitel cirkusu, představující obecnstvu své parádní číslo. "Von si asi myslí, že by ho jedno pivo zabilo. Že jo, Mikuláši?"

"To ne, to opravdu ne, nepochybuji o tom, že za jistých okolností . . . tedy . . . aby . . . si snad pán nemyslel, že mám něco . . . on sám, jak vidím . . .," breptal bílý mužiček rozpačitě. "Když ale dovolíte, přisedl bych si na chvilku. Slyšel jsem volky nevolky váš rozhovor s panem majorem Hobsonem. Vy se tedy rače zajímat o místní starožitnosti?"

Sebral deštník a přicupital k mému stolu. S ustrnutím jsem viděl, že má na nohou bílé tenisky, promočené a pořádně zacákané blátem, a pod nimi bílé ponožky. Trochu roztřepeně okraje kalhot byly zarovnaný různým zástříhem.

"Ano - poněkud," připustil jsem a představil jsem se podruhé.

"Mikuláš, prosím! Říkejte mi jenom Mikuláš, smím-li vás o to požádat. Příkládám totiž svému jménu . . . svému skutečnému jménu značný význam. Doufám, že vás tím nijak neobtěžuji, prosím..."

"Vůbec ne, pa . . . ehm, Mikuláši. Držíte dietu?"

Mužik Mikuláš se pobaveně zatahal za vousy'.

"Ne, v lékařském slova smyslu rozhodně ne. Je to můj dávný zvyk, pane. Velmi užitečný, jak jsem shledal."

Proti gustu žádný dišputát, řekl jsem si. Blázni a podivíni jsou všelijakého druhu. Proč by se někdo nemohl nacpat jako Eskymák teprve večer po celodenním hladovění, když ho to baví? Lékařskou vědu by nad tím ovšem asi ranila mrtvice.

"Není vám, Mikuláši," pořádku mi to podivné oslovení nechtělo přes rty, "v těch promočených teniskách zima? Jestli chcete, přesedneme si ke krbu a požádáme hostinského, aby zatopil."

Vykulil na mne nechápavě oči světce nebo dítěte, pak se podíval na své boty. "Opravdu, pane, mám tak trochu . . . tento . . . promočené boty. Ale to nevadí, to vůbec nevadí. Takové drobnosti nestojí přece za řeč."

"Kdepa ten," ozval se hostinský. Zřejmě napjatě sledoval náš rozhovor jako náhražku estrádního výstupu, "kdepa náš Mikuláš! Že je ohromnej? A eště se ho schválně zeptejte, proč furt tahá jenom bílý kvádro. Od hlavy až k ponožkám."

Ačkoli jsem se nezeptal, považoval Mikuláš zřejmě za svou povinnost odpovédět.

"To je, prosím, arkanum," šeptl stydlivě.

"Arka . . . co?" nechápal jsem.

"Arkanum. Určení. . . nebo podmínka, nebo také nutnost. Jak si přejete, pane. Zrovna tak jako jídlo jenom jednou denně a čistá voda k pití. Někdy je dost těžké dodržet všechno, jak se patří, ale . . . ale už jsem si docela zvykl."

"Promiňte, pane . . . chtěl jsem říci: promiňte, Mikuláši. Podmínka čeho? Vůbec nerozumím."

"To je, prosím, opravdu velmi těžké pochopit . . . Já také dlouhá léta nechápal, až se mi dostalo milosti. Docela neočekávaně, prosím, ale pocítil jsem ji naprosto jasně."

Trošku jsem si odsedl. Co kdyby se na mne Mikuláš znenadání vrhl a pokusil se mne v náhlém záchvatu šílenství probodnout deštníkem . . . Rázem jsem však obavy potlačil. Podobaný hostinský zřejmě mužika dobře znal a byl, jak se zdálo, přesvědčen o jeho neškodnosti.

"Ano - bylo to nepopsatelné, prosím. Podobalo se to jakémusi zakokrhání v páteři. Pak jsem teprve uvěřil, že jsem povolán, abych kráček cestou pravé ruky. Bratři v Tibetu by řekli cestou agarty, prosím."

Pohled modrých očí mne znovu pohladil.

"Velice nerad bych vás nudil nebo obtěžoval, pane . . . Považoval jsem jenom za svou povinnost odpovédět vám na vaši otázku . . . Myslím, že bude nejlépe, když už zase půjdu . . ."

"Ale vůbec ne," chytil jsem podivného omilostněného mužika za rukáv, "kam byste chodil? Venku pořád leje jako z konve."

"Opravdu?" podivil se. "Vůbec jsem si nevšiml. Ale vlastně jsem se ani nechystal ven, prosím. Mám tu díky laskavosti pana hostinského pokojík, kde se mohu zcela nerušeně oddávat duchovním a dechovým cvičením. Malý, ale naprosto vyhovující, pane. Před chvílí jsem jej po krátké procházce opustil. . .," ukázal okovanou špičkou deštníku k nízkým, stěnou zpola zakrytým dveřím, kterých jsem si dosud nepovšiml. Trochu se mi ulevilo - záhada Mikulášova tajuplného objevení ve výčepu byla konečně uspokojivě vysvětlena.

"Vy jste před chvílí ráčil říkat cosi o vašem zájmu o starobylé památky kraje, jestli se nemýlím. Nebo jsem se snad přeslechl?"

"Ne. Máte pravdu," potvrdil jsem. "Opravdu mne zajímají. Já sám jsem sice jenom laik, novinář, ale moje snoubenka je archeolog - a člověk se musí také zajímat o povolání své nastávající. Nemyslíte?"

"To jo, to maj teda úplně pravdu, jakože . . .," prohlásil hostinský. Zřejmě ho ještě nepřestalo bavit poslouchat. Nedomluvil. Mikuláš se k němu pomalu otočil. Hostinský rázem zmlkl, utěrka se zastavila na půli cesty k další sklenici. Pojednou bylo naprosté, dokonalé ticho a já si uvědomil, že i mouchy, bzučící až dosud po celém výčepu, rázem utichly. Výčepní si nejistě otřel dlaní čelo, na kterém mezi doličky po neštovicích vyrazily krůpěje potu, zamumlal něco jako: "ne, ne . . ." a potácivě usedl na stoličku pod polici s modelem řadové lodi. Víčka mu klesla. Spal.

Mikuláš se obrátil zpět ke mně. Oddychoval rychle a zhluboka, jako po tělesné námaze, jeho výraz se však vůbec nezměnil. Sáhl jsem si dlaní na šíji - měl jsem ji podivně strnulou a podél celé páteře jsem cítil mravenčení. Mouchy se opět daly do bzučení a hejnem obklopily lustr, poznamenaný četnými stopami jejich trávicího procesu. ' .

"Naprosto, naprosto s vámi souhlasím, pane," přikyvoval rozšafně Mikuláš, "počínáte si, pokud to smím hodnotit, velmi moudře. Dovolíte, prosím?" Vztáhl ke mně drobnou ruku a přejel mi lehce dlaní přes oči. Byl jsem tak ohromený, že jsem se nezmohl ani na jediný pohyb. Strnutí šíje rázem polevilo a mravenci se od páteře rozutekli na všechny

strany. Mikuláš se na mne díval omluvně a nevinně jako vousaté novorozeně.

"Je mi velmi líto, prosím, ale domníval jsem se, že mám vzhledem k našemu rozhovoru právo k tomuto . . . ehm, k tomuto opatření. Velmi by mne mrzelo, kdybyste se snad domníval . . . opravdu ..."

Konečně jsem byl opět schopen slova.

"Člověče - vy jste ho - vy jste ho uspal? Hypnotizoval?"

Mikuláš se zapýřil a sklopil oči.

"Tak by se to patrně vysvětlovalo, prosím... ale o hypnózu vůbec nešlo. Bylo to něco docela jiného, úplně neškodného, pane. Opravdu

- ani kdybych chtěl, nemohl bych panu hostinskému uškodit. Kromě toho je ke mně velmi laskav, jak jsem vám už tuším říkal."

Ne, o hypnózu asi skutečně nešlo. Pokud se ovšem někomu nepodaří hypnotizovat mouchy; a o tom jsem jaktěživ neslyšel. Přihnul jsem si na kuráž.

"Tak co, Mikuláši, nebo jak se vlastně jmenujete? Jak dlouho si ještě přede mnou budete hrát na chlapečka-andělíčka? Nebo snad chcete vyzkoušet svoje schopnosti také na mně? Což kdybyste teď tak trochu vyložil karty na stůl? Co tomu říkáte?"

Mužik se na mne chvíli díval a pak se roztřásl. Chvilí jsem nevěděl, co se s ním děje, ale pak jsem pochopil, že se pod vousy - v pravém slova smyslu pod vousy - směje.

"Jak myslíte . . .", otíral si oči. "Ale ono opravdu celkem není co vykládat na stůl. Pochopte, pane, že v místě, jako je Aberporth, musí každý nosit nějakou tu masku, protože se okamžitě stává středem všeobecného zájmu. Já mám na práci příliš vážné věci, než abych se rozptyloval a unavoval vymýšlením nějaké postavy, nějaké role, která by mi byla docela cizí. Rozumíte? Hraju zkrátka to, co skutečně jsem."

"A co ty ... ty arkana? Co ty bílé šaty, promočené tenisky a jídlo jednou denně?"

"Lituji, že vás zklamal, pane, ale to všechno jsou opravdu arkana. Tady ve vesnici mne díky jim přijímají jako neškodného blázna. Když dovolíte; jsem neobyčejně zvědav, jakou roli se rozhodnete hrát vy. Pokud jsem mohl usoudit, zatím sám dost dobře nevíte. Nemám pravdu?"

"Proč bych měl hrát nějakou roli? Nechápu ..."

"Ale ano, chápete velmi dobře, pane! A já plně chápu vás. Oba máme totiž stejný zájem: Ellesmere. Opravte mne, jestli se snad mýlím."

Neodpověděl jsem. Mikuláš - nebo jak se jmenoval - ani odpověď nečekal. Díval se na mne tak trochu pobaveně a kreslil drobným prstíkem po desce stolu s vystupujícími suky.

"Jak jste to vlastně provedl? Myslím s tím hostinským a mouchami?"

Mikuláš se zavrtěl.

"Snad by bylo přesnější říci s mouchami a hostinským, pane. Uklidnit mouchy je daleko těžší než uklidnit člověka . . . řekněme, člověka s nepřilíh výraznou činností ducha, nemyslíte?"

Pokrčil jsem rameny.

"Ale ano, vězte mi, mám s tím zkušenosti! Přičemž ovšem ovládnutí much je naopak daleko snazší, než . . . než kdybych se například pokusil proti vaší vůli uspat vás, pane."

"Domníváte se, že by se vám to nepodařilo?" zeptal jsem se potěšeně.

"Domnívám se, že by se mi to podařilo," odpověděl nevzrušeně Mikuláš. "Mluvil jsem pouze o obtížnosti, ne o nemožnosti. Jenže takový pokus, ačkoli by byl možná docela zajímavý, nemohu ze zásadních důvodů provést?"

Trochu se mi ulehčilo. "Arkanum?" zeptal jsem se.

"Arkanum," přikývl Mikuláš, "svým způsobem. Ale abych vám nezůstal dlužen odpověď: byl jsem nucen v zájmu našeho nerušeného rozhovoru použít výronu negativní duševní energie, do jisté míry polykající nebo rušící energii vysílanou vstříc. U pana hostinského to byla ostatně energie nevelká."

"To je neuvěřitelné!"

"Přilíh mi lichotíte, pane! U nás, v Evropě, snad trochu nezvyklé. V Tibetu tomu, tuším, říkají aweysa, a pokud se o podobných schopnostech píše v bibli, je použito obrazného výrazu obrácení toku Jordánu. Náhodou jde o jeden z mála duchovních výkonů, které může vyzkoušet každý." Na okamžik se zamyslel a opravil: "Vlastně skoro každý. Pana hostinského - při vši účtě k jeho laskavosti - a jemu podobné raději vypouštím."

"Hrozně mne to zajímá, pane . . . eh, Mikuláši. Mám vám tak říkat dál?"

"Ovšem, znovu vás o to prosím, pane! Skutečně vás to zajímá?"

"Předpokládám, že návody k podobným . . . duchovním prostocvikům jsou tajné, ne?" sondoval jsem půdu. Panebože, to by byl článek do našeho časopisu!

"Domníváte se snad, že lékaři kolem pacientova lůžka také hovoří tajnou řečí, i když jim nemocný nerozumí ani slovo?" natáčil si Mikuláš přemítavě vousy kolem prstu. "Nebo že příručky vyšší matematiky jsou psány tajnou řečí? Někak podobně je to i s 'tajemstvími', která asi máte na mysli. Pro nezasvěcence jsou ovšem nepřístupná a cesta k nim je dlouhá, a ne právě pohodlná."

Vzpomněl jsem si na promočené tenisky a na dobrovolnou hladovku.

"Arkana?" zeptal jsem se.

"Arkana," přikývl Mikuláš. "Základní pokus, přesvědčující o existenci aweysy, je ovšem zcela prostý a srozumitelný: postačí se v noci soustředit na cokoli, na nějaký docela jednoduchý předmět, písmeno, zářící bod - zkrátka na co chcete a co vás právě napadne. Tím zabráníte výronům své duchovní energie do okolí, dojde dokonce k jakémusi pohlcování energie osob v bezprostředním okolí. Pokud spí, připravíte je o sny - a rázem se všichni probudí. V okruhu několika

metrů se při dostatečně hlubokém a alespoň pár vteřin trvajícím soustředění vzbudí zcela určitě."

"To je neuvěřitelné, Mikuláši. Nechce se mi věřit, že by tak snadno ..."

"Promiňte, prosím, že vám skáču do řeči, pane," přerušil mne, "ale neřekl jsem, že pokus je snadný. Prostý a srozumitelný, to ano. Soustředit se pevně a bez zakolísání těkavé mysli třeba jen na několik vteřin je však náramně těžké a bez určitého cviku takřka nemožné. Já sám bych mohl vyprávět. . .," usmál se a mávl rukou. "Ale obávám se, že vás už opravdu nudím. Bude nejlépe, odejdu-li. Jistě nemáte času nazbyt. Ostatně - při zkoumání okolí Ellesmere, ať už je podnikáte za jakýmkoli účelem, si vám dovoluji doporučit jistou dávku opatrnosti. Nejen před bažinou, pane ..."

Popadl deštník a vstal z lavice. Nebyl teď o mnoho vyšší, než když seděl. "Pokud bych vám snad, pane, mohl svými skromnými silami pomoci, jsem vám zcela k službám. S radostí, prosím ..."

"Počkejte, Mikuláši, neutíkejte," snažil jsem se ho zadržet. "Ještě jste mi . . ."

Zdvořile, ale rozhodně zavrtěl hlavou. Sáhł do kapsy, vytáhl starobylé rozměrné hodinky, odklopil víčko a vážně studoval ciferník.

"Bohužel - dnes se vám již při nejlepší vůli nemohu věnovat. Mám jakési ..."

"Arkanum?"

Radostně se usmál, jako kdybych mu právě sdělil něco mimořádně příjemného. "Vy sám jste to řekl, pane. Domnívám se ostatně, že vaše záležitost tak příliš nespěchá. Venku je, jak jste sám prohlásil, velice nevlídné počasí a kromě toho . . . kromě toho . . .," chvilku uvažoval - "kromě toho nemyslím, že by se na blatech až do soboty dělo něco zajímavého. Bylo mi potěšením, opravdu, pane!"

Opsal deštníkem oblouk, který měl patrně představovat šermířský pozdrav, a drobnými krůčky odcupital k poloskrytým dveřím do svého pokoje. Na prahu se zastavil a upřeně pohlédl na spícího hostinského. Po páteři se mi zase rozběhli mravenci a svaly na šíji se křečovitě napjaly.

Dveře zaklaply.

Podobaný hostinský se protáhl, otevřel oči, pleskl utěrkou po dotěrné mouše a prohlásil: "Jo, o čem jsme to ... Aha. Mikuláš holt baští až večír. On je strašný čísló!"

DVA DOPISY

Aberporth 1968

Vážený, milý, zatracený Martine, do čeho jste mě to zase, Vy zlosyne, uvrtal?

Připadám si tu jako v blázinci. Jednoslabičný, protivný major, poháněný směsí vzpomínek na vojenskou slávu a portským, neštovicemi pozna-

menaný hostinský, který zřejmě s obzvláštní oblibou odpuzuje hosty a líčí jim - nehledě k dalším nectnostem - zdejší kraj v nejčernějších barvách, pokoj veselý a útulný jako márnice. A jako koruna všeho kouzelník formátu zahradního trpaslíka (skoro) a s tváří zahradního trpaslíka kříženého s cherubínem. Jmenuje se Mikuláš. Předvedl mi, pokud ovšem nebyl jako poutač starobylé hospody U krále Jiřího, kde jsem zatím rozbil tábor, s hostinským domluven, docela pěknou ukázkou hypnózy. Co o těchto věcech soudíte? Je vůbec možné působit silou ducha na mouchy?

Ne - prostředí na mne ještě tolik nepůsobí, abych mluvil, vlastně abych psal z cesty, a portské jsem neměl nikdy v lásce. Ani tady si na něj nehodlám zvykat. Místní pivo, vlastně to, čemu tady pivo říkají, by neporazilo ani mravence, pokud by měl sebemenší zkušenosti s poctivým plzeňským prazdrojem. Ptám se vás docela střízlivě a vážně a očekávám docela vážnou odpověď.

Dnes - tj. ve čtvrtek - jsem provedl první předběžný průzkum blat mezi Aberporthem a Ellesmere, máje na paměti Holmesovo varování: Pamatujte, sire Henry, na jednu větu té podivné staré pověsti, kterou nám doktor Mortimer předčítal, a vyhýbejte se blatům v hodinách temnoty, kdy mocnosti zla jsou nejsilnější.

Vydal jsem se na cestu dopoledne. Počasí se kupodivu trochu umoudřilo. Mezerami mezi mraky, které se tu plazí takřka břichem po zemi, jako by chtěly co nejdříve splynout s nedalekým mořem, dokonce občas vysvitlo slunce. Zahlédl jsem dva, slovy dva motýly - což Vám nesdělují jako milovník přírody, ale jako shovívavý člověk, přiznávající i zvrhlému Stapletonovi polehčující okolnosti. Prohánět se v této mrtvé a opuštěné krajině za babočkami musela být zábava opravdu jen pro vraha.

Upřímně řečeno - ten laškovný tón ze sebe tak trochu nutím. Nedovedu vlastně vysvětlit proč, ale všechno kolem působí jako přelud, jako ve snu - ve velmi nepříjemném snu - a moje první vycházka do okolí mne v tom, pokud bylo ještě třeba, dokonale utvrdila.

Samozřejmě že jsem se nepustil rovnou přes blata, ale silničkou, kličkující mezi okrajovými domky Aberporthu. Přesně podle slov románu - vlevo i vpravo stoupaly v mírných vlnách kopečky, jejichž stráně sloužily za pastviště. Tu a tam vykoul z husté zeleně vikýř starobylého domu, ale za pokojnou slunnou krajinou zvedal se, kam oko zabloudilo, do večerního nebe melancholický obrys blat, z něhož strměly rozsochaté zlověstné kopce . . .

Tyto věty opisují z knihy, která leží přede mnou - skoro ji však ani nepotřebuji. Nakazil jsem se asi fanatismem ctihodného pana Archibalda Rowena a začínám věřit, že každé slovo pošetilých holmesiad je pravda pravdoucí. Psi baskervillského znám už téměř doslova. Proto také ve mně pořádně hrklo (zážitek s hypnotizujícím trpaslíkem Mikulášem mně moc duševní rovnováhy nepřidal), když se po několika stech krocích doslova a do písmene opakovala románová situace:

Přede mnou strměl vysoký sráz, všesem porostlý výběžek blat. Na hřebenu se rýsovala tvrdě a jasně, jako jezdecká socha na obrovském podstavci, silueta vojáka na koni. Temná a přísná postava měla na ruce pušku připravenou k palbě. Voják střežil silnici, po které jsem šel.

Vidíte, ani slovo jsem nemusel změnit. Je to jen náhoda, Martine? Nebo jsme se zapletli do něčeho, co nechápeme a co nám snad ani není souzeno pochopit, prostě proto, že si lidský mozek za milióny let vývoje zvykl řešit jen problémy obyčejného, každodenního života? A že jako křídlo není uzpůsobeno k plování, není mozek uzpůsoben rozluštit nic, co

tento každodenní život přesahuje?

Vidíte, vidíte, Martine, do jaké nálady jsem se tu dostal! Ale abych pokračoval: v románu sira Arthura C. Doylea se doktor Mortimer a sir Henry Baskerville od vojáka dozvědí, že se někde na blatech už tři dny skrývá nebezpečný vrah, chlap, který se nezastaví před ničím, uprchlý z princetownské věznice, Selden, bratr paní Barrymorové, služky na Baskerville.

Vůbec by mne nepřekvapilo, kdyby mi jízdní policista - byl to totiž policista - odpověděl stejnými slovy. Naštěstí to neudělal - to by už moje křehké nervy asi nesnesly. Napřed si mne podezíravě prohlédl, jako by uvažoval, nemá-li mne pro jistotu sebrat, a pak zahuhlal zprávu skoro stejně zlou jako v románu: z psychiatrické léčebny prý nějak uprchl velmi neklidný - ano, doslova tak se vyjádřil - pacient. Mohl by se stát nebezpečným lidem v okolí. Ošetřovatelů je prý v Manor House příliš málo, mám prý jít svou cestou a nerušit úřední výkon. Zda se dá koukání na blata říkat úřední výkon, víte lépe Vy než já.

Zkrátka, nic mi tu osud neusnadnil. Zdá se, že kdesi na této bezutěšené pláni ten zlosyn - nebo spíš ubožák? - skrývá se jako divoké zvíře v nějaké sluji, se srdcem plným nenávisti a zloby proti lidskému pokolení, které ho vyvrhlo. Toho ještě bylo třeba k dokreslení ponurému obrazu, jaký skýtala pustá, neplodná země, chladný vítr a stmívající se obloha! Až na tu stmívající se oblohu - bylo totiž časně odpoledne - se mohu s klidným svědomím pod mínění sira Arthura podepsat . .

Za chvíli jsem už byl uprostřed blat. Přiznám se, že jsem se opatrně i ohlížel přes rameno, jestli na mne za některým balvanem, jimiž jsou blata takřka poseta, nevykukuje sešklebená tvář toho manorhouského chudáka. Trochu jsem litoval, že jsem si do Anglie od Vás nevypůjčil dar ctihodného Archibalda Rowena, i když pochybuji, že bych byl schopen třísknout takovým klackem někoho přes hlavu. Naštěstí se nikdo a nic neukázalo - s výjimkou zmíněných dvou samotářských motýlů. Ani jeden jediný pták, Martine, ani sluka, kterých u nás nad takovými třasovis-ky bývá vždycky dost. Je to hrozná krajina, nejhorší, jakou jsem si vůbec mohl na dovolenou vybrat.

Nedovedu si ani v nejbujnější fantazii představit, jak by bylo možné provést průzkum blat. Jsou obrovská, táhnou se od obzoru k obzoru. A za druhé, vzpomínáte si na obzvláště sugestivní odstavec XIV. kapitoly? Já jsem si na něj vzpomněl velmi rychle a přesně:

Od míst, kde se výběžek pevné půdy ztrácel v bažině, nás vedly malé kolíky a nenápadné latky a proutí. Značkovaly klikatou pěšinku, jež vedla od jednoho shluku rákosí ke druhému a proplétala se mezi zelenou pěnou zavodněných proláklín a mezi úseky odporného bahna, které nezastvená tarasilo cestu. Ze zahnívajícího rákosí a bujného porostu slizkých vodních rostlin stoupaly nám do chřipí pach rozkladu a těžké výpary choroboplodných miazmat. Nejednou nás chybný krok ponořil až ke stehům do tmavého rosolovitého bahna, které se na metry kolem nás pod našimi kroky vlnilo. Jeho přilnavá síla nás chytala za paty, i když jsme šli po pěšině, a když jsme - uchýlivše se od ní - klesali do bahna, měli jsme dojem, že nás čísi pot'ouchlá, zlomyslná ruka stahuje do hnusných hlubin. Tak úporná a cílevědomá byla síla bažin.

Jediná procházka po blatech mne přesvědčila, že sir Arthur Conan Doyle skutečně měl jakési osobní zkušenosti s místními přírodními kráskami, i když jsem ovšem neriskoval svoje jediné slušné šaty - nepočítaje Vámi opovrhované manšestráky a tepláky - "ponořováním až ke stehům". Mohu zcela potvrdit, že už pár metrů od silničky mne jediný chybný krok málem stál botu a že jsem ji bahnu uzmul jen s největším úsilím a ve značně špatném stavu. A tehdy jsem si vzpomněl na přesně stejně zablácené tenisky hypnotizérského cherubína Mikuláše. Zřejmě byl na blatech také - ale proč? v

Raději jsem od dalších průzkumů upustil - přišťe si sem asi přece jen vezmu manšestráky. Bude jich menší škoda. Pozoruhodné je, že jsem na blatech zřetelně zahlédl několik jakžtakž vyšlapaných cestiček. Pochybuji, že by tu chodila zvíř. Na kyselé trávě a ostřici, která tady představuje, nepočítaje všelijaké žabince, vrchol vegetace, by si asi moc nepochutnala. Ostatně na jedné z cestiček, po nichž jsem se pár kroků odvážil, jsem našel zřetelný otisk ženské boty, sice dost veliké, podle mého mínění asi tak číslo 40, ale polovysoký podpatek by určitě na první pohled poznal i ještě daleko horší stopař, než jsem já. Pokud tu ovšem nerážoval moderně obutý mladík z čeledi "Mods" na kramflíčcích - i takové jsem v Londýně viděl.

Ale dost už blat! I v neobyčejně nepřívětivém pokoji, který mi patron

Krále Jiřího velkomyslně pronajal a kde píše dopis, se ještě teď' otřesu, když na ně vzpomenu.

Trochu jsem přidal plyn a za necelou půlhodinu jsem byl u cíle. Vlastně bych si mohl popis cesty ušetřit - radče laskavě vzít k ruce VI. kapitolu: Pojednou se našim zrakům objevila jakási rozlehlá prohlubeň pohárovitého tvaru, nestejněměrně posázená duby a borovicemi; kmeny byly zprohýbané a deformované lety zuřivých vichřic. Dvě vysoké štíhlé věže vyčnívaly nad stromy. Kočí ukázal bičem: "Zámek Baskerville," řekl.

Opět podepisuji s dvěma výhradami. Především tu nebyl kočí, který by ukazoval bičem - poslyšte, Martine, nevíte, proč kočí vždycky ukazují jenom bičem? I ten legendární vozka z proroctví slepého mládence, který prý ukáže, jeda po Karlově mostě, bičem a pronese historické: "Zde stávala Praha . . ." Až se vrátím, připomeňte mi to, prosím Vás! Je to moc zajímavý problém. Haha!

Za druhé pak zámek Ellesmere neleží v prohlubni pohárovitého tvaru, leda by to byl pohár, kterému někdo urazil asi třetinu obvodu. Tou třetinou se totiž prohlubeň otevírá k moři, a proto také ty zkroucené kmeny, které sir A. C. D. tak sugestivně popisuje. Deformovaly je vichřice ad moře, počasi je tu téměř ustavičně bouřlivé, neklidné a napohled odporně mokré. Ve skutečně uzavřeném dolíku by asi stromy rostly rovně jako vojáci.

Myslím, že vypuštění moře z popisu krajiny, ačkoli nabízelo znamenité literární efekty, bylo hlavním prostředkem Doyleva zašifrování skutečného vzoru Baskervillského zámku. Domníval jsem se zprvu, že změnil i počet věží - zámek má ve skutečnosti jednu -, po bližším obhlédnutí budovy jsem však zjistil, že celé křídlo je důkladně přestavěno, a to právě v místech, kde podle zákona souměrnosti, již se tento styl anglické wind-sorské architektury pokorně podroboval (viz zámek na Hluboké), stávala věž druhá. Po této stránce tedy je všechno v nejlepším pořádku.

Hodně věci se tu, jak se zdá, od dob společného řádění baskervillského psa a sira Arthura Conana Doylea změnilo. Od brány parku, kterou, mimochodem řečeno, netvoří fantastická spleť umně tepaných a proplétaných železných mříží, nečasem ošlehané pilíře po jejích stranách, obrostlé lišejníky a nesoucí na vrcholcích znak Baskervillů, ale dva betonové sloupy s docela obyčejnými plechovými garážovými vraty, netáhne se alej, kde se větve stromů nad našimi hlavami spojují ve strop šerého ponurého tunelu. Padla asi za obětí široké asfaltované cestě, kterou majitel v záchvatu velkorysosti vybudoval od zámku k silničce, míjející Ellesmere. Asfalt je popraskaný a všelijaký plevel, vyrážející tu a tam po celé šířce vozovky, nasvědčuje, že tu moc čilý dopravní ruch určitě nepanuje. Bylo by se mi moc líbilo, kdyby byl ze stihu podjezdu vyšel urostlý

muž, přistoupil a pravil: "Vítejte, sire Henry! (nebo sire Karle, to se rozumí) Vítejte na zámku Baskerville!"

Muž byl naneštěstí velice průměrné postavy a s bříškem, takže o nějaké zvláštní urostlosti nemůže být řeči. Nevycházej z podjezdu, nýbrž se právě snažil na záhonku, dříve sloužícímu k okrase, najít nějakou zeleninu do polévky. Neměl hustý černý plnovous jako románový Barrymore. A taky mne nevítal nijak radostně a okázale. Právě naopak.

Zaškaredil se a zeptal, co tam chci a jestli prý nemám oči, že jsem neviděl vrata.

Ujistil jsem ho, že od té doby, co jím pravidelně mrkev, se můj zrak takřka zázračně, zlepšil a vytasil jsem se s legitimací mezinárodní novinářské organizace FIJ (čili po našem Fižetu) a s prosbou, zda bych si nemohl zámek prohlédnout. Při tom jsem diskretně, ač s krvácejícím srdcem, vystrčil pod legitimací růžek librové bankovky. Člověk je křehká nádoba, Martine, a občas musíme volky nevolky využít i jeho slabých stránek . . .

Jak jsem očekával, byl jsem nakonec milostivě vpuštěn. Barrymore - nevím, jak se ve skutečnosti jmenuje, ale říkejme mu tak z úcty k siru A. C. D. - mne sledoval krok za krokem. Milý příteli, jaktěživ jsem nebyl tak zklamán! Kdepak krásná místnost, prostorná, vysoká, s ohromnými stropními trámy z dubu věkem zčernalého! Kdepak starosvětský krb, kde za vysokými železnými kozami praskají a srší ohromná hořící polena! Kdepak dubové táflování a na zdech jelení parohy a erby a znaky, a všechno nejasné a temné v tlumeném světle lampy, jez hořela uprostřed haly!

Nynějším majitelem se podařilo udělat ze zámeckého interiéru něco

na způsob motelu poslední třídy, zařízeného ve stylu nepochopeného Expo 58 svítidly z plastických hmot, nepohodlnými křesilkami z laminátu, ne

smyslnými nízkými stolečky, o které si člověk ustavičně otlouká kolena, a ohyzdnými strakatými tapetami. Obávám se, že cudně zakrývají zmíněné dubové táflování.

Velectihodný pan Archibald Rowen musí mít obrovskou představivost, jestliže i za tohoto stavu našel podobnosti s románem, jakkoli zde skutečně je sloupová galerie s dvojítm schodištěm, od něhož vedou dvě chodby po celé délce zámku. Tak dalece se pánům na Ellesmere přece jen nepodařilo budovu zdemolovat.

Požádal jsem Barrymora, aby mi ukázal jídelnu, kde, pokud jsem si pamatoval, měly být obrazy předků od alžbětinského rytíře až po vyfintěného kavalíra z dob regentství. Moc se mu do toho nechtělo, ale pak odevzdaně pokrčil rameny a vyšlapal se mnou schody do druhého patra. Jídelna se asi také měla upravovat - byl tu hrozný nepořádek - ale obrazy tu opravdu visely a s trochou fantazie připouštím, že to snad byly i ony, popisované sirem Arthurem Doylem.

Zajímavější než obrazy byla však police, zřejmě odněkud přenesená, s příhradami plnými starých listin, ve vepřovici vázaných knih a důkladných, zřejmě účetních sešitů.

"Zámecký archiv?" zeptal jsem se Barrymora.

"Chcete-li tomu tak říkat. . .," změřil si se zřejmým pohrdáním celou sbírku.

Jak se sluší na Vašeho detektivního příručího, povšiml jsem si na hřebetě některých svazků letopočtů - nejstarší, který jsem našel, nesl rok 1716 -, ale v hromadách papírů a pergamenů mohly být i starší.

Něco mne napadlo.

"Poslyšte, příteli," řekl jsem Barrymoreovi, "měl bych tu pro vás ještě jednu libru, kdybyste mi pomohl najít listiny z roku 1742. Myslíte, že by to dalo moc práce?"

"Který rok jste říkal?" zeptal se Barrymore, jako by dobře neslyšel.

Abych to zbytečně neprotahoval: sotva jsem mu to ještě jednou řekl, vyhodil mne neobyčejně rychle a s neočekávaným důrazem z Ellesmere. Je to trapná historka. Ten chlap byl o pár let starší, o pár centimetrů menší a navzdory bříšku o pár kilogramů lehčí než já, měl však na zámku víceméně domovské právo a já bych tu hrozně nerad začínal nějakými malými s policií. I bez nich je tu veselo jako na hřbitově.

Jeden pozitivní výsledek však má návštěva na Ellesmere měla: jsem si jist, že Barrymore velmi dobře ví o totožnosti zámku a románového Baskervillu. Že však této skutečnosti nevyužívá majitel, aby sem přilákal houfy ctihodných členů a příznivců Klubu Sherlocka Holmese a aby ze značně zchátralého a, jak se zdá, většinu roku opuštěného zámku udělal jakousi národní svatyni, je trochu podivné, nemyslíte? Ale s tím si třeba zase lámejte hlavu Vy, Martine!

Na zpáteční cestě se nic zvláštního nepříhodovalo - zmokl jsem jako tady vždycky a policajt tam seděl pořád.

Srdečně Vás zdraví a paní Kalousové s toužebnou vzpomínkou na její péči se poroučí

Váš Karel

Slovutný redaktore,

především se musím s Vámi podělit o holmesologickou senzaci prvního řádu, alespoň pokud jde o nás Čechy, statné junáky, muže co květ.

Představte si, že vše tečka Sherlock Holmes zasáhl i do osudů naší země. Pomohl českému dědičnému panovníkovi

vyklouznout z osidel vydě-račky a mezinárodní dobrodružky Ireny Adlerové, vlastníci králův a svůj fotografický dvojportrét kabinetního formátu, což je patrně v královských kruzích strašlivý malér a zejména to dobrotivému panovníkovi ohrožovalo vytoužený sňatek s Clotildou Lothmanovou von Saxe-Menin-gen, druhou to dcerou, nastojte, krále skandinávského. Jméno pana krále poněkud připomíná sňatkového podvodníka: Wilhelm Gottsreich Si-gismund von Örmstein, velkovévoda z Cassel-Felsteinu, dědičný král český. Potlačte svůj údiv, přáteli, a vyšlechtejte, jak byl náš otcovský panovník oděn. Cituji slova: "... oblek měl tak bohatý, že by se to v Anglii považovalo téměř (téměř - redaktore!!!) za nevkusné. Na rukávech a na prsou dvouřadového obleku měl našité široké pásy astrachánu, tmavomodrý plášť, přehozený přes ramena, byl obrouben hedvábím ohnivé barvy a u krku sepnutý broží z jediného zářícího berylu. Boty, sahající do poloviny lýtek, na horním okraji zdobené bohatou hnědou kožešinou, doplňovaly dojem barbarské nádhery, kterou sálal celý jeho zjev. V ruce měl klobouk se širokou střechou a na horní části tváře černou masku, sahající až pod lícní kosti."

To koukáte, co? Mám vážné podezření, že by takový šasek, slepený z přemovaného vrátného nočního baru, operetního kozáckého atamana a preludu z horečného snu, vzbudil například na pražské Jubilejní výstavě roku 1891 (právě tehdy byla totiž Doylova povídka Skandál v Čechách napsána) rozhodně větší pozornost než vesnice Habešanů, produkce lvů a starty statečných balónových vzduchoplavců dohromady. Mr Doyle měl zkrátka v osvětleném 19. století o Čechách ještě pitomější představy než William Shakespeare, který naši přívětivou zemičku položil o pár století dříve na břehy rozbouraného moře, nebo pařížský estét Jules Ja-nin, považující podle jména Bohemia Čechy za pravlast a výhradní sídliště spoluobčanů cikánského původu.

Snad jste pochopil, proč se o Jeho Veličenstvu Wilhelmu Gottsreichovi atd. tak rozepisují, ačkoli si to vůbec nezaslouží: chci Vás uchránit před holmesovskou nákazou a zdvořile upozornit, že ne vše, co Mr Doyle zplodil, je svaté, pravdivé nebo alespoň vzdáleně na faktech spočívající. Bude dobré, když si na to občas vzpomenete, váženosti! Snažil jsem se proto vytřídit za těch pár dnů, co jste opustil přívětivé pohostinství paní Kalousové, z románu všechno sporné nebo nepravděpodobné a soustředit se pouze na ověřená fakta.

Jedním z faktů, o němž jste již ostatně informován, je reálná existence milovníka soudních procesů a amatérského hvězdáře Franklanda, ve skutečnosti Petra Marklanda, usazeného se svým dalekohledem v zapadlé samotě na blatech. Teprve po Vašem odjezdu, což svědčí o upadajících duševních schopnostech, mne napadlo, že aberporthská bažina patrně nebude nejvhodnějším místem k nákladným astronomickým pozorováním a nelenil jsem ověřit si svoji domněnku poradou s odborníky krajské lidové hvězdárny. Přinesli mi mapu Evropy s vyznačenými oblastmi průměrného počtu jasných, bezmračných nocí. Milý redaktore, právě Cardigan je na tom po této stránce bezmála nejhůře v celé Evropě a hvězdář si tam musí připadat asi stejně dobře jako vodní pólista na Saháře. Menší počet jasných nocí má už jenom část Bretaně a bezprostřední okolí Londýna - přesto je však i v Anglii řada okresů s velmi dobrými podmínkami.

Napadlo mi, zda snad Markland nezvolil Tremador Chapel z finančních důvodů vzhledem k domku, který vlastnil. Páni hvězdáři se mi vysmáli, když jsem jim ukázal fotokopii ze Sky and Telescope. Na první pohled totiž poznali typ dalekohledu, tzv. brachyteleskop (doufám, že jsem název pochytil správně), čili brachyt, kdysi neobyčejně oblíbenou, avšak po všech stránkách mimořádně náročnou konstrukci. Z proslulé Dollondovy továrny musel takový čtyřpalcový brachyt stát hrůzu peněz, podle mých laskavých poradců přinejmenším tolik jako deset slušně vybavených venkovských domků. O šetrnosti tedy nemůže být řeči.

Zbývá tedy vysvětlit, proč pan Markland setrval tak urputně právě na mlhavých a špatným počasím pronásledovaných aberporthských blatech. Snad by Vám k objasnění tohoto zajímavého problému pomohl názor pana doktora Plavce, ředitele hvězdárny. Podíval se na obrázek lu pou a prohlásil, že to sice nemůže říci s určitostí, ale že na dalekohledu je pravděpodobně nasazený tzv. terestrický okulár, sloužící pozemskému pozorování a nepřevracějící tedy strany, což jinak dělají všechny hvězdářské dalekohledy. Zároveň ovšem poznamenal, že tak drahý stroj si pro pozemní pozorování opatří leda blázen a že vzhledem k mimořádné světelnosti čtyřpalcové optiky brachytu by jím ve dne prakticky nebylo díky přezáření vidět zhora nic. Tak neví! Vy budete šťastnější, a hlavně chytřejší.

A teď k dalším zajímavostem.

Snad se pamatujete na onu část dopisu pana Archibalda Rowena, kde popisuje skromný, leč závažný výstřižkový archiv seržanta McIvoryho, rozmnožující záhadnou smrt sira Charlese, lépe řečeno sira Mulcastera, o další tři případy s celou řadou společenských znaků - především, teď cituji doslova z páně Rowenova dopisu, s "křečovitým stažením obličeje, svědčícím pro nejvyšší zděšení, předcházející smrti".

Nuže: právě včera se mi dostalo do ruky poslední číslo západoněmec-kého kriminalistického časopisu s popisem a uzavřením tzv. "případu brémských kleští". Jen stručně - šlo o havárii dopravního letadla typu Convair se 46 osobami na palubě. Letadlo se po prvním nezdařeném přistávacím manévru zřítilo 28. ledna v 18.50 hodin opodál letiště v Brémách, a to v okamžiku, kdy pilot nalétával znovu na okruh. Úplně se roztříštilo. Všichni na palubě zahynuli. Vyšetřovatel neprozřetelně sdělil senzacechtivým novinářům, že prý našel v ruce druhého pilota Schad-hoffa dosti rozměrné a těžké kleště, které zaručeně nepatřily k výzbroji

letadla, a pohotový bulvární tisk z nich přes noc učinil vražedné náčiní a vycucal si takřikajíc z prstu divokou historku o zápasu v kabině, p atentátu na piloty, zkrátka o kriminálním činu, jenž byl příčinou katastrofy. Pojišťovna neméně

pohotově odmítla vyplatit pozůstalým odškodné v zákonné výši 35 000 marek za každou oběť. Došlo k zajímavému soudnímu sporu, rozhodnutému až po dvou letech v neprospěch pojišťovny a historky o "vraždících kleštích". Odborníci dokázali, že kleště v ruce pilota jsou nesmyslem a novinářskou kachnou; účinkem setrvačnosti při nárazu letounu o zem by vyletěly i z ruky vynikajícího kulturisty. Propočítaná síla, kterou by v tomto okamžiku působily, obnáší totiž 90 kg. To za prvé. Za druhé - a teď se dostávám k pro nás zajímavé části soudně lékařské expertizy - podle lékařských dobrozdání se ruka po smrti nezavírá, ale naopak, prsty se napřimují, což je způsobeno obecným ochabnutím všech svalů, předcházejícím mrtvolnou ztuhlost, rigor mortis. Toto ochabnutí svalstva, prohlásil před senátem profesor soudního lékařství dr. Braun, je zcela obecným jevem, který se (a teď pozor, redaktore!) nedostavuje tehdy, a jenom tehdy, byla-li smrt způsobena jedem nebo jinou příčinou, mající vzápětí za následek prudké křeče. Tehdy se vytvoří ve svalstvu přebytek kyseliny mléčné, bránící poklesu svalového napětí, a údy i obličej mrtvolky jeví křečovitou ztuhlost. Jako nejčastější příčinu jmenoval prof. dr. Braun rostlinné jedy, zejména strychnin. Nezdá se vám, že se zde přímo vnucuje nový směr řešení záhadných úmrtí v okolí Ellesmere? Tak například musíme připustit, že na aberporthských blatech roste nějaká prudce jedovatá rostlina, svými plody nápadně podobná třeba, co já vím, jahodám nebo brusinkám. Ubohé oběti si mlsly - a byly nalezeny mrtvé, s křečovitě zkroucenou tváří. Obrovské stopy v okolí mohly být produktem poněkud vystrašené fantazie seržanta McIvoryho a spáleniny na těle potulného sklenáře náhodnou shodou okolností. Kdoví, kde přespával. Takoví "světem pracující" tuláci s oblibou vyhledávají např. pece na sušení ovoce nebo cihelny a není divu, když se tu a tam trochu připálí.

I tomu věnujte, prosím, pozornost, a hlavně na blatech nejezte žádné dary štedré matky přírody. Biftek od Krále Jiřího, byť i třeba tuhé jak kramflek, je určitě bezpečnější.

A konečně vás chci, milý redaktore, seznámit se záležitostmi, nad níž si marně lámu ustaranou hlavu. Pořád jsem měl pocit, že jsem o Aberport-hu v nějaké souvislosti četl, ale navzdory poměrně slušnému pořádku v písemnostech se mi podařilo příslušný výstřížek nalézt teprve po Vašem odjezdu a to ještě náhodou; zastrčil jsem ho totiž do zvláštní obálky, chovající kriminalistické kuriozity a nesmysly. Dnes už bych ho tam nevrátil - kolem aberporthských blat se nahnulo tolik podivných okolností, že jsem ochotnější věřit v lecjaké neuvěřitelnosti, které se tam dějí, než před několika měsíci. Výstřížek přikládám - přečtěte si ho a dejte na sebe pozor, ať také nezmizíte. Slečně Barbaře by to možná poněkud vadilo. Alespoň dočasně.

Srdečně vás zdraví
Váš
Martin Anděl P. S.

Málem bych byl zapomněl: redaktore, důrazně Vás prosím, opatřete si ihned jakéhokoli psa a berte ho s sebou na všechny vycházky na blata. Nemohu Vám už vysvětlovat proč, chci dopis rychle odeslat, ale určitě mě tentokrát poslechněte!

"UŽ MĚ DRŽÍ!"

A toto je příběh chlapce, který sice nezmizel za bílého dne, přesto však zmizel nepopíratelně a nevysvětlitelně.

Na Štědrý večer roku 1909 seděl Owen Thomas s rodinou a přáteli ve velké kuchyni své farmy v Caerswy (několik kilometrů na západ od waleského městečka Aberporthu). Na stole se kouřilo z punče a očka dětí, které dokázaly odolat spánku, se zatřpytila pokaždé, když se obrátila na slavnostní přípravu: o tomto každoročním svátku, náboženském a rodinném zároven, na který se v těch dobách ještě velmi dbalo, se vždy projevovalo dokonalé kuchařské umění paní Thomasové.

U krbu seděl pastor ze sousední vesnice, místní zvěrolékař a dražební odhadce z Breconu se svými rodinami, celkem asi patnáct lidí.

Krátce před jedenáctou hodinou večer požádala paní Thomasova svého jedenáctiletého syna Oliviera, aby došel ke studni pro vodu, a podala mu prázdné vědro. Chlapec si natáhl holínky, neboť venku zatím napadlo nějakých deset centimetrů sněhu. Před chvílí přestal padat a na obloze se zatřpytily první hvězdy. Matka ovinula chlapci kolem krku šálu, protože začínalo mrznout. Olivier vzal vědro a šel. Od té doby ho už nikdo nespasil. Nějakých deset vteřin po tom, co za ním zapadly dveře, všichni uslyšeli jeho křik a pak volání o pomoc.

"Vlk!" vykřikl Owen Thomas a sňal pušku visící nad krbem; ke dveřím pospíšil zvěrolékař s pastorem, další muž šel za nimi s lucernou.

Venku nic neviděli, úplně však zkameněli hrůzou, když slyšeli zoufalý křik malého Oliviera kdesi ve tmě, nad hlavou! Chlapec křičel: "Už mě drží! Pomoc! . . . Pomoc! . . ." Křik a volání o pomoc se ozývaly ještě asi minutu, stále však slaběji, jako by dítě stoupalo vzhůru!

"Pojďte všichni za mnou!" vykřikl pastor a vzal svítilnu. "Pojďme po chlapcových stopách!" Stopy byly normální a jasně ukazovaly, že hoch šel ke studni, dvacet kroků od domu však náraz končily, jako by byl Olivier pozvednut se země! O dva metry dál se našlo vědro, které chlapec upustil. Za úsvitu byli na místě breconští policisté. Na pastorovu žádost byl kolem stop zmizelého dítěte zakreslen široký kruh. Nedůvěřiví policisté krčili rameny a začali prohlídkou studny. Potom prohledali celý dům a jeho okolí, všechno však bylo marné. Při úředním výslechu mohli svědci jenom opakovat to, co slyšeli a viděli.

Anglická policie neobjasněné případy nikdy doopravdy nezařazuje "ad acta" a akta Oliviera Thomase jsou dodnes spolu s mnoha podobnými akty v jedné ze sedmnácti skříní, jejichž kovové dveře jsou označeny malým otazníkem a jež stojí v nových budovách Scotland Yardu.

George Langelaan, Planete, Paříž 1968 (doslovný překlad výňatku z článku)

JITRO ČARODĚJŮ

Cítil jsem, že mám rudé uši, a ze všeho nejvíc jsem toužil vypadnout už konečně za poslední domy, domky a barabizny

Aberporthu. Tvořili jsme s Mikulášem, sahajícím mi sotva k hornímu knoflíku saka, rozhodně nápadnou dvojici a místní povedené kopy nám to dávaly znát více i méně nevtipnými poznámkami, adresovanými vesměs Mikulášovi, Mikuldovi, klackovi, stěhováci pian a jak ještě mého maličkého společníka s dobráckým výrazem a andělsky modrýma očima titulovaly. Kromě toho mně vůbec nezlepšovalo náladu ustavičné zakopávání o šňůru, na které jsem poprvé vlácel psa, vypůjčeného od podobaného majitele hospody U krále Jiřího. Podle jeho ujištění to byl čistokrevný jezevčík. Skutečně vypadal, jako by od mládí rostl pod skříní, ale tím jakákoli podobnost s jezevčíkem končila; od tupého čenichu přes srst neurčité barvy až k malým a vztyčeným uším všechno nasvědčovalo hojněmu a radostnému míšení nejméně dvaceti ras. Pajda - jak jsem obludu pojmenoval - byl zkrátka reprezentantem psů, kterým se říká balabáni a jejichž ohyzdnost už dosahuje jistého stupně zvláštní krásy. Zřejmě nebyl zvyklý na výlety a hystericky se radoval z neočekávaně nabyté chvíle svobody.

Konečně jsme se dostali na silnici vedoucí přes blata. Sem už nás žádný občan Aberporthu nenásledoval, dokonce ani horda povykujících kluků, považujících nás za vítanou atrakci v nudě sobotního odpoledne. Společný výlet na blata jsme si s Mikulášem smluvili včera, v pátek, kdy jsem se mu po obdržení Martinova dopisu rozhodl objasnit v hlavních rysech důvod svého pobytu v cardiganském hrabství. Bylo to poněkud obtížné.

Vlastně jsem žádný dobrý důvod kromě pošetilé domněnky o své případné schopnosti zabránit dalším záhadným úmrtím na blatech neměl. Jen trochu přirozené a omluvitelné novinářské zvědavosti. Mikuláš naopak jaktěživ neslyšel nic ani o siru Arthuru Conanovi Doylovi, ani o basker-villském psu, ba ani o přeslavném Sherlocku Holmesovi - nakonec jsme se však přece jen v jeho maličkém pokojíčku s holými stěnami a takřka bez nábytku, nepočítáme-li stůl s několika knihami, postel a židli, domluvili.

Když jsem mu líčil - samozřejmě bez udání jména pisatele - část dopisu pana Archibalda Rowena, týkající se podivného nočního zážitku se skupinou svrchovaně nedostatečně oblečených bytostí, mávajících mečí mezi pravěkými menhiry, začal si navíjet prstýnky vousů na prst, což bylo, jak jsem už zjistil, spolehlivou známkou dobré nálady. Nezhoršila se ani, když jsem mu přeložil dopis Martinův. Přišel právě toho dne ranní poštou.

"Váš přítel je, když dovolíte, velmi prozíravý a důvtipný muž!" prohlásil s určitostí.

Byl jsem o tom už dávno skálopevně přesvědčen, ale zajímalo mne, proč si to myslí i Mikuláš.

"Pro ten dalekohled? Nebo vám imponuje, jak šikovně aplikoval kri-minalistický rozbor letecké havárie na případy záhadných úmrtí tady v okolí?" pátral jsem. "Aha, vy máte na mysli to ztracení. To je opravdu . . ."

Mikuláš zdvořile, ale rozhodně zavrtěl hlavou.

"Promiňte, ale to všechno je jenom důvtipné. Neobyčejně prozíravou a do jisté míry geniální se mi však zdá být douška dopisu, doporučující vám nějakého čtvernohého společníka. Vře se k přání vašeho přítele přikláním, pane!"

"Proč, proboha?"

Podíval se na mne andělsky modrýma očima přemítavě a zamyšleně.

"Je dost těžké to vysvětlit. Za jistých okolností. . . pro vnímání elementárních sil, řekněme . . . mají zvířata lepší schopnosti než člověk."

Napadla mne hejna špačků, opouštějících kraj těsně před zemětřesením, krysy, prchající z podpalubí ohrožené lodi, a psi, vyjící k neutišení, navštíví-li dům smrti. Ani jeden z těchto případů se mi však nezdál právě vhodnou ilustrací průzkumu blat. Zemřít bych tu rozhodně nechtěl, a když už by k té nepříjemnosti došlo, -pak mne nějaký čokl tak jako tak nevzkřísí. . .

"Nerozumím vám, Mikuláši. Jaké elementární síly?"

"Na blatech budeme mít více příležitosti k rozhovoru a snad také vhodnější prostředí. Nezůstanu vám dlužen odpověď, pane . . ."

S tím jsem se musel chtít nechtě spokojit.

Podobaný patron Krále Jiřího projevil nevšední ochotu zapůjčit mi ohavu Pajdu kdykoli a kamkoli si jen budu přát - poněkud záhadná záležitost byla tedy vyřešena podle Martinova přání a k všestranné spokojenosti. Nežli jsme s Mikulášem vyrazili - podle dohody přesně o čtvrté hodině odpoledne - přehazoval jsem chvíli v rozpacích z ruky do ruky malou čezetku ráže 6.35, kterou jsem až do Anglie vlácel především proto, aby smrtelně nevydělala mírumilovnou paní Kalousovou, kdyby ji náhodou v mém pokoji našla. Proti pekelným i zcela pozemským basker-villským psům (pokud by měli formát podle románu) by mi asi moc nepomohla, přízraky z dávnověku taky sotva ohroží, ale snad by mohla alespoň zahnat na útěk uprchlého pacienta z Manor Housu, kdyby na nás někde vybafl . . . Pokud mi bylo známo, pátrání po něm dosud pokračovalo. Dopoledne přelétl nad blaty několikrát sem a tam policejní vrtulník. Nejspíš zbytečně - mezi nesčetnými obrovskými kameny, vytvářejícími ideální skrýše, se jeden jediný člověk ztratí daleko snáze než jehla v příslovečné kupce sena. Nakonec jsem pistoli raději nechal doma. V součinnosti s Mikulášovým okovaným deštníkem se snad i tak ubráním veškerému protivenství.

Mikuláš nesl svůj deštník důstojně a hrdě jako nejvyšší velitel diamanty vykládanou maršálskou hůl. Bylo to ostatně prozíravé; nebe bylo, jako zatím za mého pobytu stále, svrchované nevládné. Tuším, že tomu meteorologové říkají: zataženo, občas přehánky - jinými slovy: pořád prší, a když neprší, tak je zima a lezavo a hnusně. Zdvihl jsem límec šustáku a s obdivem a soucitem sledoval Mikuláše, jak opatrně hopkuje přes kaluže a bláto, aby si příliš nepromočil tenisky. Už jsem se ani neodvážil zavádět řeč na jeho zvláštní úbor. Arkanum je prostě arkanum. Nedá se nic dělat! Po několika stech krocích jsme se dostali k prvním megalitům, obrovským, hrubě přitesaným kamenům, stojícím tu v řadách, tu zase osamoceně na blatech. Mikuláš si je se zájmem prohlížel. Na jeden povalený, ležící tak těsně u silnice, že se až dotýkal patníků, poklepal špičkou deštníku.

"Cítíte tu sílu?" obrátil na mne tázavě oči. "Tu strašnou vůli lidí, kteří to stavěli? Ještě teď, po dvou nebo třech tisících letech . . ."

Nenapadlo mě nic chytřejšího než pronést nějakou bezvýznamnost. Přesně se už nepamatuji jakou, ale zamotal jsem do

toho první architekt- turu, což byl zřejmý nesmysl. Před staviteli megalitů žili lidé desetitisíce let v chatrčích ze slámy, proutí nebo hlíny - což je také svým způsobem architektura.

"Nejen to, pane, nejen to . . .," rýpal Mikuláš zamyšleně deštníkem

do bochánků mechu na spadlém velikánu. "Spíše první písmo, první vědecký spis, první stánek vědy, první filozofické vyznání..."

"Nepřeháníte, Mikuláši?" zeptal jsem se zpola udiveně, zpola pobaveně. Filozofické vyznání zarostlíků s kamennými sekerkami a na úrovni nejméně primitivnějších australských Křováků se mi zdálo přece jen trochu přitažené za vlasy.

"To bych opravdu nerad," prohlásil zdvořile Mikuláš. "Domnívám se, že tvůrci těchto kamenných monumentů nežili příliš dlouho. Hubily je nemoci, zápasy se zvěří i vzájemné boje. Pokud je mi známo, je průměrný věk neolitického člověka odhadován na nejvýše dvacet, pětadvacet let. A přece ti lidé usilovali i ve svém krátkém životě vytvořit něco, co bylo určeno věčnosti, nemyslíte? Co mělo vzdorovat věkům, co mělo protestovat proti nemilosrdnému plynutí času a proti nevyhnutelné smrti. To jsou hluboké a ryze filozofické myšlenky, pane! A zároveň velmi silné, dokázaly-li přimět ubožáky, těžce bojující o prosté zachování života a o každodenní sousto potravy, k tak neobyčejně náročným stavbám bez jakéhokoli praktického smyslu . . . Domníváte se, že by byl za stejné situace, při vši úctě ovšem, schopen takových činů například onen ctihodný muž na pahorku?"

Kývl deštníkem směrem k řetězu nízkých kopců, skrývajících v dálce moře a věže Ellesmere. Najeden z nich vyjel právě jízdní policista, tentýž jako včera. Když jsme jej za několik minut měli, pobídl koně k nám, jako by nás chtěl zadržet, ale pak si to zřejmě rozmyslel. Poznal v drobné bílé postavě Mikuláše a zavolal na něj patrně nějaký šprým, jenže vítr ve stéblech rákosí jeho slova přehlušil. Mikuláš mu přívětivě pokynul deštníkem - zřejmě ho už dávno nerozčilovalo, že někteří lidé považovali jeho maličkou postavu a zvláštní zvyky za příležitost k uplatnění svých humoristických vloh . . . Když jsme policistu minuli, pokračoval jsem v naléhání. "A vědecký spis, první stánek vědy?"

"Obávám se, že nejsem zcela povoláním vykladačem, pane . . . Škoda, opravdu moc velká škoda, že tu není vaše slečna snoubenka! Je archeolog, jak jste mi laskavě naznačil, že?"

Přikývl jsem a přelétl krajinu, ilustrující docela dobře scénérii Dantova předpeklí, kde úpí - podle mého názoru poněkud neprávem, podle církevních dogmat zato naprosto zaslouženě - nekřtěnátko a ctnostní pohané. Kéž má Barbara ve vzdáleném Mongolsku přívětivější okolí než já tady! Na okamžik jsem zapomněl Mikuláše poslouchat.

". . . něco na způsob moderních počítačů," říkal zrovna, "zejména některé kromlechy, Stonehenge a dva kruhy na ostrůvku Erlanic. Muselo to dát obrovskou práci, ale jejich tvůrci pak mohli rok co rok určovat okamžiky slunovratů s přesností takřka na minutu a opravovat tak kalendář daleko lépe než mnohem pokročilejší kultury. Takové úrovně dosáhl například egyptský kalendář teprve na počátku tamější železné doby. A římský se ještě za Julia Caesara rozcházel se Sluncem o tři měsíce. Ale nenudím vás?"

"Vůbec ne, Mikuláši, vůbec ne," ujistil jsem mužika rychle, ačkoli jsem byl právě myšlenkami na zelených a voňavých mongolských pastvinách. "To bylo ohromně šikovně zařízeno, že?"

Mikuláš se zastavil, zhluboka vydechl a pak řekl: "Zrovna v tom to je, pane. On totiž přesný kalendář neměl pro stavitele absolutně žádnou praktickou cenu - praktickou ve smyslu, jak ji chápeme dnes. Nebyli rolníky. Pěstovali jen dobytek a sklízeli seno. Nemuseli v přesně určenou dobu sít - a přece všechny ostatní kalendáře na světě začaly v zemích závislých na zemědělství. Určením, abych tak řekl, agrotechnických lhůt. Věda si toho možná ještě patřičně nepovšimla, ale důvod, proč lidé kolem menhirů tak usilovně pečovali o kalendář, musel být docela jinde, pane. Jsem si tím jist."

"Víte, Mikuláši, že mi v některých okamžicích připomínáte mého přítele Martina Anděla?" řekl jsem. Mikuláš se polichoceně zatvářil a uklonil se. "Ano. Říkám mu také někdy posel tajemství a vy tajemstvím zrovna překypujete."

"Já? Ale co vás napadá, pane! Mýlíte se. To ... kameny. V kamenech je mnoho tajemství, která teprve čekají na rozluštění, když dovolíte."

Naše okolí bylo vynikajícím dokladem Mikulášova tvrzení. První lehký soumrak začal sotva znatelně zneostřovat obrysy menhirů i kopců kolem blat. Červené slunce, klesající k západu nad moře, vrhalo štěrbinami mezi mraky šikmé paprsky na celý tenhle bohem i lidmi opuštěný kraj a každý kámen za sebou vláčel ohon dlouhého stínu. A nad trávovisky, hlásícími se jasně zelenou barvou trávy a rákosí, se zvedly první chomáče mlhy.

Ne, to není ono. Sir A. C. D. se ve spisovatelském řemesle vyznal lépe: Slunce již zapadlo, když jsem dosáhl vrcholku kopce, a dlouhé stráně pode mnou byly zlatitě zelené na jedné straně a ponořené v šedý stín na straně druhé.

Lehoučká mlha halila dálné obzory a z ní čněly fantastické obrysy Belliveru a Liščí skály. Nic se nehnulo v obrovské prostora a žádný zvuk nerušil hluboké ticho. Jediný velikánský pták, racek či koliha, kroužil vysoko, vysoko v modrém nebi. On a já jsme snad byli jediní tvorové mezi obrovskou klenbou oblohy a mezi pouští pod ní. Pociť hroznou osamělosti se mne zmocnil, siroba pustého lesa na mne dolehla, a když jsem si znovu uvědomil tajuplnost a naléhavost svého poslání, až mne zamrazilo . . .

To bylo přesné. Až na to, že po žádném ptáku nebylo ani stopy - ostatně nemám ani tušení, jak asi vypadá koliha.

"Major Hobson, třetí pluk lancasterské lehké pěchoty," napodobil Mikuláš úsečný způsob řeči válečnického milovníka portského vína, "je například přesvědčen, že v každém megalitu je ukrytý král."

"V každém ... co? Král? A uvnitř?"

"Přesně tak, pane! A nejen tady, na blatech, ale v celé západní a jihozápadní Anglii a po celých atlantských březích Francie. Je velkým znalcem starých anglických dějin," Mikulášova modrá kukadla se dívala na svět tak bezelstně, že jsem při nejlepší vůli nevěděl, jestli mluví vážně nebo ne, "a dozvěděl se při svých studiích, že se úsloví: He had gone west - odešel na západ, používalo ve smyslu: zemřel. Vytvořil si proto, když dovolíte, mimořádně osobitou teorii o nesčíslných generacích panovníků, knížat a velmožů, kteří byli po smrti dopravováni z celé Evropy až na konec světa, kde začínal Velký oceán, a tam pohřbíváni v menhirech."

"Snad pod menhiry nebo u nich, Mikuláši? Cožpak . . ."

"Vidíte, pane, i tahle bláznivá myšlenka má v sobě kus rozumného jádra . . .," podotkl Mikuláš. Často se teď zastavoval a pečlivě zkoumal pomalu se stmívající blata po pravé straně silnice. "Někteří vědci, přesněji řečeno vědci obdaření pronikavějším duchem, smím-li to tak říci, žasnou nad nesmírně přesným opracováním obrovských kamenů dávno vyhynulými národy. Ačkoli tehdy byly, jak se dosud domníváme, pravěkým kameníkům k dispozici opět pouze kamenné nástroje, nejvýše snad dláta z měkké ohebné mědi."

"Nezlobte se, Mikuláši, ale megality kolem nás mi zrovna moc nesmírně přesně opracované nepřipadají. . . Lehneš, Pajdo! Copak je?"

Balabán Pajda se neklidně vrtěl, křučel a podle všeho měl tisíc chutí rozběhnout se zpátky do Aberporthu.

"I ten pes . . .," zamumlal Mikuláš, ale nemohl bych na to přísahat. "Ne - tyhle opravdu ne, ačkoli by doprava dvousettunových bloků do vzdálenosti mnoha desítek kilometrů přes hory a řeky byla ještě dnes svrchovaně obtížná, pane. Ostatně se zdá, že tam, kde to bylo zapotřebí, kde kameny skutečně sloužily astronomickým účelům, bylo jejich vyměření, usazení a definitivní opracování mimořádně pečlivé. Ale například v libanonském Baalbeku jsou obrovské a desetkrát těžší kamenné bloky usazený bez malty tak, že mezi ně nelze vsunout ani čepel nože, ani list nejslabšího papíru. Totéž platí o stavbách Inků, Sacsayhuamanu, o tajemném městě Machu Picchu a řadě dalších. Megality v troskách incských měst jsou otesané tak přesně, jako když příslovečně trpělivý čínský řemeslník opracovává kus poddajné slonoviny."

"Inu, prostě spojení kamenů tak dlouho zkoušeli, až byli s výsledkem dokonale spokojeni," mínil jsem.

Mikuláš se na mne, jak se mi zdálo, podíval trochu útrpně.

"Nejspíš máte pravdu, pane! Zbývá pouze vysvětlit, jakými prostředky incský nebo fénický kameník stokrát zdvihal obrovský blok, až celá masa na zlomek milimetru přesně opracovaného kamene zapadla do zdiva jako zátko do láhve. Znáte nějaké řešení?"

"Ne," přiznal jsem a vzal chlupatého šeredu Pajdu do náruči. Snad se trochu uklidní.

"Vědci také ne. Vyskytla se proto domněnka o schopnostech starých národů kámen změkčovat jakýmsi nám dnes neznámým a dávno zapomenutým způsobem, aby později zase ztvrdl a tak vytvořil přesné spojení sousedních bloků. Major Hobson je zřejmě přívržencem tohoto názoru a domnívá se, že staří králové byli změkklým kamenem obaleni jako jádro sochy modelovací hlinou ..."

"Nebo švestka v knedlíku těstem. Rozumím. V tom případě je major Hobson blázen," prohlásil jsem s určitostí.

"Opravdu vám nechci, pane, odporovat," zašveholil Mikuláš, jehož čínské zdvořilosti mi začaly pomalu, ale jistě drásat nervy. "Major HOb-son však není blázen obvyklého druhu, pokud vím. Major Hobson je . . . něco jako oběť."

Pro mne za mne, blázen, oběť - ten chudák z Manor Housu, kvůli němuž se rojí po bletech jízdní policajti a vrtulníky, je nejspíš také obojí.

"A pokud jde o megality jako písmo - četl jste, pane, Fulcanelliho Mystéria katedrál!"

"Jaktěživ jsem o té knížce neslyšel," doznal jsem.

"Byla to ode mne hloupá otázka, promiňte," omlouval se horlivě Mikuláš, jako by mně byl právě deštníkem vypíchl oko. "Kniha vyšla nepatrným nákladem v Paříži roku 1925 a je dnes neobyčejně hledanou raritou, pokud vím. Fulcanelli se domnívá, že našel v určitých rytmech, rozměrech a zvláštních, zřejmě úmyslných nepravidelnostech architektury nejstarších katedrál, jejichž stavitelé byli takřka všichni negramotní - snad víte, pane, že sám císař Karel Veliký se svou negramotností přímo pyšnil -, zašifrovaná prastará mystéria, obřady pocházející snad ještě z doby, kdy tyto kameny -" mávl deštníkem v širokém kruhu, "byly skryty v pevných skalách."

"Opravdu originální," řekl jsem bez zvláštního zájmu. "Jak na to, prosím vás, Mikuláši, ten pan ..."

"Fulcanelli, prosím. Nicollo Fulcanelli."

"Jak na to tedy ten pan Fulcanelli přišel?"

Mikuláš se na mne zpytavě podíval. V houstnoucím šeru byly jeho šaty

jedinou bílou skvrnou na hnědých, šedých a olivově zelených blatech. Chvilí přemítal. "Jeho nakladatel a žák, Eugene Canseliet, jediný, který Fulcanelliho osobně poznal, tvrdí, že to byl člověk sice mladě vypadající, ale zároveň nesmírně starý. Tak starý, že snad ... byl sám přítomen stavbě katedrál. Kniha je ostatně psána tak zasvěceně, že se toto poněkud překvapující řešení samo od sebe vnucuje. Z dobrých důvodů se domnívám, že se před několika lety s Fulcanellim setkal v jedné pařížské kavárně můj dobrý přítel, spisovatel a nukleární fyzik Jacques Bergier. Popis osoby se dokonale shoduje. Za těch padesát let se Fulcanelli - byl-li to ovšem on - ani v nejmenším nezměnil. Ale teď, když dovolíte, sejdem ze silnice. Tady, na blata. Nemusíte se obávat, pane - prošel jsem tudy už několikrát a znám cestu takřka poslepu. Snad bude nejlépe, nebude-li vás to příliš obtěžovat, půjdete-li v mých stopách. Pokusím se dělat co nejdelší kroky. Schůdná stezka je velmi úzká a obávám se ..., * roztáhl ručky jako manekýn, "že bych se svou postavou byl velmi chabým zachráncem ..."

Následoval jsem ho. Půda se pod námi houpala, zapadali jsme do bahna a kaluží, páchnoucích hnilobou. Mikuláš - ach, jeho ubohé tenisky a jeho vždy čistě vyprané bílé kalhoty! - šel opatrně, ale s jistotou. Čert ví, podle čeho se řídil. Deštník držel před sebou jako proutkařskou vir-guli, proplétal se mezi pahrbky rašeliny, polozapadlými balvany i ostrůvky rákosí, vyrůstajícího z jezírek černé vody. Beze slova jsme tak ušli asi dvě stě metrů - Pajda, schovaný pod kabátem, ani nedutal, cítil jsem na košili jenom jeho spokojené funění. Konečně se Mikuláš zastavil.

"Tady zůstaneme, nemáte-li nic proti tomu," řekl.

Pokrčil jsem rameny. Tady nebo jinde! Stáli jsme na temeni mírného, sotva znatelného pahorku, z něhož však byl znamenitý výhled na jih, na západ směrem k moři i na sever. Na východním svahu pahorku, těsně pod vrcholem, byly o sebe opřeny dva mohutné, hrubě otesané balvany, vytvářející jakousi stříšku v podobě písmene A. V krajním případě nás alespoň jakžtakž uchrání před deštěm, pomyslí si. Mikulášův deštník je přes svůj nepoměr k postavice

majitele pro dva trochu malý.

"Máte dost času, pane, nejméně hodinu nebo dvě, jestli se nemýlím. Doufám, že vás nebudu rušit a že nebudu překážet."

"Podívejte se, Mikuláši, nechtě si ty vaše ustavičné přepjaté zdvořilosti! Noste si svou masku u Krále Jiřího, ano? Tady je zbytečná," poklepal jsem mu na rameno a vysadil Pajdu na zem. Rázem se mi schoulil u bot. "Říkal jsem vám už, že máte mnoho společného s Martinem Andělem. Především toho hodně víte o věcech, o kterých já nevím nic, a rád se poučím. Jenom, prosím vás, nezačínějte s alchymii a s elixírem života, propůjčujícím nesmrtelnost, a vůbec s čarodějnictvím. To není nic pro mne."

"S alchymii? Proč . . . Ach ano, mluvili jsme přece o Fulcanellim! Jak si přejete, pane, ale alchymie, skutečná alchymie, přece neměla nikdy nic společného s čáry a kouzly. To je hrozný a osudový omyl! Alchymie byla, a snad dosud je, jen nesmírně trpělivou prací s hmotou - podobná zahradnictví, dětské hře nebo ženské ruční práci, jak se alchymisté vyjadřovali. Především je ovšem dnes, bohužel, jen troskou, řekl bych - ko-ruptelou.*")

Měl jsem matný a neurčitý dojem, že tenhle výraz nějak souvisí s Přemyslovci, středověkem a vůbec s dávnou historií, než jsem však mohl něco v hlubinách své dost mizerné paměti vystopovat, Mikuláš pokračoval:

"Ano, koruptelou, zkresleným zlomkem a nepochopeným textem, který byl kdysi mnohem rozsáhlejší, jednotný, a hlavně moudřejší než pošetilá honba alchymistů za zlatem, kamenem mudrců a elixírem věčného života těmi nejpodivnějšími a někdy nejsměšnějšími prostředky."

"Vy tedy věříte, Mikuláši . . . Ale ne, ve dvacátém století ... To přece nemyslíte vážně!"

"Smrtelně vážně, pane! Já velice pevně věřím, že zdánlivě nesmyslné a tisíckrát opakované destilace vody, prováděné alchymisty jako příprava všech laborací - aniž ovšem věděli proč -, jsou špatně pochopenou ozvěnou prastarého návodu k výrobě těžké vody. Dnes se, pokud je mi známo, vyrábí přesně stejným způsobem, ovšem pomocí poněkud důmyslnějších zařízení, než jaká měli k dispozici chudáci alchymisté se svými neohrabanými křivulemi a tyglíky. A těžká voda, jak jistě víte, pane, je používána jako moderátor v některých atomových reaktorech. Stejně pevně jsem přesvědčen - a můj vzácný a učený přítel Bergier se mnou

*) Koruptel je kolem nás mnoho, i když si je mnohdy ani neuvědomujeme. Takovou jednoduchou koruptelou jsou například některá dětská říkadla, neuměle napodobující latinské nebo německé modlitby (" . . . ábr fábr domine" a další), koruptelou je ne zrovna libozvučný název Postoloprť - ačkoli v překladu ze středověké češtiny znamená Botosprávy (postoly = střevíce, prtát = ševcovat) - vzniklý z původního Porta apostolorum, Brána apoštolů. Koruptelou je dokonce podle mínění českého historika Karbusického i známá posloupnost bájných přemyslovských knížat: Krok, Kazi, Teta, Libuše, Přemysl, Nezamysl, Mnata, Vojen, Vnislav, Křesomysl, Neklaň a Hostivít. Ve skutečnosti prý šlo o zlomky staročeské básně

Krok kazi, (Thetka?), lub . . . přemysl . . . nezamysl . . . m . . . na ta voj'n . . . ni zla, kr'z . . . my s . . . neklaň . . . , gosti vít . . .

Kroky překaz, raději přemýšlet, nezamýšlíme na ně vojny ani zla, kříží my se neklaníme, hosty vítáme

pocházející, jak vyplývá z textu (kříží my se neklaníme), patrně ještě z dob pohanských, zcela nesprávné potomky pochopenou. Pozn. aut.

souhlasí - že jisté alchymické operace, pro něž bylo předepsáno světlo měsíčního úplňku a jež pošetilí zlatodějové o své újmě doplnili všelijakými magickými kejkli a zařikáváním, jsou vzdálenou nápodobou chemických a fyzikálně chemických reakcí, jejichž podmínkou je polarizované světlo. Ve středověku byl jeho zdrojem právě jen - Měsíc. Dnešní věda zná mnoho takových reakcí. A věřím dokonce, že strašlivá, duchamorná zdlouhavost a stále znovu opakované, stále stejné alchymické procesy byly vlastně kdysi, v době, kdy byly už dávno ztraceny účinné zdroje umělého pronikavého záření, pokusem o jeho náhradu trpělivým vyčkáváním na mimořádně vzácnou, přece jen však možnou pomoc zářením přírodním, například sprškou kosmických paprsků. Ani to ovšem naprostá většina zlatodějů netušila a nechápala - a jak by také mohla? Zlomky dávno zapomenutých objevů nám dovolila luštit teprve dnešní, technicky pokročilá doba. Tak je to, pane . . ."

Všechno se ve mně vzpíralo přijmout mužíkova fantastická tvrzení.

"Jinými slovy, vy tvrdíte, Mikuláši, že alchymické pokusy o přeměnu hmoty nebyly ničím jiným než dědictvím pravěké atomové fyziky. Snahou o rozbití atomů. A to tady říkáte, jako by se nechumelilo a docela vážně?"

V houstnoucím šeru jsem viděl, jak Mikuláš rozhodně přikývl.

"Přesně tak, prosím! Pochybuji, že vás tím přesvědčím, ale mohu vám posloužit docela zajímavou příhodou: K jednomu z prvních nukleárních fyziků, Helbronnerovi, se dostavil roku 1937 muž, který se sice nepředstavil, ale podle popisu se opět velmi podobal pozoruhodnému panu Fulcanellimu. Sdílel ustrnulému profesorovi, že je alchymista - což samo o sobě je tvář v tvář vážnému vědci dosti odvážné, nemyslíte? - a že ho důtklivě varuje před následky pokusů s radioaktivními látkami. Tvrdil, že alchymisté mají už tyhle věcičky dávno za sebou a že jich zanechali, protože mohou vést k obrovským katastrofám a k zamoření značných území.

Profesor se pochopitelně návštěvníkovi vysmál a požádal ho žertem o laskavé vysvětlení, jak by asi staří alchymisté vůbec mohli dospět k takovým výsledkům se svými hliněnými píčkami a destilačními aparáty, utěšňovanými hnojem a slámou, když on věnuje podstatnou část energie získávání nemalých částek na drahé elektrické přístroje, vakuovou techniku, elektronická zařízení a tak dále, a přesto ještě považuje vybavení své laboratoře za nedostačující.

Návštěvník prý zdvořile pokrčil rameny a poznamenal, že k podobným malérům není třeba ani vakuové techniky, ani elektroniky, dokonce vůbec žádné složité aparatury - jen jistého geometrického uspořádání jistých čistých látek. Jména těchto látek bohužel prý nesmí

panu profesorovi prozradit, ale ujišťuje ho, že k jejich sestrojení, lépe řečeno k potřebnému přečištění, docela stačí kuchyňská kamna a několik hrnců. S tím se zdvořile odporoučel."

"A dál?" zeptal jsem se nedůvěřivě.

"Dál už nebylo skoro nic, pane," řekl klidně Mikuláš. "Pan profesor Helbrunner byl možná rád, že se pobavil, možná nerad, že byl vyrušen z práce. Výstředního návštěvníka už nikdy neviděl. Ale roku 1942 postavil italský vědec Enrico Fermi na stadiónu chicagské univerzity tajný atomový reaktor, první na světě. Jeho podstatou bylo jisté geometrické uspořádání kostek čistého uranu a grafitu, pokud se dobře pamatuji. Nic víc. Asi jako když si dítě staví ze stavebnice domeček. Žádná elektronika, žádná vakuová technika."

"A potom přišla atomová bomba . . .," doplnil jsem.

"Ano, potom přišla atomová bomba, která zničila a zamořila značná území. Máte pravdu, pane. Není to podivné?"

"Je to jedna z nejpodivuhodnějších, nejfantastičtějších, nej . . .," hledal jsem marně výraz, "zkrátka, je to úžasné, ale já tomu stejně pořád nevěřím, Mikuláši."

"To je příznak opatrného a zralého ducha, pane," vypálil mužik další ze svých nespočetných zdvořilostí. "Trochu jsme se však vzdálili tématu o smyslu naší vycházky. Mimochodem řečeno, dnes večer budete mít, doufám, možnost sledovat jiný druh takové . . . ehm, komptely ..."

Čekal jsem mlčky na další vysvětlení a hladil Pajdovu ohyzdnou palici. Chudák balabán se svíjel rozkoši - zřejmě nebyl na něžnosti zvyklý.

"Předpokládám totiž, že se staneme svědky podívané, která tak ohromila vašeho tajemného informátora. Je sobota, měsíc ubývá, jsou tedy pohromadě ty nejlepší podmínky. Račte snad vědět, že všichni duchové temnot se dívali na Zemi obvykle z ubývajícího měsíce, že? Paní Zelené země, pontská Issais, egyptský bůh zmaru a smrti Seth, chaldejský Nergal ..."

Nejsem ani trochu pověřivý, ale trochu mne zamrazilo.

"Vy si opravdu myslíte, Mikuláši, že . . .?"

Asi přikývl, ale díky houstnoucímu šeru jsem to spíše tušil než viděl.

"Ano, prosím, je to velmi pravděpodobné! Jinak bych si nikdy netroufl vodit vás v tak nevhodnou hodinu na blata." Něco mne napadlo.

"Vy se domníváte, že Paní Zelené země a Seth mají na psacím stole náš kalendář a že vědí, kdy je sobota?"

"Ne, to si nemyslím," odpověděl Mikuláš a podle hlasu jsem poznal, že se směje. "Zato určitě nějaký kalendář bude mít pan major Hobson a hlavně paní Becket-Claptonová. Ostatně myslím, že už přijíždějí."

Na silnici, kterou jsme teď už jenom tušili podle sotva viditelného růžence bílých skvrn patníků, se opravdu objevila ztlumená světla automobilu a vzápětí za ním druhého. Oba vozy přejely místo, kde jsme ze silnice odbočili na blata, a zastavily asi dvě stě nebo tři sta metrů dále směrem k Ellesmere.

Pajda na okamžik nechal očuchávání mých bot, se zájmem se zadíval na světla, vzápětí se mi však zase začal vnucovat. Byl úplně klidný a v nejlepší náladě. Ani nezaštěkal - což bylo ostatně v pořádku.

Netrvalo dlouho a na blatech, mezi naší pozorovatelnou a řetězem pahorků nad mořským břehem posetým kameny, místy seskupenými nebo navršenými na sebe, se objevil plamének zažehnutého ohně. Vzpomněl jsem si na Poustevnu svatého Brandana, o níž se zmínil pan Archibald Rowen ve svém dopise.

Naklonil jsem se k Mikulášovi a šeptal jsem, jako by postavy, které se počaly v záři ohně nejasně objevovat, mohly slyšet můj hlas na vzdálenost těch několika set metrů a přes hvízdání větru mezi balvany v rákosí: "Myslím, Mikuláši, že setkání s vámi je jedním z mála šťastných okamžiků, které jsem v životě měl. Kdoví jak dlouho bych tu chodil sem a tam - a docela zbytečně. Víte, já měl vždycky hroznou smůlu," svěřil jsem se mu v návalu sdílnosti a pod dojmem ulehčení, že na blatech nestraší pralidé, ale major Hobson, třetí pluk lancasterské lehké pěchoty, ať už je jinak jakkoli protivný. "Když si kluci dělali frkačky z pampelišek, tak frkaly všem, jenom mně ne. Zato jsem dostal slintavku a proležel jsem celé prázdniny."

Mikuláš se tiše zasmál.

"Přeceňujete mou pomoc, pane! Nepochybuji o tom, že za pár dnů, strávených v Aberporthu, byste věděl nejméně tolik co já."

"Docela jistě ne," řekl jsem s hlubokým přesvědčením. "Takových jako vy, Mikuláši, je už asi moc málo. Co se dá dělat, moderní civilizace přinesla soumrak kouzelníků."

Mikuláš dlouho mlčel. "Mýlíte se," řekl nakonec bez obvyklého vodopádu omluv a zdvořilostí. "Moderní civilizace nemá s tím, co máte na mysli, vůbec nic společného. Kdo má oči k vidění, ať se dívá. Třeba právě na to, co uvidíme my ..."

Umlkl. Mezi cáry mraků, které se podobaly dřevorytům čínských draků a ubíhaly nad našimi hlavami tak nízko, že jsi měl chuť si na ně sáhnout, se objevila sírově žlutá záře; pokropila blata a zasvítla na plochách (vlhkých, mlčenlivých balvanů).

"Vychází měsíc. Ubývajícím měsíc," řekl slavnostním tónem Mikuláš, I který se vedle mne objevil v tom sirném světle jako fantastický bílý motýl. "Dávejte pozor, pane! Přichází naopak jítro čarodějů."

II. DIL / PSI JAKO BALVANY

Magie je snění, které má být protiváhou nejistoty a neklidu, snění s otevřenými očima, podléhající jistým pravidlům.

Je nepochybně fantastické, ale tak metodické,

ze se někdy zdá vědecky podložené

RAOUL ALLIER. DUŠE DIVOCHA

BALVAN, KTERÝ SE PLAZIL

Oheň v kromlechu, vytvořeném kruhem obrovských, ale většinou povalených a hluboko do bažiny zapadlých megalitů, jasně ozařoval mírně děsivou scénérii. Naštěstí jsme byli ušetřeni nejhoršího; díky sychravému a větrnému

počasí nepovažoval ani třetí lancasterský lehký major Hobson, ani paní Becker-Claptonová, ani jejich další společníci za nezbytné svléci se do nahá a zbavili nás tak trapných rozpaků. Většina účastníků nočního reje si moudře ponechala kabáty s ohrnutými límci, jen major Hobson, jehož profil pelikána jsem občas v záři ohně i na dost značnou vzdálenost rozeznal, vystupoval v jakémsi podivném kostýmu, připomínajícím krále vil Oberona ze Shakespearova Snu noci svatojánské. Podobal se (ten kostým) takzvaným plným plavkám, které cudná Anglie předepisuje i pro pány, chtějí-li už za každou cenu chytit rýmu ve studeném moři na některé z pláží; byl však, jak se na dálku zdálo, vyroben z tygří kůže. Velmi pozoruhodně působil tygří ocas, který za sebou major vláčel.

Mikuláš mne ujistil, že druidové, váženou společností usilovně napodobovaní, zcela určitě v tygřích kůžích nechodili, že však major Hobson kdysi sloužil několik let v zapadlé pohraniční indické posádce, a že tedy . . .

Chápal jsem dokonale.

Paní Becket-Claptonová, manželka notáře, byla, pokud jsem mohl ze svého místa posoudit, hubená, vytáhlá a šlachovitá ženština. Oblečena byla v jakousi řizu, kterou by patrně neuctivý nebo nedostatečně zasvěcený divák nazval noční košilí. Kolem hlavy měla věnec z větviček jmelí a v ruce dlouhý meč, patrně tentýž, který tak vyděsil mírumilovného

Archibalda Rowena. Stejným způsobem byli vyzbrojeni i někteří pánové - ale paní Becket-Claptonová si vedla s mečem nesporně nejvýbojněji.

Přiznám se, že se mi ohromně ulevilo, i když jsem si připadal jako (s prominutím) idiot, utrácející dovolenou i peníze (jejichž náhrada z fondů Klubu Sherlocka Holmese byla přinejmenším spornou) na absolutně bláznivou podívanou. To, co se před námi odehrávalo, rozhodně nebylo ani tajuplné, ani zajímavé. Nudilo to i Pajdu - schoulil se mi na boty a usnul. Ze spánku občas vyřázel drobný štěkot - asi ho navštívil nějaký šťastný balabání sen o ráji jezevčků, plném králíků, patníků a kamarádkých kolegů.

"Víte, co mi tohle - " mávl Mikuláš drobnou rukou směrem k ohni, kde rituál zaklínání vesele a, jak se zdálo, dosti jednotvárně pokračoval, "- připomíná? Všechno to vzývání Mocného, pošetilé přezdívky ..."

"Přezdívky?"

"Ovšem. Přece si, pane, nemyslíte, že si říkají paní Claptonová a majore Hobsonové? Alespoň na několik hodin se změní v Thelému, Keryxe, Ariela a Taliesina, v čaroděje vyznávající Velkou Matku Astarte, Dione, Meluzínu, Afroditi, Cerridwen nebo Arianu. To jsou ostatně jenom různá jména pro jednu a tutéž . . . řekněme . . . bytost. Bohyni Měsíce. Ovčí srdce probodená trny a pokládána na náhrobky, kříže sestavované z dětských kostí ukradených z hrobů, podvazky z hadích kůží . . ."

"Zdá se, že o nočních rejdech roztomilých obyvatel Aberporthu víte víc než dost!?"

Mikuláš se tiše zasmál.

"Rozmili obyvatelé Aberporthu, ačkoli o jejich ctihodnosti si ani na okamžik nedovolují pochybovat, za tak podrobné studium nestojí. Vím o lepších čarodějnických zábavách, pane. Slyšel jste někdy o Staré Dorot-hy?"

"Jaktěživ ne."

"Škoda. Moc zajímavá dáma! Byla těsně před druhou světovou válkou velekněžnou čarodějníků a čarodějnic v Novém lese nedaleko Londýna, kde se taky seznámila s jakýmsi panem G. B. Gardnerem, bývalým britským úředníkem na Dálném východě. Čarovali pak spolu a spolu také zorganizovali Operaci kužele síly. Ani to vám nic neříká?"

"Přisámbůh, vůbec nic. Samá voda!"

"Bylo to 1. srpna 1940, v Den dožínek, kdy se zdálo, že nic nemůže odvrátit Hitlera od invaze na britské ostrovy. Dorothy a Gardner svolali všechny čarodějné Kruhy na jisté místo Nového lesa, vytvořili Velký kruh a pak udělali to, co se podle shodného tvrzení středověkých odborníků v čarování smí provádět pouze v případě svrchovaného nebezpečí. Vyvolali totiž Velký kužel síly a zaměřili ho do povšechného směru, kde předpokládali, že je právě Hitler. Spojenou silou byl vydán rozkaz: Nesmíš přeplovat moře! NESMÍŠ PŘIJÍT! Totéž prý bylo ostatně jejich čarodějnickými předchůdci řečeno i Napoleonovi, když už měl na březích Kanálu připravenou Velkou armádu k přepadení Anglie a čekal jen na několik mlhavých dnů, aby unikl britským řadovým korábům."

"To je fantastické a směšné zároveň, Mikuláši!"

"Vidíte? Celý obřad byl opakován čtyřikrát, pak se sešla Velká rada čarodějů a usnesla se, že Hitler je patrně šťastně zastaven a že ve vysílání Kužele síly nebudou pokračovat, aby nebylo zabito příliš mnoho příslušníků Kruhu. Mohlo by jich být ještě naléhavě zapotřebí."

"Jak to - zabito?" nechápal jsem.

"Nu ano, pane! Po obřadech celá řada lidí, kteří se zúčastnili Velkého kruhu, zemřela . . .", řekl Mikuláš po chvilce mlčení. "To je také . . . arkanum."

"Kristepane, přece mi nechcete, Mikuláši, namluvit, že tihle blázní s meči a vavřínovými věnci a jmelím a ... a s ovčími vnitřnostmi by byli schopni zastavit fašisty! Měl by vás slyšet některý z chlapců, kteří vybojovali bitvu o Anglii za pilotní pákou spitfirů a hurricanů, a opravdu ji zachránili!"

"Nic takového jsem přece netvrdil, pane," odpověděl bílý mužik vedle mne klidně a nevzrušeně. "Ani já si nemyslím, že by Stará Dorothy nějak zvlášť význačně zasáhla do chodu dějin. Opravdu ne, prosím! Jenže na-lezne-li docela malé dítě ruční granát, se kterým nedovede zacházet, znamená to snad, že nemůže být roztrháno? Když dovolíte, já si myslím pravý opak . . . Ale promiňte, trochu jsem odbočil. Dovolil jsem si zahájit náš rozhovor zmínkou o tom, co mi tohle všechno čarodějnictví připomíná. Nuže: hnutí cargo."

"Cargo? Náklad? Nechápu, Mikuláši!"

Mikuláš měl přímo svatou trpělivost. Zdálo se, že mu vůbec nic nevadí mé základní neznalosti v oblasti veškerého čarodějnictví a všech příbuzných oborů.

"Cargo bylo, prosím, nebo vlastně ještě je velice zajímavé hromadné

šilenství domorodců na Nové Guineji a pak ještě na řadě ostrovů tam dole ..." Mikuláš mávl rukou neurčitým směrem někam k Ellesmere, což asi mělo znamenat Tichý a Indický oceán, Polynésii, Mikronésii a nějaké ty další tisíce ostrůvků kolem.

"Jméno cargo, náklad," pokračoval, "mu dali evropští vědci, kteří se, na naléhavou žádost vlád celou záležitostí zabývali. Domorodci totiž pojednou přišli - kdoví jak - na myšlenku, že zásilky, dopravované do odlehlých vesnic v džungli letadly s bílými piloty, jsou vlastně velkorysým darem jejich mrtvých předků a že běloši jsou jen nevítanými prostřední-

ky, kteří největší část všech znamenitých věcí zkrátka ukradnou. Rozhodli se obejít se bez nich. Postavili na střechy chatrčí jakési antény z bambusových tyčí, mluvili do konzervových krabic tak, jak viděli Evropany mluvit do mikrofonů vysílaček, pořádali pořadová cvičení s holemi místo pušek, vytyčili barevnými hadříky letiště pro přilet cargo, letadel z nebes, a mnozí - což bylo nejhorší a pro úřady asi nejnebezpečnější - dokonce spálili chatrče i úrodu. Domnívali se, že už je nebudou potřebovat. Že jim letadla štědrých předků dopraví všechno nové, a daleko lepší.

Na to jsem, když dovolíte, myslel při pohledu na paní Claptonovou a na majora Hobsona."

Pokrčil jsem rameny a trochu pohnul zdřevěnělými nohama. Pajda na znamení protestu zamručel a rázem zase usnul.

"Ano. Proč také ne, Mikuláši? Jak tato čarodějnická společnost, tak původci a duchovní otcové hnutí cargo jsou prostě pošetilci a blázni. Nic víc."

Mikuláš opsal deštníkem elegantní oblouk na znamení protestu.

"Proto jsem se ovšem o cargo nezmiňoval, prosím! Napadlo mi něco zcela jiného, totiž že i toto hnutí při vši své zřejmě pošetilsti velmi osobitým způsobem . . . dokazuje existenci letadel, vysílaček, pušek a ostatních předmětů, které tak neuměle napodobuje a vyzývá. Myslím, že přirovnání stojí za přemýšlení, ale teď už dávejme pozor. Ubývající měsíc stoupá, pane! Jeho paní, pontská Issais, královna Zelené země, se na nás dívá. Jevišťe by mělo být připraveno."

Nevěděl jsem, zda Mikuláš mluví vážně - poznalo se to ostatně jenom zřídka. Ale jeviště bylo opravdu připraveno.

Mezi obrovskými kameny kromlechu pomalu dohasínal oheň. Postavy se změnily v nezřetelné stíny a major Hobson (třetí pluk lancasterské lehké pěchoty), vláčející za sebou dekorativně pruhovaný tygří ohon jako rozepnuté šle, i vele-kněžka paní Becket-Claptonová se zřejmě chystali k vyvrcholení obřadu - snad již byli ve svém poměrně nedostatečném oděvu dostatečně prokřehlí.

Ubývající měsíc, stoupající nad bažiny, jako by ze země vytahoval (což je ovšem zřejmý nesmysl) lehké kotouče mlhy, ovíjející jednotlivě stojící menhiry i celá sloupovářství kamenů. Tančily nad černými kalužemi vody, mrkajícími do noční oblohy jako obrovské oči, rozhozené po blatech. Kraj byl mrtvý, bezhlasý. Neozval se jediný noční pták, nezaskřehotala jediná žába a neuslyšeli jsme naštěstí ani zaupění, které lstivý Stapleton určil jako hlas bukače, toho velmi vzácného ptáka, nyní v Anglii skoro vyhynulého . . . Jen tu a tam zabublal výron bahenního plynu jako hluboký a vlhký kašel na smrt nemocného pacienta.

Dva účastníci nočního shromáždění přivlekli zatím k ohni jakéhosi vzpouzejícího se žalostného tvora. I na dálku jsem poznal bílou kozu, vlastně spíše kůzle. Usedavě mečelo a snažilo se trapičům vytrhnout - leč marně. Velekněz od třetího pluku lancasterské lehké pěchoty pozdvihl meč, čepel se zableskla v záři skomírajícího ohně a jediným máchnutím utřála ubohé kozičce hlavu. Pak Hobson širokým obloukem postříkal kapkami krve celou "obec věncích".

Málem se mi udělalo nevoľno. Pocítil jsem naléhavou potřebu nakopnout pana majora do zadku, ne-li teď, tedy docela určitě co nejdříve ve výčepu Krále Jiřího, kde se s ním nepochybně nad nevyhnutelným portským brzy setkám.

Zdálo se, že zájmový kroužek čarodějů zachvátilo jakési vytržení. Přes blata až k nám doléhaly vřiskavé, nepřírozené hlasy, paže se vztahovaly k nízkým potrhaným mrakům a k srpku měsíce.

"Přijď, ó Astarote!"

"Astarote!"

"Astarote!"

Při vši zřejmě pošetilsti měla scéna do sebe cosi fascinujícího, cosi ze starých rituálů, obcházejících svět. Menhiry, prastará pohanská obětiště, věnce, uvité z nejspíše první čarodějné (a, mimochodem řečeno, dost nebezpečně jedovaté) evropské rostliny - jmelí, meče, docela určitě pokřtěné posvátnými jmény Sanedin, Panorain, Jariol a Adonaj . . . Byl jsem zkrátka asi tak právě duševně připraven, když se ochotný ďábel vskutku objevil. Jenže pak už to nebyla legrace.

Vyzývání Astarota přešlo na okamžik v bezdeché, napjaté ticho, pak se noc nad blaty rozevřela výkřiky strachu, mezi nimiž jsem zřetelně rozeznával obzvláště ječivý soprán ctihodné velekněžky Becket-Claptonové, přeskakující smrtelnou hrůzou.

Zařikávání bylo až příliš účinné.

Jako čertík ze škatulky stál - kde se vzal, tu se vzal - na jednom z povalených menhirů při vzdálenější straně obětiště skoro nahý muž s tělem zahaleným jen několika zcela rozervanými cáry a s obličejem pokrytým krví a blátem. Měl úplné holou lebku a široká ramena - svaly se na nich rýsovaly jako provazy, když vztáhl žehnajícím pohybem paže nad prchající a ječící společnost kouzelníků a pak - seskočil rovnou do ohně.

Jiskry a žhavé uhlíky se rozlétly na všechny strany v praskajících ohňostrojích. Vřiskání paní Claptonové přešlo ještě do vyšší oktávy - a pak zmlklo, když velekněžka v marné snaze co nejrychleji uprchnout zapadla do jedné z bahnitých tůní a zápasila tam o život, aniž se o ni kdo staral.

Odstrčil jsem Pajdu a chtěl jsem se rozběhnout k ohni.

Mikuláš mne však šetrně, ale rozhodně zadržel.

"Ne, ne, pane - tudy přece nevede žádná stezka! Museli bychom se vrátit až na silnici, což by ve tmě trvalo nejméně půl hodiny. Nemá to smysl. Počkejme raději. Snad si panstvo s ďáblem Astarotem nějak poradí samo!"

Zatím tomu nic nenasvědčovalo. Ďábel Astarot - nebo co se to vlastně mezi menhiry po zařikávání objevilo - už opustil ohniště. Nezdálo se, že by cítil bolest, ačkoli byl, pokud jsme mohli ve špatném světle posoudit a pokud to dovoľoval nános bláta, kterým byl celý potřísněný, bos. Podařilo se mu vyrvat meč z ruky strnulému majoru Hobsonovi, který se navzdory své vojenské minulosti ani nepokusil o odpor. Doufal jsem proto, že meče - s výjimkou obětního zabijáku - nejsou nabroušené. Mýlil jsem se.

Poslední účastníci čarování prchali z dosahu. Velekněžka se konečně vyškrala z bahnitě tůně a uháněla za nimi. Holohlavý muž s dlouhým mečem v ruce se rozhlížel nepřítomně kolem sebe - naštěstí si nakonec vybral poměrně nejméně politováníhodnou oběť: bezhlavé tělo sřáté kozy. Zuřivě a s vítězným řevem je probodl, pak klesl na kolena a začal si rozmazávat krev nevinného čtvernožce do vrstvy bahna po těle . . .

"Myslím," že už přichází pomoc, pane," poznamenal klidným hlasem Mikuláš. "Slyšíte? Doufám, že si s tím ubožákem poradí."

Skutečně! Na silnici se, ozýval dusot kopyt cválajícího koně. Policista, strážící blata mezi námi a Ellesmere, byl zřejmě přivolán zvukovými efekty, doprovázejícími neočekávaná zjevení. Což ostatně nebylo divu - za výkon paní Claptonové by se nemusela stydět ani poplašná siréna.

Za chvíli se již brodil podle pokynů jednoho z mužů čvachtavým blátem k dohasínajícím oharkům ohně. Měsíc vystoupil tak vysoko, že ozařoval planinu studeným, jasným světlem. Jízdní (teď ovšem opěšalý) policista se opatrně blížil k muži, dřepícímu jako vlk u rozbodané a rozsápané oběti. Ten na něj obrátil oči podlité krví, ale nepohnul se - děsivá socha z bahna a krve uprostřed noci pod ubývajícím měsícem.

Policista přiskočil - zaklapla pouta. Ani teď se nahý muž nepohnul - obrátil jen obličej k černému nebi s cáry mraků a ... Hrozný výkřik - zaječení hrůzy a úzkosti explodovalo z ticha blat a zdálo se nám, že nebere konce. Děsivý zvuk zmrazil krev v mých žilách.

"Kriste na nebi!" vydralo se mi ze sevřeného hrdla. "Co to bylo? Co to znamená?"

Ani jsem si neuvědomil, že používám slov Doylova románu a že se situace opět jednou s příznačnou důsledností opakuje. Snad jsme byli s Mikulášem, majorem Hobsonem, paní Becket-Claptonovou i s ostatními nevědomky zapleteni do osudového kola, které se točilo mimo nás

a bez našeho vědomí - a přece vtahovalo do kolotavého víru naše životy, naše osudy.

"Ten chudák, pane? Nemocný z Manor Housu. Naši přátelé přece vyvolávali ďábla Astarota a ďábel se podle svého zvyku dostavil zcela dochvilně a přesně, pokud ovšem věříme středověkým autorům, přisuzujícím všechno šílenství bez výjimky posedlosti zlým duchem. Někteří světci byli úplnými přeborníky ve vymítání nečistých sil - dnes bychom asi řekli, že se naučili být dobrými psychiatry. Kdyby dnešní pacienti věřili lékařům alespoň zpolovice tak jako tenkrát věřící ovečky svým duchovním pastýřům, pane, to bychom teprve viděli zázraky!"

Na další zázraky jsem už neměl jediné pomyšlení, a tak jsem Mikulášovi ani pořádně neodpověděl.

"Jitro čarodějů končí, doufám," poznamenal jsem jenom, sleduje skupinku rozčileně diskutujících černokněžníků, doprovázejících policistu a spoutaného, kulhajícího šilence - skok do ohně nezůstal asi tak docela bez následků - k silnici mezi blaty.

"Právě naopak, pane, právě naopak! Nikdy by mne ani ve snu nenapadlo vylákat vás na blata jenom proto, abych vám předvedl rejdy pana majora Hobstina nebo paní Becket-Claptonové. Zapomněl jste asi, co jsem vám vyprávěl o vzpouře cargo jako o důkazu, že . . ."

Nemusel vysvětlovat dál. Důkaz se představil sám v podobě tak příšerné, že na to dodnes jen velice nerad vzpomínám. Zatímco zadní obrysová světla automobilů ellesmerského Kruhu čarodějů mizela v mlze válející se nad blaty a zatímco utíchal klapot kopyt koně jízdního policisty - okolí, zalévané studeným modravým světlem ubývajícího měsíce, se zdálo klidné a pokojné - balabán Pajda náhle zešílel. S vytím, vyjadřujícím v psí řeči svrchovaný strach a zděšení, se ke mně vrhl, lépe řečeno vyšplhal se po mně s naprosto neočekávanou obratností, za níž by se nemusela stydět ani veverka, a zaryl třesoucí se čumák pod klopky kabátu, aby se u silnější bytosti schoval před celým světem.

Mikuláš přemítavě sledoval Pajdovo chování.

"Pozor, pane . . . Nezapomeňte, že váš český přítel je, jak se zdá, velice moudrý muž ..."

Pajda pod kabátem, kde jsem jej s obtížemi přidržoval, hystericky vriskal, což bylo u starého a mnohými s nadšením přijatými boji zakaleného psiho veterána přinejmenším podivné. Za několik vteřin jsem však pocítil neodolatelné nutkání vriskat stejně hlasitě.

Jeden z obrovských balvanů, povalených a zpola propadlých do bažiny nedaleko nás, se dal zvolna, plazivě po pohybu a blížil se k nám. Podobal se gigantickému červu, housence - čemukoli chcete. Viděli jsme v měsíčním světle zřetelně, jak překonává bez zřejmých obtíží tůně černé vody i třasoviska, porostlá ostřicí. Zdálo se, že se pohybuje jako skutečná housenka na řadě jakýchsi výčnělků, podobných zrudným nohám - bahno a voda se alespoň rozstříkávaly na všechny strany.

Chytil jsem Mikuláše za rameno, neschopen slova ani pohybu. Pajda havaroval na zem, překulil se a jako ušmudlaný chlupatý blesk zmizel opačným směrem. Bylo slyšet žbluňknutí a pištivý nářek, když vletěl do nejbližší tůně.

Nepopsatelná příšera podoby balvanu, plazící se jako červ, se zatím přiblížila na několik desítek metrů. Na jejím konci, obráceném směrem k nám, se v kameni otevřely dvě matně lesklé plochy, světélkující zelenavými záblesky jako oči nočních tvorů, oči bez duhovky a bez zornic, strašlivé oči obrovských psů Andersenových pohádek.

A ještě něco: všude kolem nás na bažině se pojednou rozsvítila mihotavá světélka bludiček. Rozhodně to nebyly, jak se občas zcela mylně tvrdí, hořící obláčky bahenního plynu, ale něco docela jiného, vydávajícího světlo podobné elektrické doutnavce a sršící občas praskajícími fialovými jiskrami. Nestvůra, obklopená čestnou stráží skotačících světelných skřítek, se na okamžik zastavila a kývala se ze strany na stranu.

"Ustupte," sykl Mikuláš. "Jděte pryč, proboha! Tohle je moje záležitost ..."

Já vím, že to není omluva, že jsem asi měl zůstat s ním a čelit té hrozné Věci. Víím, že jsem neměl Mikuláše poslechnout - ale snad nám to oběma zachránilo život. Ostatně kdoví, jak by se v této fantastické situaci, jako vystřižené ze strašidelného románu, zachoval kterýkoli z laskavých čtenářů - s prominutím . . .

Potkalo mne totéž, co před pár vteřinami chudáka balabána Pajdu. Po několika krocích, lépe řečeno po několika zoufalých skocích, jimiž jsem se snažil dostat co nejdále od menhiru, mrkajícího perleťovými očima a prohánějícího se uprostřed suity strašidylek po blatech, se mi půda pod nohama zahoupala, rozevřela a já zapadl až po pás do černé páchnoucí bažiny, kde jsem se zmítal jak moucha na mucholapce. Někde nedaleko mne funěl a kňučel stejně postižený Pajda.

Ven z bažiny to zatím nešlo. Bahno a slizké kořeny vodních rostlin mne držely pevně jak chapadla chobotnice.

S námahou jsem se pootočil. Na pahorku mezi balvany, který jsem právě tak neslavně opustil, stála vzpřímená malá bílá postava, podobající se v přízračném světle noční můře, s rukama vztaženými před sebe. V čvachtání bahna a pleskání bublin, unikajících při každém pohybu z mazlavého bahna, jsem zaslechl Mikulášův hlas - nerozuměl jsem však slovům. A pak se za pahorkem zjevila obrovská černá hmota jak nekonečně zvětšená pijavka, nesmírný kamenný červ. Věc se vztyčila nad Mikulášem do výše - byl proti příšeře malíčký a bezmocný.

"Mikuláši!" zařval jsem. "Miku ..."

Prudkým pohybem mi uklouzly nohy definitivně a já se ponořil obličejem do bažince a všelijakého vodního neřádu, pokrývajícího tůň. Teď už jsem bojoval o život. Bahno mne stahovalo s neúprosnou silou. Několikrát se mi podařilo nadýchnout - jenže nohy mi stále klouzaly a nemohl jsem se znovu postavit.

Abych se dlouho nezabýval sám sebou; zachránil mne bahnem pokrytý a napůl shnilý kořen, kterého jsem se nakonec zachytil a centimetr po centimetru přitáhl k okraji tůně, kde bylo dno přece jen pevnější a méně zákeřné. Kamenné strašidlo s perleťovými očima zatím zmizelo. Na pahorku nehybně ležela bělavá hromádka bílých šatů jak odhozená kukla lysaje. Světlušky zmizely.

A náhle od blat dolehlo ke mně záupění, dlouhé, hluboké a nepopsatelně smutné. Zaplnilo celý prostor kolem mne, a přece bylo nemožné říci, odkud přichází. Nejasný tlumený tón sílil a vzrostl v hluboký řev a zase klesl v melancholické srdceryvné lkání . . .

Tohle nebyl určitě ani bukač, ani hlas ubožáka z Manor Housu, ostatně již asi opět uvězněného za, doufejme, bezpečnými mířemi ústavu pro duševně choré. Vlastně vůbec žádný hlas, vycházející z plic a hrdla smrtelného stvoření. To se ozvala ellesmerská bažina a její vládce. Věc, jejíž skutečnou podstatu ukryl sir Arthur Conan Doyle do daleko přívětivějšího hávu pouhého vraždícího psa.

Snad nebyl ani sám, ani první - možná že i skřítkové, víly a permoníci našich pohádek jsou z lásky a z ohledu k dětem jen přikrášlenými podobami něčeho daleko hroznějšího, děsivějšího . . .

Ze všech sil jsem se škrábal z bahna, abych pomohl Mikulášovi - pokud se mu ještě vůbec dalo nějak pomoci. Vzepřel jsem se při břehu tůně na rukou - a strnul.

Měsíc byl nízký na obloze po mojí pravé ruce a rozsochatý vrchol žulového skaliska jako by čněl do dolní poloviny stříbrného kotouče. A tam, před tímto stříbroskvoucím pozadím, jsem viděl na skalisku černou siluetu, ostrou, jako z ebeny vyřezanou. Nebyla to zraková halucinace. Ujišťuji vás, že co jsem živ, jsem neviděl nic zřetelnější. Mohl to být sám duch tohoto hrozného kraje . . . Když jsem se odvrátil, silueta zmizela. Ostrý vrchol skaliska byl stále ještě zabodnut do dolního okraje měsíce, ale po mlčenlivé, nehybné postavě nebylo stopy.

NÁVRAT

Podobaný a za obvyklých okolností velice řečný pan hostinský od Krále Jiřího neprojevil žádný zvláštní údiv, když jsme konečně ve čtyřech dorazili zpět do Aberporthu.

Mikuláš, klopýtající mezi mnou a nedocenitelným seržantem McIvorym - Doylovskou postavou na vrcholu rozsochatého žulového skaliska byl on, nikoli posmrtné vtělení Sherlocka Holmese - ho zřejmě nemohl nikdy ničím překvapit. Byl sám překvapení samo.

Seržant McIvory se po patřičném posilnění několika sklenicemi nevalné whisky (soudě podle vůně, kterou kolem sebe šířil, schopné, jak tvrdí středověké čarodějné grimoáry, odpuzovat i duchy, nejen osoby rodu lidského) za námi vydal na blata hned, jak začal zmatek kolem přerušené pobožnosti paní Becket-Claptonové. Cítil se v duši odpovědný za celou sérii místních malérů, jež ho málem připravily o nezáviděníhodné místo venkovského policajta, a obava z dalšího pokračování byla asi silnější než strach ze strašidel a bubáků všeho druhu.

Všichni tři jsme byli obaleni bahnem a ukázkami místního vodního rostlinstva od hlavy k patě. Pajda, poslední člen společnosti, se podobal nejspíše protáhlé hroudě bláta, takže byl nemilosrdně vykázan z výčepu, zatímco šéf podniku předstíral horečnou činnost kolem přípravy koupele. Zatím spočívala v marném vyvolávání podomka, který by toto břemeno sňal z jeho přetížených beder. Myslím, že životem zocelený Pajda byl na protivenství osudu zvyklý, a hlavně že jim dával jednoznačně a nadšeně přednost před dalšími výlety na blata, které by si ti pitomí dvojnožci mohli ještě případně vymyslet. Asi se na nás zlobil.

Mikuláš, bledý jako stěna a omluvně se usmávající, klesl na lavici u krbu, zatímco McIvory rázně Organizoval pro všechny - což zdůraznil - horký grog a jiné osvědčené léky proti nachlazení, chřipce, duševním otřesům a všem dalším utrpením těžce zkoušeného lidstva.

Byl právě ponořen do této důležité činnosti, když jsem ho vyděsil - začal jsem totiž zděšeně koktat: "Ba . . . Ba . . . Ba . . .", což za dnešního nervově vysloveně náročného večera muselo znít úděsně. Seržant málem převrhl džbán s horkou vodou, Mikuláš však jen unaveně pootevřel víčka, chápavě a vševědoucne se usmál a pak zase oči zavřel.

Mezi dveřmi s rozličnými tabulkami stála Barbara v pršáku a dívala se na mne pohledem, vyjadřujícím tři čtvrtiny zděšení, čtvrtinu odporu a nějaké to promile soucitu. Na mou duši, že jsem si ho zaslouhoval.

"Ahoj . . .", pronesla po chvíli napjatého mlčení, které se tu zřejmě nemuselo vždycky týkat jenom much. "Tak jsem tady," dodala úplně zbytečně.

K vřelému objetí zatím nedošlo - podobalo by se totiž něžnému celo-vání traktoru po tvrdé hluboké orbě rozbahněného pole. Co nejstručněji jsme si objasnili Barbařino mírně strašidelné zjevení v rozhodujícím okamžiku, vlastně těsně po něm.

Ba odjela do Anglie nad očekávání brzo - vrátila se totiž z Mongolská právě den po mém odletu z Prahy a ruče se vydala po mých ještě teplých stopách za panem Archibaldem Rowenem do Londýna a od něho už rovnou za nosem do Aberporthu. Od prvního kluka na ulici se sice bez obtíží dozvěděla, kde bydlím, a dokonce, kam jsem se právě v ten podvečer s Mikulášem vydal (zřejmě jsem byl jakožto vzácná místní pozoruhodnost pro občanstvo jakousi ostře sledovanou náhražkou estrádního programu), nenalezla však našťástí ani* živou duši, ochotnou doprovodit ji a pomoci jí vyhledat nás na blatech. Po chvíli beznadějný podnik vzdala a rozhodla se vyhledat místní rameno spravedlnosti a požádat o příspěví. To už však drahoušek seržant McIvory byl z vlastního popudu na blatech a Barbaře nezbylo než se ke Králi Jiřímu vrátit.

Jak říkám, právě v nejlepším.

"Tomu se nediv, člověče," vysvětlil jsem jí. "Poslechni si ty noční zvuky venku! Nenajdeš zde člověka, který by šel v noci přes blata, ani kdybys mu platila. Podívej se na toho neznámého muže, který se tam někde skrývá a čeká! Nač čeká? Co to všechno znamená? Neznaená to nic dobrého pro nikoho, kdo nese jméno Baskerville ..."

Barbara postavila sklenici s kouřícím grogem, kterou převzala od McIvoryho a nesla od výčepu Mikulášovi, na nejbližší stůl, otřela mi s čela silnou vrstvu bahna a sbírku vodních rostlin a zkoumala, zda nemám horečku.

"O čem to, prosím tě, Karle, blábolíš? Jaký neznámý muž se schovává v bažině? A co s tím mají společného páni Baskervillové?"

"Ale nic, nic. Promiň! To byl jenom citát z románu jistého pana Doylea. Já už vlastně sám nevím, kde končí kniha a kde začíná skutečnost. Nebo obráceně. Můžeš si vybrat, děvče!"

Potřásla hlavou na znamení nesouhlasu s mou příliš bujnou fantazií.

"Kdoví co jste tam, panstvo, viděli! Jakožto archeolog protestuji proti tvrzení, že by se menhiry, tedy předměty spadající zcela do našeho oboru, plazily jako žížaly po světě. To bychom to vedli moc špatně, Karle! Jenom si představ, že by se třeba sfinga v Gize dala na pochod a maširovala si to na výlet za kamarádkou do Alexandrie, nebo že by Věstonická venuše vzala z Brna roha a repatriovala zase do Macochy. Pane Mikuláši . . .", přešla do angličtiny.

"Jenom Mikuláši, vážená paní, smím-li prosit!" zašeptal zablácený mužík, jehož bílé šaty - arkanum! - prosvítaly jen tu a tam pod nánosem

značného dílu aberporthských blat a tenisky se ztratily úplně. "A jenom vodu, prosím. Nepiji alkohol. Nikdy, prosím!"

Kdepa Mikuláš a špiritus," potvrdil ochotně Mikulášova slova výčepní. "Toho by štamprle úplně vyřídila k. o.! On je jak Limonádovej Joe, madam!"

Mikuláš s úsměvem pokýval hlavou. Tentokrát nechal hostinského i mouchy kolem lustru na pokoji. Seržant McIvory chvíli přemýšlel, jestli má všechno řádně zapsat, ale pak se moudře odporoučel a zmizel v leza-vé tmě přede dveřmi.

"Tak tedy, Mikuláši, pokud dovolíte!" souhlasila Barbara. "Vyprávěl mi Karel o nějakém kamenném strašidle, které vás prý porazilo a málem zabilo. Prosím vás, potvrďte mi, zeje to nesmysl a že Karel proti svému zvyku tady v hospodě přebíral!"

"Bohužel - to opravdu nemohu, prosím! Pan redaktor má, řekněme, zhruba pravdu. Jen v jednom se mýlí ..." Mikuláš se odmlčel, když hostinský plíživým krokem a takřka celý změněný v jedno jediné ucho prošel kolem krbu, kde jsme seděli a vyhřívali si zkřehlé údy. Opravdu nebylo třeba, aby slyšel náš rozhovor.

". . . ano, v jednom ohledu se mýlí. Nebylo to strašidlo, prosím. Alespoň ne v obvyklém slova smyslu."

"Mikuláš je - jak bych to řekl - expert na tyhle věci. Ba!" poznamenal jsem. Vůbec se neobtěžovala vzít mne na vědomí.

"Proč myslíte, pa . . . eh, proč myslíte, Mikuláši?"

"Vysvětlení by trvalo příliš dlouho, paní, když dovolíte. Ale smím-li si už podle laskavých slov pana redaktora přivlastňovat jakési vědomosti o - řekněme o strašidlech - to slovo tu padlo a já ho nevyslovil první, prosím - pak je do jisté míry mojí povinností, abych znal i prostředky, jak je odvrátit."

Barbara vykulila oči jako právě vyoraná myška.

"Vy . . . vy . . .", úplně se zalykala rozhořčeným vzrušením, "vy věříte na strašidla? Propána!" Vypadala, jako by se Mikuláš právě přiznal k obzvláště hanebné neřesti.

"Opakuji, paní, že jsem toho slova nepoužil jako první, prosím! Věříte například ve zlé a zneklidňující sny?"

"No . . . ano, to se rozumí..."

"Děkuji! Když dovolíte, ještě jednu všetečnou otázku: jsou místa, kde se necítíte právě nejlépe, ačkoli nejsou nijak spojena se zážitky pro vás nepřijemnými?"

Barbara chvíli přemýšlela a podle svého zvyku si natáčela blond culíky (nebo jak se to vlastně v odborné kadeřnické mluvě jmenuje) na ukazováček.

"Celkem. . . ano. Také, Mikuláši! V některých lesích nebo budovách se necítím dvakrát veselá. Ale to, myslím, každý z nás, ne?"

"Určitě. A ještě naposledy, madame: věříte v předtuchy?"

Barbara se znovu zamyslela - jak ji znám, ani ne nad otázkou samotnou, spíše nad Mikulášem, který na ni zřejmě i v tomto silně pošramoceném a velice málo pohledném stavu začal působit zvláštní pronikavou silou své osobnosti. Měl jsem s tím již jisté zkušenosti a přihlížel jsem s mírnou škodolibostí.

"Ne. Vlastně nemohu to říci s jistotou, Mikuláši! Něco snad i na tom. . ."

"Děkuji vám, paní," uklonil se Mikuláš jako rokokový kavalír. "Myslím, že bychom se určitě dohodli. Všechny tři pocity

nebo stavy, na něž jsem se ptal - a o předtuchách a viděních, předcházejících nebo doprovázejících vzdálená neštěstí a katastrofy, byly v dávné minulosti i docela nedávno napsány celé tlusté knihy -, můžeme koneckonců vykládat jako následek působení, s prominutím, strašidel. Ano, prosím, i sny," doplnil, když spatřil Barbařin odmítavý posunek.

"Staří filosofové se shodli, že dobré sny pocházejí od boha, zlé od jeho protějšku, jemuž teď říkáme ďábel, nebo od zlomyslných duchů. Je to jen otázka výkladu a přístupu k docela přirozeným jevům."

"Jinými slovy, vy jste, Mikuláši, ochoten vykládat docela přirozené jevy docela nepřirozenými pohádkami o docela nadpřirozených bytostech, že?" nevzdala se ještě ctihodná paní doktorka.

"Celý svět, i kámen, i východ slunce, i všechno, co dosud neznáme nebo nedovedeme vysvětlit, je stejně přirozené, paní," odvětil klidně a mírně Mikuláš, "nebo stejně nadpřirozené. Pochopitelně. Jde jenom o to, ovládnout každý jev přiměřenými prostředky. Tím se vlastně, když dovolíte, vracím zase k počátku naší rozmluvy. Tygra lze přemoci kulkou, mořskou hlubinu potápěčským přístrojem, vzduch letadlem, výboj elektrického proudu vhodnou ochrannou izolací a strašidla ..."

"A strašidla? No honem, jak si poradíte se strašidly?" popichovala Barbara.

"Tyto otázky vyřešili už mnozí zasvěcení v minulosti, paní. K plné spokojenosti." Mikuláš se nenechal vyvést z klidu.

"Za nejsilnější jsou považována jistá zařikávání, formule, které - snad to pro vás bude přijatelnější než jiná vysvětlení - působí na ducha toho, kdo je pronáší, jako mocná vzpruha a posilují ho proti všem jevům z oblasti obvykle neviditelného světa."

"Rozumím," poznamenala Barbara. "Asi jako některé léky používané v psychiatrii brání vzniku všelijakých vidění u duševně chorých. A vy jste takového zařikávání použil?"

Mikuláš kývl a trochu se pousmál bledými rty. "Tak doslova bych sice účinek magických formulí nevysvětloval, paní, ale i vy můžete mít pravdu. Ano, použil jsem jednoho z nejmocnějších zařikávání, jaké znal středověk a jež zůstalo skryto jen v několika málo zachovaných grimoárech, černých knihách. Dnes už dávno zapadlo v zapomenutí, ačkoli ještě na dvoře vašeho adepta, císaře Rudolfa II., jej znalo několik vyšňořených pánů ..." Mikuláš jako by se na okamžik zamyslel. "Ovšem - dozvěděli se ho od starého a tehdy už pošetilého Lowa Jehudy ben Bezalela. Až příliš tomu panstvu důvěřoval a předal jim poklad, skutečný, doslovný překlad Geomantie od Gerharta z Cremony. Já . . ."

Pojednou sebou trhl a omluvně se usmál. "Promiňte, zapovídal jsem se! Tak tedy použil jsem rituálu třetí stropy Saanaa. Podle tradice se prý smí využít nejvýše třikrát v životě. Mám už tedy svůj přiděl vyčerpaný."

Měl jsem na jazyku otázku, při jakých dvou dalších příležitostech konzumoval Mikuláš svůj čarodějný "přiděl", ale situace byla očividně nevhodná. Místo toho jsem se zeptal: "Nu a . . .?"

Mikuláš pokrčil rameny. "Nic. Vůbec nic. Formule, která spolehlivě působí i v nejnebezpečnějších případech dočasného oživení mrtvé hmoty, ani v nejmenším nepomohla."

"Pochopitelně," přitakala Barbara se zadostiučiněním.

"Pochopitelně, paní," souhlasil Mikuláš. "Ta věc v bažině totiž vůbec nebyla strašidlem. Neměla s lidmi, s jejich vědomím a podvědomím pranic společného. A já jsem si naprosto jist, že to, co za těchto okolností nejen odolá rituálu Saanaa, ale dokáže ještě zranit a snad i zabít, nemá nic společného ani s tímto světem."

"Vy jste se nebránil, Mikuláši? Viděl jsem vás stát se vztaženými rukama, když se ta potvora na vás přitíla jako rychlíková lokomotiva."

"Bohužel - nemohl jsem v těch několika zbývajících okamžicích mnoho dělat. Zachránil mne patrně spásný nápad. Pan redaktor - " podíval se na mne andělský modrýma očima, "měl možnost zažít můj malý pokus s aveyshou, obrácením toku Jordánu a jak tomu ještě říkali staří adepti. Zkrátka se zastavením životních funkcí bez úhony na zdraví. Někteří indičtí fakiři, prosím, tohle umění znají také - jenže příprava trvá velmi dlouho a vyžaduje pusty, soustředění a ještě ledacos jiného. Já jsem se tentokrát pokusil zastavit své životní funkce co nejrychleji. Naštěstí se to alespoň částečně zdařilo a strašidlo - jak onu věc nazýváte vy, paní - mne pouze omráčilo. Měl jsem pocit, jako kdybych se dotkl předmětu nabitého elektrickým proudem - ale to jsem už klesal do stavu saman-dhi, do nevědomí."

"Bylo to nebezpečné, Mikuláši?" zajímala se Barbara, teď už docela bez ironie.

"Pokud mohu soudit, velice nebezpečné! Jen panu redaktorovi a ovšem i statečnému seržantu McIvorymu vděčím, že jsem se vůbec probudil."

"Byl jste strašně bledý, Mikuláši, a vůbec jste nedýchal," poznamenal jsem.

"Vím o tom. První podmínkou uvedení se do zdánlivé smrti je polknout svůj vlastní jazyk, lépe a odborněji řečeno: ucpat si kořenem jazyka hrtan, pane."

Dál jsem raději diskusi nerozprádal. Ostatně i kdybych chtěl, nemohl bych. Podobaný pan hostinský, -který, chudák, samou zvědavostí zestárnul o pár let, oznámil: "Tak, panstvo, máte nahoře moře kýblů horký vody! Můžete se klidňko umejt zaseje do lidský podoby, víme?"

Což jsme učinili a odešli spát. Už toho na nás bylo trochu moc.

Když jsme druhého dne s Barbarou přišli do výčepu pojmít jedno z jídel, jež skýtala péče pana hostinského v pramalém výběru, byl Mikuláš pryč.

„Máte tu od něj balíček," hlásil šéf podniku. "On byl holt vždycky strašnej poděs. Vzbudil mě už v šest hodin a mydlil si to na vlak. Přej vás moc pozdravuje. No, hlavně když mi zaplatil, že jo?" uklidnil se a zřejmě vypustil navždy a dokonale bílého muže z hlavy.

MIKULÁŠŮV DOPIS

Zatím jsem balíček odložil. Měli jsme oba notný hlad, a byl už nejvyšší čas buď na opožděnou snídani, nebo na poněkud časnější oběd. Barbara totiž odešla hned ráno někam do ulic - marně jsem klepal na dveře jejího pokoje. Vrátila se teprve v jedenáct hodin.

"Byla jsem v okresní metropoli, v Cardiganu," prohlásila, jako by se nechumelilo. "Strašné!"

"Pěšky?" vyvalil jsem oči.

"Nemluv nesmysly, Karle," usadila mne. "Samozřejmě že autem! Náš pan hostinský si zřejmě nežije nijak zvlášť špatně. Požádala jsem ho, jestli by mi na chvíli nepůjčil vůz, a byla jsem duševně připravena na nějakou starou a rozhrkanou dodávku, stejně zchátralou jako celý Král Jiří. . ."

". . . i jeho majitel," doplnil jsem.

"Fuj! Nepomlouvej jiné a podívej se radši do zrcadla! Po té štrapaci taky zrovna nevypadáš na filmového milovníka. A víš, co má schovaného v kůlně? Hádej!"

"Rolls-Royce, model Silver Shadow. Jako anglická královna, bůh ji ochraňuj," mínil jsem.

"Šašku! Ale náhodou nejsi tak daleko od pravdy. Pan hostinský má v kůlně mezi lopatami, rozcáknutými zrcadly a prázdnými basami od piva prima bentleye, ročník 1966. Frčela jsem si jako pán. Kousek před Car-diganem jsem to natřela jednomu jaguáru."

To jsem si dovedl velmi živě představit i po zkušenostech s pouhým červeným fiátkem 850.

"No a? Cos vůbec dělala v tom víru velkoměsta?"

"Sháněla nějaké maličkosti - potom ti všechno povím. Myslíš, že nám dal opravdovská vajíčka a opravdovský špek?"

Opravdovsky rozhodně nevypadalo ani jedno, ani druhé. Obojí chutnalo jako strava hrdinných kosmonautů dálných tratí, ukuchtěná z mořských řas a pro potěšení oka upravená tak, aby chatrně napodobovala vzhled vybledlých vajec a slaniny, jejíž nejlepší věk už dávno uplynul.

S přemáháním jsme do sebe vpravili poslední sousta.

"Tak - povinnost je šťastně za námi. A nyní přichází na řadu zábava!" odložila Barbara s povzdechem příbor.

"Rozbaluj, adresáte!"

V pečlivě převázaném a mým jménem nadepsaném balíčku byla nevelká kniha ve zlacené kožené vazbě - na titulním listu bylo červenými literami klasického řezu vytištěno jméno autora i název:

Fulcanelli, Le Mystère des Cathédrales

Nakladatelství i rok vydání chyběly. Vzpomněl jsem si, že Mikuláš právě o této knize mluvil jako o vzácné a hledané. Co ho to, proboha, napadlo, posílat mi takové prezenty?

Barbara zřejmě o Tajemství katedrál alespoň něco někde zaslechla, protože zálibně mlaskla a prohlásila, že bych měl knihu určitě pečlivě uschovat, aby nějaký fanda-bibliofil neodešel z tohoto slzavého údolí předčasným infarktem. Ze závisti. A že si je taky půjčí a přečte.

V knize byly vloženy poněkud ušmudlané listy papíru s hlavičkou pod niku U krále Jiřího a s kresbou čehosi, co se na první pohled podobalo věnci buřtů, při bližším ohledání jsme však s Barbarou usoudili, že snazivý malíř měl patrně na mysli věnec rénový.

Četli jsme dopis společně. Barbara mi nahlížela přes rameno, a jak se zdálo, vůbec ji tento zřejmý společenský prohrěšek neuváděl do rozpaků.

Vážení a milí přátelé,

promiňte, že se s Vámi loučím tímto způsobem, ale mám mnoho práce, která mne ihned a co nejrychleji volá z Aberporthu. Snad odjedete i Vy. Mohu Vám pouze znovu opakovat to, co jsem včera prohlásil ve výčepu, předmět, s nímž jsme se setkali na blatech, původní (a nade vši pochybnost příšerná) předloha slavného baskervillského psa, nemá nic společné-

ho ani s výplodem chorých mozků, jež zrodily celou řadu skřítků, strašidel a démonů, ani se silami ducha, jež na sebe mohou za mimořádných okolností brát viditelné tvary a být k lidskému světu lhostejné, přívětivé nebo naopak svrchovaně nebezpečné a škodlivé. Paní doktorka se mnou nebude patrně souhlasit. Tím lépe - opatrnost v úsudku je základním předpokladem příští moudrosti.

Dovolte mi však, abych Vám sdělil několik poznatků, nebo spíše myšlenek, jež mne napadly dnešní noci.

Citoval jste, tuším, pane redaktore, několikrát výňatky ze slavného díla sira Arthura Conana Doylea, s nímž jste zřejmě výtečně obeznámen. Také já jsem si je opatřil. Dovolte mi, abych Vás nesměle napodobil a zároveň upozornil, že se Vaše hodnocení Doyleova díla pohybovalo, možná k neprospěchu Vašeho pátrání, pouze po povrchu slov, aniž usilovalo o proniknutí do hlubšího, vnitřního smyslu.

"Ten ti to ale dává, Karle, co?" poznamenala jakoby nic Barbara.

Neuznal jsem za důstojné odpovědět a četli jsme dál:

Sir Arthur Conan Doyle na několika místech zdůrazňuje hlubokou souvislost pochmurných událostí kolem rodu Baskervillů nejen s přízračnou a děsivou krajinou blat, ale, a to zejména, s prastarými sídly budovatelů menhirů, dolmenů a kromlechů. Jistě si dobře pamatujete i slova románu:

Čím déle zde člověk prodlévá, tím hlouběji se mu v duši usazuje duch blat, jejich pustota, ale i jejich ponurý půvab.

Jakmile zakotvíte v blatech, dáte tím vale veškeré moderní Anglii, na druhé straně však kamkoliv se zde obrátíte, tušíte příbytky a dílo prehistorického člověka. Ať jdete kudy jdete, všude, najdete domy těch zapomenutých kmenu, jejich hroby a obrovské monolity, jež snad vyznačovaly jejich bojiště. Díváte-li se na jejich šedé kamenné chaty, vystupující ze zjizvených strání, necháváte za sebou své století, a kdybyste zahlédl chlupatého, v srst oděného muže, jak vylézá z nízkých dveří a přikládá k těživě šíp s kamenným hrotem - ujistí vás, že byste jeho přítomnost zde považoval za přirozenější než svou vlastní.

A teď prosím, pane redaktore, o zbystřenou pozornost. Sir Arthur Conan Doyle pokračuje:

Nejpodivnější snad je, že jich tak mnoho žilo právě zde, kde půda jistě už i tehdy byla krajně neúrodná. Nejsem archeolog, ale domnívám se, že to byly kmeny nebojovné, pronásledované, a že se musely spokojit s tím, co nikdo jiný nechtěl.

"Nesmysl!" prohlásila rozhodně Barbara. "Nebojovné kmeny! Pchá! Tahali se přes půl Anglie s balvany na smycích a na vorech napříč územím všech možných rodů a tlup - a nebojovní! Právě naopak, Karle! Tady, v takových pustinách, se mohla udržet jenom smetánka, jenom

nejlepší z nejlepších, obzvláště když ještě dokázala udělat tak šílený kus práce. Kdyby byli chtěli místo vláčení šutrů válčit, položili by levou rukou na lopatky kdekoho. A ani by se moc nezadýchali. Ostatně tihle chudáčci - jak se pan Doyle naivně domnívá - si to štrádovali přes celou Evropu. Obchodovali až s Řeckem. Dovedeš si to představit? Na jednom z kamenů slavného Stonehenge je totiž vyryta docela určitě my-kénská dýka."

"Prima. Ještě že tě mám," zalichotil jsem Barbaře. "Tak to bys snad mohla vědět i odpověď na otázku, proč se usadili zrovna tady, mezi žábami a komáry."

"Podívej, já jsem přes Střední a Dálný východ, rozumíš, ty rejpa! Raději čti! Třeba to za nás vyřeší náš milý Mikuláš." Dopis pokračoval:

Domnívám se, že zde je právě jádro problému, vážení přátelé. Zde a snad také v úvahách o kalendáři. Pamatujete se ještě, pane redaktore, na náš rozhovor o zbytečnosti přesného kalendáře pro stavitele kromtechů?

Nuže - po společných zážitcích na blatech jsem nucen položit si otázku: byly tyto vědomosti opravdu zholá zbytečné? Nebyly snad dokonce naopak životně důležité pro neznámý lid, který zde kdysi žil? Nenarážíme zde opět jednou na koruptelu, zcela nepochopenou, ačkoli se nám přímo vnucuje její skutečný význam?

Není přece pochyb o tom, že přesné datování mělo a dosud má zcela rozhodující význam pro lidové pověry a čarodějnické praktiky. Halloween, svatojánská noc, slunovraty - však víte! Navrhuji Vám přijmout alespoň tuto pracovní domněnku: to, co se věky změnilo v pošetilé čarování pana majora Hobsona a paní Becket-Claptonové, bylo kdysi smrtelně vážným opatřením ochrany a obrany proti silám, o jejichž podstatě nevíme dnes už zholá nic a sotva se co určitého dozvíme. Jisté však je, že tato opatření musela být prováděna podle naprosto přesného časového plánu, a to předem, dříve než se skutečné nebezpečí dostavilo. Vzhledem k obtížím, spojeným v propastech minulých věků s jakýmkoli cestováním pustými krajinami, obydlenými nepřátelskými kmeny a plnými nebezpečných zvířat, bylo jen logické umístit kalendářní pomůcky - pochopitelně neskonale nepohodlnější a rozměrnější než náš dnešní kalendářík a hodinky - tam, kde se vše odehrávalo. Byť i by to bylo tam, kde půda už i tehdy byla krajně neúrodná. Tedy i do bažin v okolí Ellesmere a-Aberporthu.

Nepovažujte, prosím, tuto myšlenku předem za zcela neplodnou. Kdyby si byl londýnský Scotland Yard právě nadhozených souvislostí konstelace nebeských těles s daty všiml bedlivěji, byl by patrně rozřešil i krvavou záhadu tajemného Jacka Rozparovače, vraždicího za mlhavých večerů v londýnských ulicích a děsicího po řadu let milióny lidí.

Teprve po desetiletích policie oznámila, že v pozůstalosti známého lé-kaře-lidumila byl nalezen Rozparovačův plášť a několik nebezpečně vypadajících rezavých nožů. Zpráva měla zřejmě uklidnit veřejnost; přívětivý pan doktor však použil zmíněných rekvizit nejvýš na maškarní me-rendě - i když, připouštím, to není příliš vkusný nápad. Podařilo se mi zjistit, že časové rozložení vražd nebylo náhodné, právě naopak. Mělo svou železnou astrologickou zákonitost, shodující se zvláštními konstelacemi planet a hvězd takřka na minutu s takzvanými okamžiky obětování. Vraždil pochopitelně šílenec - ale šílenec mimořádně důkladně obeznámený s prastarými mýty a rituály, což samo o sobě mohlo, jak zajisté uznáte, podstatně omezit okruh pátrání.

Nemohu Vám přát úspěch. Byl bych daleko raději, kdybyste zvolili stejné řešení jako já - a z Aberporthu odešli.

Mikuláš

P. S.

Přijměte, prosím, Fulcanelliho knížku laskavě. Podotýkám ostatně, že právě v době, kdy (také podle astrologických aspektů) vraždil ve francouzském zámku Tiffauges pravzor krvežíznivého rytíře Modrovousa vévoda Giles de Rais, scházeli se pod klenbami katedrály Notre-Dame v Paříži alchymisté a snažili se pomocí zpráv, zašifrovaných (jak doufali) do architektury, rozluštit odkaz adepta Nicolase Flamela, zapsaný před jeho nepotvrzenou smrtí kabalistickými značkami.

M.

"Prima," prohlásila Barbara. "Ještě štěstí, že máme kapesní notýsky. Hrozně nerada bych se po světě tahala s menhirem, nebo dokonce s celým kromlechem. A že se už, doufejme, podle kalendáře a hvězd neroz-paruje."

"Co budeme dělat?" opominul jsem reagovat na její podnětné poznámky. "Odjedeme někam, kde alespoň občas neprší?"

"Určitě! Rozhodně tu nechci strávit zbytek kratičného sladkého života. Dřív se ale podíváme ještě jednou na blata. Přinesla jsem si na to nějaká hejblata, Karle. Můžeme to sfouknout všechno dnes večer, zítra ty věcičky zase v Cardiganu vrátím a odpoledne hurá do Londýna. Co ty na to?"

"Beru. Jenomže co ti bude platný výlet na blata, když není zrovna Saturn s Jupiterem v opozici, o konjunkci s Marsem ani nemluvě?"

"Tohle nech na mně," prohlásila rozhodně, jako by řízení pohybů planet bylo jejím dávným koníčkem. "Ostatně ono jde asi spíš o Měsíc a ten si vezmeme s sebou. Karličku, víš?" Mám už s Barbarou jisté životní zkušenosti. Raději jsem mlčel.

POSLEDNÍ KOLO

"Že by tu bylo nějak zvlášť utěšené místo, to tedy zas není. . .," prohlásila Barbara, když jsme toho dne vpodvečer vystoupili z nečekaně přepychového bentleye pana hostinského na silničku uprostřed blat.

Nechci to tvrdit s určitostí, ala zvolna ve mně sílil dojem, že jeho ochota riskovat tak drahý vůz na tak mizerných silnicích má něco společného s nejasným tušením našeho nepříteli kladného vztahu k majoru Hobsonovi a ke všem ostatním čarodějům. Možná že i lhotejnost podobance k rozvoji turistického ruchu v Aberporthu a okolí byla jen

zdánlivá a že by byl nejraději poslal pana majora třetího lancasterského lehkého pluku, líčícího každému náhodnému pocestnému rodný kraj v nejčernějších barvách, k čertu. Což by z obchodního hlediska bylo zcela pochopitelné a omluvitelné.

Blata byla liduprázdná, pustá a tichá. A popravdě řečeno, o nic přívětivější odpadnutím jedné z velice bezprostředních hrůz, totiž uprchlého chudáka z Manor Housu. Na Ellesmere, předloze Baskervillského zámku, svítilo už jedno okno v hradní věži, ačkoli se sotva začalo šéfit. Mrkalo přes bažinu jako slídívá zornice za klíčovou dírkou.

Neměl jsem však naštěstí možnost hodnotit podrobněji okolí, scénérii a obecnou náladu. Téměř jsem se prohýbal pod kufříky a dřevěnými bedýnkami, opatřenými držadly, které Barbara přivezla z města, aniž by se navzdory svému slibu namáhala vysvětlit, co vlastně přivlekla a k čemu mají všechna ta hejblata na blatech posloužit. Usmířovalo mne, že se sama také nijak nešetřila; přes rameno nesla rozměrný a nepochybně i velmi těžký stativ s filmařskou panoramatickou hlavicí, takže vzdáleně připomínala Zahoře z Erbenovy balady, ozbrojeného mohutným kyjem. Pod paží třímala neustále se rozmotávající svazek izolovaných kabelů, o jehož konce co chvíli zakopávala. Neodvážil jsem se poznamenat, že široko daleko jediné elektrické vedení visí na sloupech kolem silnice, a že je tedy pošetilé se od něho vzdalovat.

Barbara většinou ví, co dělá a proč. Nebo si to alespoň myslí.

Tu a tam se na sušších místech bažiny zachovaly ještě stopy, jež jsme tam na zpáteční cestě zanechali, Mikuláš i McIvory, Pajda a já. Ulehčilo nám to hledání schůdné stezky mezi zákeřnými tůňmi, maskovanými vrstvou^ vodních rostlin, a bezednými plochami bahna. Balabán Pajda nás

tentokrát neprovázel. Barbara celkem rozumně usoudila - a já souhlasil -, že svou povinnost už vrchovatě splnil za minulé noci plné hrůzy a zmatku, a že má tudíž právo na slušný psí život bez dalších nervových otřesů.

Na včerejší pozorovatelně jsme znovu rozbili tábor. Barbara postavila stativ a připevnila na něj reflektor zvláštního tvaru, v němž byla žárovka nahrazena skleněnou trubičkou, jaké bývají v horských sluncích.

"Jódovka," oznámila mi suše. "Jódová lampa. Půjčil mi ji okresní velmistř fotografie, který je naštěstí taky vášnivým filmařem a má tahle světýlka asi tři. Funguje to na baterie a dává to světla jako tři kila, což jsou, abys věděl, odborně řečeno tisíciwattové žárovky."

"Kdes ty vědomosti nabrala, prosím tě?" nezdřel jsem se.

"Při pilné a poctivé archeologické práci, Karličku! Dneska už bez fotografů neuděláme pomalu ani krok, a tak jsem jim odkoukala všechno možné. A ještě něco kromě světýlek - to by nám mohlo obzvláště pomoci. Dívej!"

Moc toho k dívání nebylo. Dvoje brýle v podivných rámečcích - trochu se podobaly prázdným ráfkům brýlí očních lékařů, umožňujícím vyměňovat různě silná skla - a několik kulatých, různobarevných skleněných destiček v kovových obrubách. Posledním Barbařiným přínosem našemu dobrodružství bylo cosi, co vzdáleně připomínalo nůžkový dalekohled, s nímž jsem se poněkud seznámil v dávných dobách svého vojákování u kanonýrů, jenže tenhle měl mezi oběma rameny s objektivem svítilnu velikosti automobilového hledáčku.

"No - fajn," ocenil jsem bez velkého nadšení kořist Barbařina ranního výletu do Cardiganu. "Svítit si na to strašidlo tedy můžeme, jenomže co potom, to mi už trochu ..."

"Mně taky, abych ti pravdu řekla," přerušila mne Barbara. "Jenomže, víš, Karle, já si myslím, že hlavní je napřed vědět, s čím vlastně máme tu čest. A pak už třeba nějak poznáme, jestli to chce protitankový kanón nebo atomovku nebo jed na krysy. Snaž se být alespoň trochu optimista, ano!"

Přikývl jsem a nechal si raději pro sebe domněnku, že důkladné seznámení se s kamennou pijavkou bude málo platné, skončíme-li nakonec jako ubohý sklenář nebo sir Anthony Mulcaster. A už vůbec se mi nelíbilo, že bych měl odejít ze světa jako jeho románové znovuvzkříšení sira Charlese Baskervilla, jenž, jak Sherlock Holmes bystře zjistil už v třetí kapitole románu, utíkal, zoufale utíkal, utíkal, aby spasil život, utíkal tak dlouho, až mu puklo srdce a padl mrtev na tvář. Fujtajxl.

Mraky táhly - nebo se to přinejmenším zdálo - tak nízko, že si otíraly břicha o šustící stébla ostřice, rostoucí z tisíců tůní a louží. Vzduch

byl vlhký, prosycený zápachem tlení a hniјící vody. Kupodivu nepršelo - což se ovšem mohlo kdykoliv změnit k horšímu. Napadlo mne, že by se nám Mikulášův obrovitý deštník znamenitě hodil, tím spíše, že bychom jím mohli chránit i vypůjčená hejblata, vypadající dosti nákladně. Člověk by si těžko vybíral, zda chce být raději sežrán skotačícím megali-tem, nebo fotografem, připraveným o nejcenější kusy inventáře, jejichž devizová náhrada byla zcela mimo rámec možností chudého, ač mimořádně schopného redaktora zemědělské rubriky oblíbeného listu.

Barbara je zkrátka dobrodruh.

Netrvalo dlouho a hejblata byla rozložena, stativ s nůžkovým dalekohledem a reflektorem pokud možno pevně zakotven do půdy pahorku, nacucnuté vodou ustavičných dešťů jak houba, a jódovka namířena na blata ve směru, z něhož se po včerejším čarodějnickém představení vyřítla kamenná pijavka.

Vyfasoval jsem od Barbary jedny z brýlí. Nejprve jsem si myslel, že v nich je obyčejné ploché sklo, česky řečeno fenstřglás. Pak jsem si povšiml, že přece jen sotva znatelně ztemňují krajinu kolem jako velmi slabé brýle proti slunci.

"Vidíš teď odlesky na loužích, Karle?" vyslychala mne Barbara, když jsem brýle poslušně zkoušel.

"Ne - všechny louže jsou černé . . . Aha, tak v tom je ten vtíp, že," dovtípil jsem se. "Co je to za kouzlo?"

"Na opravdové kouzlo je to strašně jednoduché," odušila Barbara, "ty brejle totiž stojí pouhých šest šilinků kus a prodávají se automobilistům, aby prý nebyli oslněni odrazy od mokré vozovky a nerozmnožili hejna motorizovaných dušiček ve věčných lovištích. A skla jsou polarizační."

Pokýval jsem hlavou moudře jako Šalomoun, ale pro jistotu jsem neřekl ani slovo, abych se před svou vyvolenou opět jednou neprojevil jako beznadějný technický antitalent. Už proto, že mi občas neprozřetelně půjčuje fiatka.

"Viš, Karle," pokračovala Barbara, "chci se pokusit tu potvoru přilákat polarizovaným světlem. Mám na to filtr, který nasadíme před jódov-ku - a bude to. My se budeme koukat těmi brejlemi - musíme si podle potřeby pootočit

analyzátoři - chci říci ta skla - jinak se celé zorné pole zatemní. A ve tmě zase alespoň uvidíme tady tím infravizorem." S potěšením jsem vzal na vědomí, že se dá skly v brýlích kroutit, a hned jsem to vyzkoušel. Opravdu - v určité poloze všechny reflexy na loužích zmizely; když jsem otočil tím, jak se to jmenuje, no, analyzátořem o devadesát stupňů, zase se objevily, jako bych se díval prázdnými obroučka-Věda je zkrátka velká věc, marná sláva!

Barbara se zatím schoulila do výklenku mezi dva balvany a vytáhla ze síťovky, kterou dokázala vláčet ještě kromě stativu, termosku s horkým čajem. Přišla nám ohromně vhod. Nad blaty se začal pomalu, skoro neznatelně snášet večer, mísící se s přišefím pod nízkými mraky.

Chvíli jsme mlčeli.

"Proč se do toho vlastně pouštíme, nevíš náhodou?" zeptal jsem se konečně, když už ticho bylo moc dlouhé. Kdyby tu alespoň pípнул nějaký pták - třeba ta mizerná koliha - nebo projel automobil . . .

Pokřčila rameny.

"Můžeš si vybrat, Karle! Zvědavost, senzacechtivost nebo, jestli si snad chceš připadat obzvlášť ušlechtilé, ti chudáci, co tady na blatech vydechli naposledy. Bojíš se?"

"Bojím," připustil jsem. "Já jsem tu bestii na rozdíl od tebe totiž viděl. Bojím se, že ji těmi světýlky nakonec opravdu přilákáš. Bojím se tak, že kdyby se třetí lehký lancasterský pěší major bál jenom zpolovice tak jako já, dávno uteče."

Barbara mě pohladila ruku. "Já věděla, Karle, že jsi kus chlapa. Asi to budu za chvíli potřebovat. Když si vzpomenu na pana . . . pana Mikuláše a na ty jeho řeči, všlaskala bych strachem. A víš ty co? Tohle bude asi ten hlavní důvod, proč tady líčíme na strašidylka, místo abychom se jeli na zbytek dovolené koupat někam k moři."

"Nerozumím ti, Ba," potřásl jsem hlavou.

"No přece to, že se bojíme. Když má někdo z něčeho strach, musí to zabít, nemyslíš? Obři byli odjakživa zlí, a proto je taky Anglie plná pohádek o Jacku Obrobijci a naše pohádky zase plné hloupého Honzy, který to nakonec vyhrál. Oba se obři určitě strašlivě báli a věděli, že by je ten strach pronásledoval celým zkaňhaným životem. A tak se do toho pustili. Co ty na to, naděje našeho zemědělství?"

"Podívej, už je skoro tma . . .," řekl jsem nepřiležitostně. Na západním obzoru, trochu prosvětleném mraky, seshora ozářenými zapadajícím sluncem, se rýsoval zámek Ellesmere. Matná zář prosvítala sklíčky starobyklých, sloupkových oken a z štíhlých komínů na vysoké srázné střeše vystupoval osamocený sloup černého kouře.

K čertu s románem! Jako bychom neměli dost svých vlastních starostí . . .

Barbara zřejmě vytušila moje myšlenky šestým smyslem, který bývá dán všem ženám obzvlášť v těch nejnevhodnějších chvílích.

"Za pokojnou slunnou krajinou zvedal se, kam oko zabloudilo, do večerního nebe melancholický obrys blat, z něhož strměly rozsochaté, zlověstné kopce," zarecitovala. "A my máme nejvyšší čas rozsvítit náš malý přenosný úplněk."

Nasadila před trubičku jódové lampy polarizační a tmavě oranžový filtr, zapojila kabely do hromsky těžké skříňky, obsahující, jak už jsem zjistil, baterii, a cvakla vypínačem.

Blata před námi směřem ke Kazatelně sv. Brandana, kde se včera odehrály čarodějnické reje za blahovlnné záštity ďábla Astarota a nečekané asistence chudáka z Manor Housu, se ocitla v nepopsatelném světle, při-zračně klouzajícím po hřebenech pahorků, objímajícím prastaré kameny a vracejícím se k nám zrcátky tisíců droboučkových reflektorů vodních kapek na ostřici a na rákosí.

"Uprav si brýle, Karle, ať o nic nepřijdeš," poradila mi Barbara. Uposlechl jsem.

"Představ si, že ten Předmět nebo ta Věc tisíce a tisíce let čeká někde v bažině. Na úplněk. Na polarizované světlo, odražené od vrásčitého ciferníku kamaráda Měsíce ..."

"To je ovšem jenom tvoje domněnka, Barbaro!" přerušil jsem ji.

"Ano, to je opravdu jenom moje domněnka, ale jsem skoro přesvědčena, že se tak moc nemýlím. Proč by tu jinak byly všechny ty astronomické stavby kolem, Karle? Ty dolmeny, kromlechy s průhledy k bodům jarní a zimní rovnodennosti, jamky, které prý sloužily jako docela slušně fungující neolitický počítač stroj, což tvrdí můj vážený kolega Burlin-game, a umožňovaly dokonce předem vypočítat okamžiky částečných a úplných zatmění Měsíce . . .

Kristepane, můžeš mi říci alespoň jedno jediné trošku rozumné vysvětlení, proč by zrovna starověké pastevce a rybáře tak strašně zajímal přesný kalendář? Proč byli ochotni tahat se přes celou Anglii s padesátitunovými balvany, ne-li proto, že pro ně byly otázkou života a smrti. Ale z docela jiných důvodů, nežli jsme si až dosud mysleli, Karle. Určitě!"

"Raději to moc nehlásej mezi moudrými pány kolegy, až se zas vrátíme domů. Jestli se vrátíme!" poznamenal jsem skepticky. "Uštípali by tě jako vosy."

"Myslíš, že to nevím," ušklíbala se Barbara. "Zůstaneme raději u hezkých pohádek o zarostlých praobyvatelích, kteří si celé dny a noci otloukali z pazourků trvale úzkoprofilové kamenné sekerky a v nesčetných volných chvílích tahali jen tak z nudy megality na stavbu observatoří pro své zájmové astronomické kroužky. Není to hezké?" ukázala na blata, ozářená oranžovým světlem.

Bylo to hezké, jenže jsme tuhle iluminaci asi neviděli jenom my. V Ellesmerském zámku se rozsvěcovala další okna. Zdálo se, že jsme obyvatelé poněkud vyplašili.

"Ty, poslyš, Barbaro - ona se potvora podle všeho objevovala opravdu jenom při světle ubývajícího měsíce. A jestli ty předpovědi zatmění

měly vůbec mít nějaký smysl, tak asi také v určitém okamžiku, kdy byl kotouč měsíčního úplňku zčásti zakryt stínem Země. Zarostlí praobyvatelé se proto zajišťovali, aby na ně z ničeho nic nevybafla kamenná pijav-ka, zrovna když si za úplňku připadali docela bezpeční a sbírali třeba, jako by se nechumelilo, na blatech puškvorec."

"Proč by to dělali?"

"Co?"

"No, proč by měli sbírat právě puškvorec?"

"Prosím tě, Ba, nech toho! Moje nebožka babička dělávala například výtečné puškvorcové koláčky. Co říkáš mému nápadu?"

"Nic. Cos čekal? Že budu jako trampové provolávat umííí, umíííí? Možná že máš pravdu, jenže ověřit ji zatím nemůžeme."

"Omyl. Můžeme! A dokonce asi budeme muset, protože tímhle ohňostrojem vyděsíš každé slušné strašidlo k smrti. To není úplněk, tím méně 'ubývající měsíc, podle Mikuláše podmínka všech tajemných rejdu. To je spíš přiměřený reflektor do Dvořákovy Rusalky na pana Hakena, když s brčalovými vlasy leze z propadliště a běduje nad nezdárnou dcerou a chudí příslušníci pracující intelligence na bidýlku Národního chtějí také trochu vidět, co se děje. Zeslab to, prosím tě!"

Barbara pokrčila rameny a chvilku manipulovala dvojitým filtrem před jódovou výbojkou. Jak otáčela kotouči, světlo sláblo. Vzdálenější pahorky a kameny se ponořily do tmy.

"Hm - řekněme, že by to zatím stačilo," usoudil jsem. Asi nějak tak bylo okolí osvětleno předešlé noci. Museli jsme se s tím spokojit a doufat, že Věc naší světelnou vábničku zahlédne.

Žlutavé světlo bylo namířeno do krátkého údolí, sevřeného rozeklanými skalisky, vedoucího na otevřené travnaté prostranství, kropenaté bílým suchopýrem. Uprostřed této louky strměly dva obrovské balvany, nahoře zvětřalé a špičaté tak, že vypadaly jako velké pahýlovité tesáky nějaké olbřímí bestie. Po všech stránkách to odpovídalo dějišti dávné tragédie.

Doufal jsem, že Barbara právě tento citát z Doylova románu přehlédla nebo zapomněla; hodil se totiž znamenitě, ovšem až na ten suchopýr, který by tady, v krajině nasáklé vodou, působil jako pěst na oko a záhy by zahynul utopením. Docela slušně ho zastupovaly nějaké žluté kytičky, podobající se našim upolínům nebo stulíkům. Představa, že jsme se usadili právě na místě označovaném pověstí za jeviště tragédie zlotřilého Huga Baskervilla, rozhodně nebyla povzbuzující.

Minuty ubíhaly. Okna v zámku Ellesmere, kromě posledního v nejvyšší patře věže, zase ztemněla. Nemohl jsem se zbavit pocitu, že v tom zbylém zářícím obdélníku, úzkém jako zornice kočky, jsou dvě velice zvědavé oči, bedlivě sledující všechno, co se děje na blatech. Amatérský

hvězdář pan Markland zřejmě nebyl ani jediným, ani posledním zájemcem o podivné kejkle odehrávající se v okolí.

"Hopsající kámen asi stávkuje, Barbaro," přerušil jsem mlčení a vyrušil paní doktorku, která začala klímat. "Myslím, že bychom se měli sbalit a jít spát. Ta včerejší noc s programem přímo volá po pořádné rekreaci."

Barbara neodpověděla. S hlučným zíváním dovrávala k reflektoru a znovu pootočila filtry. Světlo ještě více zesláblo - teď už osvětlilo sotva okruh několika metrů. Údolíčko s oběma balvany, podobnými tesákům olbřímí bestie, se proměnilo v pás naprosté tmy uprostřed sotva proniknutelného šera.

"Počkej, vrať to ještě na chvíli zpátky," řekl jsem a vytáhl z kapsy dnešní Timesy, plné obvyklých optimistických zpráv o mordování, zemětřeseních, požárech, povodních a katastrofálním suchu na všech stranách naší roztomilé a útulné planety. Přeložil jsem noviny vpůli a zavěsil je na filtr reflektoru. "Třeba je ta potvora zvyklá opravdu jen na ubývající měsíc," poznamenal jsem.

Barbara zase vrátila polarizační filtr do původní polohy, takže se Černé tesáky skal znovu objevily proti nízkému nebi, a přemístila noviny na opačnou stranu.

"Barbare!" prohlásila vyčítavě. "Již staří Římané, abys věděl, nazývali Měsíc Luna mendax - Luna lhář, protože když píše C, crescit, čili roste, tak ve skutečnosti ubývá. A naopak když píše D, jako že ubývá, což se, abys věděl, říká po latinsku decrevit, tak roste, mrška. Což asi nevíš, protože nemáš o latině a vůbec o antice ani ponětí!"

"Ale zato na rozdíl od tebe spolehlivě rozeznám ječmen od pšenice, ty vševěde!" odsekl jsem. Nemám rád, když mne někdo poučuje. A už teprve ne, když to dělá Barbara.

Vůbec mne neposlouchala. Sehnutá k zemi štrachala mezi megality.

"Sbíráš brusinky?" zeptal jsem se jedovatě. Dýchalo se mi lehčeji. Kamenná žízala zřejmě dnes nestraší, takže z celého pracně připraveného podniku zbude jen příjemná vyjížďka výtečně odpérováním bentleyem, spojená s pobytem na čerstvém vzduchu. A v příjemné společnosti, to se rozumí.

"Sbíráám všechno, co hoří: Pojď mi pomoci, nevychovanče! Nevidíš, jak se dáma dře? Zapomněli jsme na oheň - ten přece ctitelé ďábla Astarota vždycky přidávali k měsíčku, ne?"

Kus pravdy měla.

Za chvíli jsme opodál reflektoru pracně shromáždili hromádku suché trávy, pár papírů, posbíraných po kapsách, a chomáč dřevité vlny, do níž opatrný mistr fotografického kumštu uložil filtry a výbojky. Utěšoval jsem se, že to nějak dopadne. Když si na zpáteční cestě dáme pozor,

doneseme snad hejblata bez úhony, i když zrovna nebudou hajat na měkkém. Pak jsem škrtl zapalovačem. Vyskočil plamének, zaknital se jako bludička a ve chvíli celá hranická vzplanula.

Využil jsem příležitosti, abych si trochu ohřál ruce, ale než se mi prsty zkřehlé sychravým počasím dostaly do obvyklé formy, popadla mne Barbara nešetně za rameno.

"Psst," sykla, "n ... n ... nech t ... t... toho a nasad' si b ... b ... brýle!"

Chvilí trvalo, než jsem očima oslněným ohněm rozeznal v oranžovém šeru okolní předměty.

Tam, kde ještě před chvílí byly dva obrovské balvany, nahoře zvětřalé, se teď rýsovaly tři stíny. Na prostředním z nich se světlo odráželo v páru mastně lesklých oválných ploch, které se na nás upřeně dívaly.

SMRT KRÁSNÉHO ĎÁBLA ASTAROTA

Barbara seděla za volantem bentleye s hlavou opřenou o předloktí a nezdálo se, že by byla v dohledné době schopná ujmout se řízení.

O mně samozřejmě nemohlo být ani řeči - mám dost a dost práce s maličkým červeným fiátkem a za kormidlo

osmiválcové chromované nestvůry bych si nesesdl, ani kdyby mně to mělo zachránit život(to trochu přeháním).
"Ty, Karle," řekla chraptivým hlasem Barbara a těžce polkla. "Já . . . já jsem nikdy nevěřila, že . . ." Zase složila hlavu na ruce. Oddechovala jako po maratónském běhu.

Pohládl jsem jí konejšivě blond drdůlek.

"Už je to za námi, Ba. Hlavně že jsme celí a že jsme panu fotografovi úplně nezničili inventář. Můžeš řídit?"

"Já ... já nevím. Asi ne, ale to nevadí. Musíme se tam stejně vrátit, Karle! Ať to máme všechno jednou provždy z krku. Strašilo by mne to ještě na smrtelné posteli, věříš?"

Přikývl jsem a otevřel dvířka vozu. Barbara trochu vrávoravě vystoupila. Při sporém světle kapesní baterky jsme se vydali znovu na blata, kde ...

Ale snad bych měl vyprávět trochu souvisleji.

Několik okamžiků ležela nestvůra mezi oběma obrovskými megality nehybně. Teprve teď jsem mohl odhadnout její skutečnou velikost; přirovnání k rychlíkové lokomotivě, kterého jsem, tuším, použil v některé z předchozích kapitol, Předmět či Věc rozhodně podceňovalo. Beztvárná hmota, podobná vy vřelé a náhle utuhlé černé lávě, byla daleko větší

-
představte si housenku velikosti slušné velryby. Představte si pijavku, velkou jako upoutaný balón. Představte si ... Ne. Nedovedu to. Nejsem profesionál hrůzy Alfred Hitchcock a obávám se, že by i jeho osvědčená virtuosita v popisování všelijakých příšer zklamala, kdyby místo výplodům vlastní fantazie stál tvář v tvář ohavné skutečnosti - jako té noci já s Barbarou.

Vnímá jsem - je to podivné, jaké myšlenky člověka v takových okamžicích napadají - náhlé ticho nad bažinou.

Myslivec by možná řekl po svém: stalo se pozorně. Kamenná pijavka se tentokrát neozvala, neopakovala svůj hlasový výkon z předchozí noci, jenž patrně zavalil příčinu ke vzniku dávných pověstí o obrovském strašidelném psu; jen k nám vytrvale obracela dvě mrtvé bělavé plochy čehosi, co si dnes nedovedu vysvětlit jinak než jako děsivé, nezemské oči. Utichlo i občas slyšitelné šumění moře od ellesmerského zámku, ticho bylo i nad šuměním deště, který se právě v tomto okamžiku spustil. Vítr hnal před sebou po rzivé půdě kaskády deště a těžké, břídlíkově namodralé mraky visely nízko nad krajinou a splývaly v šedých girlandách po stráních fantastických kopců. Ze vzdálené prohlubně po mé levici strměly nad vrcholky obě štíhlé věže Baskervillského zámku zpola zahalené tmou. Byly, kam až oko dohlédlo, jedinou známkou života, kromě shluku prehistorických chýší na stráních pahorků.

"Zhasni, proboha!" zašeptal jsem Barbaře.

"Počkej - vidíš? Vidíš ty stíny kolem . . . kolem té ... té Věci?"

Viděl jsem - díky polarizačním brýlím, které jsem si docela mimovol-ně nasadil. Obluda byla obklopena několika postupně slábnoucími obrysy, podobajícími se spíše oranžové svatozáři než stínům. Svatozár pulsovala, vzdalovala se a opět přibližovala, v některých okamžicích mizela, aby se zase vzápětí objevila.

v "To ... to je neuvěřitelné, Karle ... má to kolem sebe strašně mocné silové pole. Jestli se to k nám přiblíží, tak ..."

Nikdy jsem se nedozvěděl, co Barbara předvíдалa, ačkoli si to mohu docela dobře domyslet. Kamenný červ se dal totiž právě v tom okamžiku do pohybu, právě tak jako včera. Zvolna a lehce se sunul k nám na jakýchsi výrůstcích, jež se objevovaly - dnes jsem je pozoroval zřetelněji - a zase mizely jako řady masitých, pytlům podobných noh. Obrovské těleso se plazilo bažinou a přes tůň, jako by to byla pevná, bezpečná betonová silnice.

"Zhasni!" opakoval jsem, teď už hlasitě. Skoro jsem křičel. Barbara stála jako solný sloup. Skočil jsem tedy k reflektoru sám a horečně hledal vypínač nebo připojení kabelu, které bych mohl vytrhnout. Tápal jsem marně, zatímco se kamenný červ, Předmět, Věc, krok za krokem blížila,

dokonce daleko rychleji než dříve. Snad proto, že jsem v zoufalé snaze nějak vypnout ten zatracený, prokletý reflektor shodil noviny clonící polovinu jeho plochy. Dvojnásobné světlo se zřejmě potvoře zalíbilo: rozjela se tak, až z tůní vystřikovala černá voda. Hlavou mi bleskla vzpomínka na osamělou hromádku bílých hadříků, když se včera večer s Věcí setkal Mikuláš. Jestli se hodně rychle něco nestane, budu tu za chvíli ležet já. A Barbara.

Ne, to se nesmí stát! Čert vezmi reflektor i pana fotografa!

Udeřil jsem pěsti vši silou. Ozvalo se třísťení skla a do oranžového příšeří vyšlehl proud oslnivého světla poctivých tří tisíc wattů jódové lampy hodného pana fotografa. Reflektor i lampa vydržely - zato jsem na kusy rozbil oba polarizační filtry i oranžové sklo, kterým se Barbara snažila napodobit barvu měsíčního svitu.

Předmět, plazící se k nám, na místě zarazil. Poprvé jsme si ho mohli prohlédnout zevrubněji - světlo ho zalévalo a odhalovalo každou podrobnost. Podobal se nejspíše obrovskému kornoutu - kuželovité tělo bylo na předním konci (byl-li to ovšem přední konec a mají-li zoologické anatomické výrazy v tomto případě vůbec nějaký smysl a obsah) ostře seseknuto. Na hrboлатé, jakoby bradavicemi poseté šedomodré ploše "tváře", barvou k nerozeznání podobné okolním kamenům, zářily dvě vypuklé bílé plochy, přes něž v krátkých přestávkách přebíhaly vlny duhové zbarvených pruhů, podobajících se lomu světla v mastných kalužích.

Náhodou jsem se přiblížil dlani ke krytu pošramocného reflektoru. Ucítil jsem mravenčení, jako by někde probíjel elektrický proud, ale zároveň mi vstaly vlasy na hlavě způsobem, jaký lze vidět leda v kreslených groteskách. Mokrý kameny kromlechu, mezi nimiž jsme byli schováni, se tu a tam rozsršely modrými jiskrami a všude kolem nás se objevil slavnostní doprovod nestvůry, bludičky.

"Pozor, Karle, to je . . .", vykřikla Barbara, když vtom světlo znenadání zhaslo.

Ocitli jsme se v úplné tmě. Před oslněnými očima mi běhala barevná kola. Tápal jsem k Barbaře a objal ji kolem ramen - přitiskla se ke mně. Nemohli jsme dělat nic víc, nemohli jsme vlastně dělat vůbec nic. Každý krok mohl znamenat pád do bažiny nebo do tůně se všemi následky. Mohl dopadnout daleko hůře než dobrodružství chudáka Pajdy, doplácajícího skromňoučkou psí spokojeností na lidskou zvědavost.

Barevná kola se zvolna rozplývala a bledla. Už jsem trochu rozeznával příkrov mraků, svrchu zřejmě ozářený

stoupajícím měsícem. Čekal jsem, kdy se proti němu každým okamžikem objeví vztyčená silueta Předmětu, chystajícího se nás zavalit a rozdrtit nebo elegantně zpopelnit elektrickým výbojem. Uplynuly nekonečné vteřiny. Věc se neukazovala, zato před námi v bažině se něco dělo. Ozývalo se odtud čvachtání, pleskání vody, syčení, jako by se do tůně ponořovalo rozžhavené železo, a konečně nevýslovně odporné bubláni, jako když bubliny prorážejí hustou kaší a obtížně se derou na povrch. Já vím, je to podivné, ale to bubláni bylo hnusné, tím hnusnější, že nás od prolákliny, kde jsme naposled Předmět spatřili, ovanul horký vzduch, pálicí skoro na tvářích a přinášející závan dusivého, klišového zápachu. Docela neočekávaně se lampa opět rozsvítila, zdaleka ne však už jasně a oslnivě. Sotva žhnula rudým žářem, vrhající jen velice sporé světlo.

"Ta ... ta Věc zřejmě ionizovala ovzduší a v reflektoru byl někde zkrat. Skoro to vybito akumulátor ..."

Napínali jsme zrak k bažině.

Marně. Světlo bylo příliš slabé.

Barbara mne popadla za rukáv. "Infravizor, člověče! Pojď honem!"

"Nemáme proud pro reflektory, Ba ..."

"To nemáme, ale ta Věc je horká, vydává sama infračervené paprsky. Třeba něco uvidíme."

Uviděli jsme, každý u jednoho okuláru nůžkového dalekohledu, opa--třeného nějakým složitým zařízením, podobným obrazovce. Nerozumím tomu, ale to myslím nevadí.

Několik desítek metrů od nás se převalovalo cosi podobného obrovské hroudě bláta, převracelo, kypělo a splaskávalo puchýři, vyprazdňujícími se do tůně a na bažinu. Dusivý zápach se stával nesnesitelným, jeho vlny k nám donášel vítr s každým křečovitým pohybem nepopsatelného Předmětu. Snad nejhrůznější byly dvě bílé plochy, oči, chcete-li, které se houpaly na povrchu polotekuté hmoty, rozkládající se před našimi zraky. Netkvěly už v čemsi, co bylo možné nazvat, i když se značnou dávkou fantazie, obličejem, ale plovaly na páchnoucí hmotě nezávisle a samostatně.

"Pojď, Karle, prosím tě, pojď ...", popadla mne Barbara za ruku a přitiskla si kapesník k nosu a k ústům. Pojď, nebo ..."

Nechali jsme dohasínající reflektor a všechno ostatní být a klopýtali jsme k silničce, k autu, kde se Barbara, jak se na něžnou dívku sluší, konečně složila a změnila v tragický kyblíček pocuchaných nervů.

Ale to už víte.

Ted' jsme se znovu vraceli, krok za krokem, napjatě naslouchal' Bažina byla tichá, mrtvá. Minuli jsme už docela zhaslý reflektor - zakopl jsem pochopitelně o kabely a natáhl se jak široký tak dlouhý do bahna, ale takové drobnosti mne už naprosto nemohly vzrušit. Držice se pevně za ruce jako Jeníček a Mařenka v nepřívětivém lese, scházeli jsme do úžlabiny. Tentokrát jsem si musel dát kapesník k nosu i já. Zápach pálených pneumatik, kostí, rohů a klinu by se dal skoro krájet, pokud by byl po ruce ostrý nůž.

Cítil jsem, jak mně Barbara zaryla prsty do paže.

"Co je, Ba?" řekl jsem co nejkliidnějším tónem.

"Ka ... Ka ... Karle ... já ... já v něčem šlapu a ... a ono se to ... hýbe!" Poslední slova už, vyjádřeno šetrně, pravila tak silným hlasem, že musel být slyšet jak na Ellesmere, tak do ulic Aberporthu.

Setřel jsem si s obličeje kapky lijáku, bičujícího prudkými porывy celý kraj, a posvítíl Barbaře k nohám.

Vzápětí jsem však baterku zase rychle vypnul a odtáhl třesoucí se trosku ještě před několika hodinami sebevědomé vědecké pracovnice o pár kroků dál. Dvě tři vteřiny dokonale postačily, abych měl pro celý život náramně nepříjemnou vzpomínku.

Celé dno úvalu mezi pahorky bylo pokryto nepopsatelnou hmotou, která se rozkládala, roztékala a - snad ani to není nejvýstižnější výraz - hnila před očima jako mrtvolý ve strašidelných povídkách Alana Edgara Poea, uvedené v posledním okamžiku do hypnotického spánku a po letech vzbuzené už jen k okamžitému, takřka bleskovému rozkladu. Lepkává a mazlavá hmota, obalující stébla rákosu a se sykotem se mísící s bahnem a vodou, hrůzným podivným způsobem žila. Trásla se jako svalstvo zabitého kapra, vysílala na všechny strany drobné výrůstky, které se jak hádci zachycovaly ostřice, kamenů a shnilých kusů kořenů, aby za okamžik mrtvě odpadly a změnily se v kalužinku rozbředlé břčky, splachované lijákem do tůně.

Bílé, duhově nabíhající polokoule nebylo už díky bohu nikde vidět.

"Pojď, Barbaro! Tady už nemáme co dělat. No tak, děvče - vzpamatuj se. Přece tu nebudeme moknout do rána. Všechno skončilo, rozumíš, Ba?"

Takovými a podobnými řečmi, spojenými s mírným fyzickým násilím, jsem Barbaru nakonec šťastně dostal alespoň k místu, kde jsme zanechali majeteček pana fotografa. Pracně, po hmatu jsem shledával kabely, stativ, akumulátor a ostatní krámy (pro pořádek jsem si do kapes nacípal i rozbitá skla), zatímco Barbara si štitivě a s výrazem nekonečného hnusu otírala střevice, na nichž utkvěla vrstva klišovitého rosolu. Nakonec je rázně vyzula a jediným dobře mířeným kopancem poslala do tůně. Mlčel jsem - promoklí a promočení jsme byli tak jako tak a Sandie Shaw koneckonců zpívá taky bosá. Tak jaképak copak!

Ověšený jako vánoční stromček jsem vrávoral před Barbarou k silničce. V téměř úplné tmě to nebylo obzvlášť příjemné, ale absolvovali jsme díky včera i dnes nabytým zkušenostem cestu bez úhony. Naskládal jsem všechny vypůjčené poklady na podlahu bentleye před zadní sedadla; čeká nás malér s fotografem, jemuž jsme rozbili sklíčka, a nebylo třeba přivo-lávat ještě hněv patrona od Krále Jiřího nad zašpiněným, nebo dokonce potřhaným polštářováním nóbl sedadel.

Ve světle stropní svítilny bentleye vypadala bosá Barbara bezmocně a zbědované. Opírala se o blatník a já se pošetile domníval, že je úplně vyčerpaná, neschopná pohybu. Nebyla. Jak se zdá, ani kamenné pijavky nejsou s to slečnu doktorku trvale nebo alespoň na delší dobu udolat. Brzy jsem pochopil, že napjatě poslouchá směrem k Ellesmere.

"Karle -" sykla, "někdo jde! Kdo by to mohl takhle pozdě ...?"

Odpověď na sebe nedala dlouho čekat. Kroky se stále blížily, a kde se vzal, tu se vzal, vstoupil podivně strnulým krokem, podobným chůzi loutky, do okruhu světla reflektorů, které Barbara rozsvítila (bůhví jak se tak rychle vyznala v hejnech všelijakých knoflíků a tlačítek) - major Hobson.

Jeho náhlé objevení na liduprázdných blatech a v hodině duchů bylo přinejmenším podivné. A velká, šeredně vypadající armádní pistole, kterou třímal před sebou jak puget a mířil jí střídavě na mne a na Barbaru, rozhodně nepřispívala k všeobecnému veselí.

"Nechtě toho, majore . . .", zahájil jsem otevřenou a přátelskou - jak se říká - výměnu názorů, ale Hobson mne přerušil bezbarvým hlasem, v němž nebylo znát nejmenší vzrušení. Pak jsem se mu podíval do očí a pochopil jsem, že proti nám stojí šílenec. Kraj byl na ně zřejmě bohatý.

"Zabili jste krásného ďábla Astarota," oznámil, jako by nám říkal, že vlak na Londýn pojedje kolem čtrnácté hodiny.

"Zabili jste. Vy oba. Vy -" ukázal hlavní pistole na mne, přičemž jsem se instinktivně přikrčil v očekávání výstřelu, "a vy." Hlaveň se přestěhovala ve směru Barbary, což bylo ještě horší.

Odhadoval jsem vzdálenost. Kdybych po něm skočil ... ale ne! Během těch několika kroků by do nás mohl vpálit celý zásobník, a kromě toho jsem si nebyl jistý, jestli by po té dnešní štrapáci neskončil tygří skok trapným fiaskem.

Nezbylo než s pomatencem vyjednávat - jenže mi k tomu neposkytl příležitost.

"Mlčte -" řekl, když viděl, že se chystám otevřít ústa. "Teď musíte ha rozkaz mrtvého krásného Pána mlčet. Navždy.

Jako ty kameny, které tou patří. A aj, Pán náš, krásný ďábel Astarot se znovu zrodí z posvátného meče Panorainu a dýmající krve ..."

Zarazil se. Jako hypnotizován jsem se díval do černého kroužku hlavně mimořádně velké ráže. Blázni by takové hračky neměli nikdy dostat do ruky . . .

Pistole se v majorových rukou roztřásla - zřetelně jsem viděl, jak se

snaží stisknout kohoutek, ale ukazováček ho neuposlechl. Zavrával, prsty se mu křečovitě rozevřely a zbraň dopadla na mokry asfalt. Za dvě, za tři vteřiny jsem ji už držel já. Major Hobson se vůbec nepokusil mi v tom zabránit. Popadl jsem pistoli za hlavěň - měl jsem sto chutí pořádně toho potřeštěnce pohlady pažbou po hlavě. A náhle jsem si uvědomil, že nemohu hýbat hlavou, že mám šíji strnulou a že mně podél celé páteře pochodují ukázněné čtyřstupy mravenců. Tenhle pocit . . .

"Dobrý večer!" řekl Mikuláš omluvně a vstoupil do okruhu světla, čímž rozmnožil naši zmoklou společnost o dalšího člena. "Tušil jsem to, pane! Promiňte, že jsem nepřišel o chvilku dříve - byl bych vám, a zejména paní, ušetřil nepříjemné okamžiky. Dovolíte?" Vystoupil na špičky a přejel nejprve Barbaře a pak mně dlaní přes oči. Strnutí šíje a mravenčení zmizely. Zbyla jen lehká bolest hlavy.

"Aveysha?" zeptal jsem se.

Mikuláš přikývl. "Ano. Bylo to nejrychlejší a nejjednodušší, prosím. Teď půjde pan major domů a bude čtyřiadvacet hodin spát. Až se vzbudí, nebude vědět o Astarotovi nic. Vůbec nic."

"Paní Becket-Claptonová bude velmi překvapena, pane . . . pane . . . ehm, bude překvapena, Mikuláši!" našla řeč Barbara.

Bílý mužík - tentokrát měl místo deštníku bílý nepromokavý plášť, takže vypadal jako minicukrář nebo pidichirurg - se sotva znatelně pousmál.

"Také se obávám, paní! Ale bohužel, svět nelze vždycky uspořádat k plné spokojenosti všech zúčastněných ..."

Obrátil se k Hobsonovi a tiše pronesl několik slov, která přehlušil pleskot lijáku. Velekněz krásného ďábla Astarota se dal pohyby dřevěné loutky na pochod k Aberporthu a po několika okamžicích zmizel za záclonami deště. Vytáhl jsem z kapsy pistoli a hodil ji obloukem do nejbližší bažiny. Plesklo to, vystoupilo několik bublinek a na světě bylo o jednu zbytečnost méně.

"Mimochodem řečeno ... ne že bych tedy proti vašemu zjevení jako dobrotivého deus ex machina něco měl, Mikuláši," řekl jsem nesměle. Pořád jsem měl pocit, že bych si měl přidržovat čelist, aby mi necvakaly zuby. Vzpomínka na černý prstýnek velkorážové hlavně mířící na Ba rozhodně nebyla ani uklidňující, ani příjemná. "Ale zjevujete se vždycky a? v poslední chvíli, aby byla co největší legrace? Zestárl jsem tu zatím asi o deset let."

"Znovu se omlouvám," roztáhl Mikuláš lítostivě ruce, "ale dělal jsem co jsem mohl. Byl jsem totiž dnes majoru Hobsonovi ustavičně v patách Což nelze brát doslova, prosím. Má nohy nejméně dvojnásobně dlouhé . . . Pár minut, bohužel, jak vidíte . . ."

Čelist se pomalu, ale zřetelně přestávala zmítat.

"Víte, Mikuláši, co se před chvílí..."

"Ano. Vim. Měli jste obrovské štěstí, když dovolíte. Ale ta ... ta Věc, jak jste ji tuším nazval, zřejmě na šťastné lidi velice dlouho čekala. Docela jako zakleté duše v pohádkách, smím-li to tak říci," přerušil mne Mikuláš. "Kromě pana majora a několika dalších by vám mělo být celé okolí vděčné, pane. Snad by stálo za to uvažovat i o pomníku nebo alespoň o nějaké pamětní desce ..."

"Nechtě si ty legrácky, Mikuláši," ohradil jsem se proti nemístnému vtipkování. "Nebýt vás - ale, nechme toho!" mávl jsem rukou. "Snad byste se mohl alespoň obtěžovat s poučením, co nás to vlastně v bažině málem sežralo."

"Velice rád. Je-li to možné, snad by bylo nejlépe zajet na okamžik na zámek Ellesmere. Tam uvidíte vysvětlení na vlastní oči. Zejména paní - je to, tuším, tak trochu její obor."

"Ani nápad, Mikuláši! Odtamtud mne vyhodili už jednou a nerad bych zažil repetici da capo al fine. A teď, o půlnoci, bychom vyletěli určitě."

"Myslím, že se mýlíte," zašveholil svým flétnovým hlasem Mikuláš. "Zámek je teď zcela prázdný. Patří totiž majoru Hobsonovi ..."

"Majoru Hobsonovi?"

"Ano. Koupil jej už dávno. Velmi levně, pokud vím. Muž, se kterým jste se patrně setkal, je zahradník. Také jeden z kroužku čarodějů paní Claptonové. Pracuje v zámecké zahradě jenom přes den." . "A psi?"

"Jsou zavřeni. Před chvílí jsem na zámku byl, pane. Domníváte se, že bychom tam mohli na malou chvíli zajet?"

"Ale ano -" řekla unaveně Barbara. "Ta dnešní noc asi vůbec nikdy neskončí..."

Za chvíli jsme už seděli ve voze a jeli pomalu, takřka krok za krokem, k temnému zámku. I poslední okno už zhaslo. Brána byla otevřena.

"Teď doprava, prosím -" naklonil se Mikuláš k Barbaře. "Ano, to je správné. Ještě doprava - a pořád přímo alejí. Už jsme zde. Můžeme vystoupit."

Reflektory vyřezávaly z noci jakousi vysokou a dost rozlehlou kůlnu, postavenou ze silných fošen a s dveřmi pobitými železnými pásy. Mikuláš se o ně opřel rameny - povolily. Malá bílá postavička zmizela ve tmě, ale za chvíli se vnitřek kůlny rozsvítil. Zřejmě tam byl zaveden proud. Barbara vypjala reflektory a oba jsme se vydali za Mikulášem.

Na prahu jsme se překvapeně zastavili; bouda skrývala totiž dolmen, dva obrovské balvany, překlenuté třetím, jakých je na blatech takřka k nespočítání, o žádný z nich však není tak pečlivě postaráno.

Mikuláš zatím vstoupil pod zastřešující megalit a rozsvítil další reflektor, mřící do tunelu, tvořeného balvany. Mlčky ukázal na hladkou, zřejmě uměle vyrovnanou plochu jednoho z nich; chvíli jsme se s Barbarou nemohli orientovat - ale pak jsme konečně viděli.

Několik čtverečních metrů povrchu kamene bylo pokryto jemně vyrytými kresbami, kdysi, jak se zdálo, dokonce kolorovanými. Nasvědčovaly tomu tu a tam zachované zbytky červené a žluté barvy. Kresbičky, vlastně lépe řečeno reliéfy, byly hodně primitivní a podobaly se křovác-kým nebo eskymáckým kresbám - nebylo však pochyb o tom, co představují.

Do věnce drobných, natěsnaných postaviček, zpodobených pravěkým umělcem ve shodném postoji, vyzbrojených luky a šípy nebo ostěpy, pro-míšených na několika místech reliéfu skupinami hovězího dobytka a zvířat, která připomínala morčata a která měla být pravděpodobně ovce, umístil tvůrce několik podivných předmětů, seskupených kolem ústředního, zřejmě obrovitého tělesa bizarního tvaru. Aby byla jeho velikost jaksepatří zdůrazněna, bylo několik figur v nejbližším okolí - podobně jako je tomu na románských obrazech, stupňujících velikost postav podle ctihodnosti a důstojnosti - tak maličkých, že jsme se k nim museli sklonit.

"Karle," popadla mne Barbara za rameno, "vidíš to? Víš ty vůbec, co to je? To je přece Sahara, Žabbáren a Tasili! Vidíš ty skafandry? Řeknu ti, tohle je tedy ... to je ..." Vůbec nenacházela slova. Zachvácená posvátným archeologickým šilenstvím úplně zapoměla na únavu i na šoky, které nás před chvílí nejprve s kamennou pijavkou a pak s nepříjemným panem majorem potkaly.

Spojení žhavé Sahary s uplakanou a promočenou západní Anglií se mi sice moc nezdálo, ale ze zásady nemluvíím odborníkům do jejich odborných záležitostí. Postavičky ostatně opravdu měly na hlavách cosi jako skafandry a přilby s průzory, opatřené anténami (nebo co to bylo) ve tvaru V. Na prsou nosily nějaké destičky nebo skříňky - čert ví - mistr kumštýř nebyl naturalista a spokojil se s jejich naznačením trochu šišatými obdélníky. Kromě mužčků ve skafandrech bylo kolem ústředního velkého předmětu seřazeno několik menších podivností, jež při značné dávce fantazie (jakožto redaktor zemědělské rubriky z vlastní i cizí fantazie žiji) připomínaly terénní pásová vozidla a vrtulníky, spojené s hlavním objektem klikatými čarami. Ty mohly - a ovšem také nemusely - představovat potrubí a hadice pro pohonné hmoty nebo kabely k nabíjení akumulátorů.

"To nejzajímavější, když dovolíte, je tady, trošku stranou," ozval se Mikuláš a galantně poodstoupil, aby udělal Barbaře místo.

Na nevelké plošce rozměru menšího kapesníku byla zřejmě tímtež umělcem nebo jeho až příliš věrným a otrocky kopírujícím žákem vyvedena další podivná scéna. Opět už známé mřhavé postavičky s luky, šípy a ostěpy, jenomže tentokrát ne ve strnulých a navzájem si jak vejce vejci podobných postojích, ale v akci, v boji. Patrně v těžkém boji; řada postaviček ležela na zemi vedle svých zbraní. Zdálo se, že všichni dosud žijící mří napjatými luky i ostěpy, připravenými k vrhu, jedním směrem - kamenná plocha se však po pár centimetrech počala krabatit. Obrázku chyběl smysl.

Mikuláš souhlasil. "Ano, opravdu! Jenže muž, který tohle všechno vyryl do kamene a omaloval, byl velice pečlivý, skoro jsem v pokušení říci realistický umělec, pane. Ti bojovníci neútočí. Právě naopak! Zoufale se brání a zdá se, že už už utekou, ačkoli nebezpečí je ještě dost daleko. Tady."

Vystoupil na špičky a ukázal prstem k hladkému místu skály, velkému sotva jako dlaň. Několika čarami tu byla zpodobena kornoutovitá kamenná pijavka, Předmět, Věc, se zkoseným koncem těla a dvěma kroužky, naznačujícími - vlastně ani nevím, čím ty děsivé, mastně lesklé polokoule, kterými na nás nestvůra z bažin zírala, byly.

A nad Věcí, kde zbyl docela malý kousíček plochy, se vznášel neobratně vyrytý srpek ubývajícího měsíce.

V CARDIGANU

"Tak už má dušička pokoj? Máš pocit, že ses docela určitě dosyta vypovídal?"

Barbara seděla pohodlně v hotelové lenošce u okna s výhledem na moře a dívala se na mne jako entomolog na obzvláště zřudně zbarveného motýla.

"Jestli ano, pak mě chvílku poslouchej, milý, leč pošetilý příteli. Já znám pány kolegy trochu lépe než ty, Karle. To musíš připustit!"

Připustil jsem.

"Tak vidíš! V každém případě bych si užila nebetyčnou a nesmrtelnou ostudu, kdybych na nějakém archeologickém kongresu nebo v odborném časopise vysypala všechno tak, jak si to oba myslíme. Na mou duši!"

"Ale Ba, přece ..."

"Počkej, nech mě domluvit! Já taky moc dobře vím, že všechno zapadá

do sebe jako kolečka hodinek - jenže to vím já. Zkus o tom vyprávět třeba našemu profesorovi. Poslední a jedinou dobrodružnou knihou, kterou si v životě přečetl, byla Babička Boženy Němcové. A teď bych na něj vybafla s historkou o nepozemských kosmonautech a vraždící kamenné pijavce, úřadující uprostřed sice zmoklé, nicméně však kvetoucí a civilizované západní Anglie. To je holý nesmysl. Šílenství."

"Jak myslíš, Barbaro," vzdechl jsem odevzdaně. "Jenomže já pořád nemohu uvěřit, že by naše důkazy nic neznamenaly."

"Důkazy? Jaké důkazy? Jediný opravdový důkaz se nám roztekl před očima a zničil mi zánovní střevice z Tuzexu."

"A kresby na megalitech v parku ellesmerského zámku?"

"Víš ty co, Karličku? Já ti docela přesně předvedu, co by mi na to řekl náš pan šéf." Vstala, opřela se o stůl, chvíli si čistila neexistující brýle a pak spustila mečivým hlasem:

"Tedy, milá kolegyně, váš zcela zřejmý zájem o všechno nové a ... a vzrušující ... je, tedy, neobyčejně cenným příslibem pro ... tedy budoucnost mladé ... a ... tedy talentované vědecké pracovnice. Nelze oovšem zapomínat, že zkušenosti a ... a tedy rady zkušených jsou pro horlivé mládí naprosto nezbytné. A tak dále a tak dále," pokračovala už normálním hlasem. "Pak bych byla poučena, že pumpřlci ve skafandrech jsou lovci ve slavnostních tanečních maskách, že raketa nebo kosmický koráb, stojící mezi nimi, je kmenový totem, ověšený kožíšinami a kůžemi ulovených zvířat, nebo posvátná skála nebo nějaká jiná pitomost -s prominutím."

"A kamenná pijavka?"

"Ta už vůbec nebude dělat obtíže, Karličku! Prostě vylodění nepřátelského kmene, kterému se místní starousedlíci ohněm a mečem brání. Žádná pijavka, tím méně kamenná. Kdepak! Prostě člun - nebo ještě spíše ztroskotaná loď, jejíž polovina byla vyhozena na pobřeží. Puntík. A paní doktorka Medunová je bláznivá ženská, která místo vážného studia čte příliš mnoho vědeckofantastické literatury a místo s fousatými pány kolegy se stýká s výstředními a lehkomyšlnými pracovníky hromadných sdělovacích prostředků. Myslíš, že budu tohle riskovat? Ani mě nenapadne! Tůdle!"

Chytil jsem se za hlavu. "Prosím tě, ještě jednou si to trochu probereme. Přece někde musí ... Já se z toho zblázním!

Cožpak není docela jasné, že kdysi dávno, řekněme tak někdy kolem začátku našeho letopočtu, přistála v západní Anglii návštěva z hvězd? Nepozemšťané se tu po ohlédli, zjistili, že obyvatelstvo je tak hluboko pod jejich úrovní, že b) jakékoli snahy předat jim alespoň část vědomostí a znalostí ztroskotat) na strachu a pověrečných představách. Možná že dokonce slíbili vrátit se za určitou dobu - to by byl jeden z docela dobrých důvodů kalendářového šílenství a stavby mnoha kromlechů, postavených takřka současně. Asi jako když obzvláště zavilý pesimista nevěří jednomu jedinému hodinkám a pro jistotu s sebou stále nosí dvoje nebo troje a porovnává je navzájem.

Nevíme - a asi se už nikdy nedozvíme - jak a proč se na bažinu dostala elektřinou nabitá kamenná pijavka."

"Měla bych o tom, když budeš hezky poslouchat, několik pozoruhodně důvtipných teorií," prohodila Barbara sebevědomě.

"Sem s nimi!"

"Tak tedy především mohla zůstat na Zemi čirou náhodou - třeba jako zárodek, smetí. Snad utekla ze zvěřince, který s sebou nepozemšťané vláčeli od planety k planetě, aby je podle místních podmínek oživovali důvěrně známými tvory a rostlinami nebo něčím mezi tím, vždy však vhodným pro místní klimatické a jiné poměry. Třeba pro nepozemšťany mají kamenné pijavky - tenhle název se mezi námi ujal asi proto, že je naprosto nesmyslný, nemyslíš? - nějaký význam. My taky pěstujeme krávy a koně a psy ..."

"Pěkně děkuji," naznačil jsem odplivnutí. "To bych raději choval žraloky nebo morové bakterie."

"Barbara pokrčila rameny. "Jiný kraj, jiný mrav! Někdo vdolky, jiný holky, třetí pijavky. Co my víme o pánech návštěvnicích? Vůbec nic. Ale to je jenom jedna z teorií. Druhá se mi zamlouvá ještě trochu víc: kamenná pijavka byla na Zemi zanechána úmyslně. Napadá mne hned celá spousta možných důvodů.

Možná že ta potvora měla udržovat obyvatele v uctivé vzdálenosti, aby nedošlo při dalším přistání ke střetnutí nebo k obětem na životech. Já sice kosmonautice rozumím asi jako koza petrželi, ale četla jsem kdesi, že i zničení Sodomy a Gomory mohlo být docela dobře malérem s přistávající nebo startující kosmickou lodí na atomový pohon."

Přikývl jsem. Také jsem to četl.

"Možná že jim ta elektrická bestie zprostředkovala spojení se Zemí. Třeba byla obdařena nějakým zvláštním druhem inteligence. Možná že to dokonce ani nebylo zvíře v pozemském slova smyslu, ale nějaký mechanismus na principech dosud lidstvu neznámých."

"Nedovedu si představit mechanismus, který se rozteče a strašlivě páchne po spálených pneumatikách, Ba!" namítl jsem.

"Vidiš - a to zase já klidně! Už dávno mi připadají naše stroje se všemi pákami a převody a ozubenými koly a já nevím čím ještě i proti nejjednoduššímu tvorečkovi strašně neohrabaným harampádím. Lidská ledvina je velká sotva jako pěst a při troše štěstí a rozumného zacházení slouží hrdému majiteli osmdesát let. Umělá ledvina zabírá dva pokoje a pacient s ní vydrží jenom pár hodin."

I to byla pravda. Barbara mívá občas zajímavé postřehy.

"Ať už je to jak chce," řekl jsem, "kamenná pijavka tu zkrátka zůstala po nepozemšťanech. A pozemšťanům netrvalo příliš dlouho najít účinné prostředky OPP, řečeno po vojensku."

"Co to je?" zajímala se Barbara.

"Obrana Proti Pijavce. Vypočítali si, že vylézá - bůhví odkud, ale v nepřístupných místech aberporthské bažiny je takových míst stovky a stovky a podle mínění pana tajemníka Rowena nemůžeme vyloučit ani moře za pruhem pohyblivého, tekoucího písku - přesně podle kalendáře, v obdobích zcela určité intenzity polarizovaného světla ubývajícího měsíce. A patrně také, jak už jsi ostatně sama říkala, při zatměních, která stavitelé Stonehenge a ostatních

kromlechů sledovali bedlivěji a taky předpovídali přesněji než hvězdáři celá století po nich. Nejspíše tím chránili okolní obyvatelstvo a včas je varovali. Možná že byl tehdy na bažině čilý ruch. Snad tu rostla nějaká důležitá rostlina, snad tu tenkrát byly obzvláště bohaté pastviny ..."

"Počkej, Karle - " přerušila mne najednou Barbara. "Napadlo mě něco úplně fantastického . . . Moment, musím si to ... Ale ano! Člověče, ono to perfektně souhlasí!" Rozesmála se. "Kdybych s tímhle přišla za starým, chci říci za našim panem profesorem, tak ho v tu ránu klepne mrtvice. Na mou duši!"

"Nechtěla by ses se mnou jakožto nastávajícím manželem podělit o svůj humorný nápad?"

"Kdepak humorný nápad! Objev - a jako trám! Člověče, já jsem zrovna teď rozluštila odvěkou záhadu, proč vlastně Stonehenge a ostatní kruhové kromlechy vznikly. Proč zrovna tady a jenom tady. Pravda, obrovských kamenů je po světě dost, ale ty kamenné ohrady nikde jinde. Nenapadá tě nic?"

Zahanbeně jsem zavrtěl hlavou. "Astronomie?" hádal jsem.

"Můj ty smutku! Ta až docela nakonec. Tak abys věděl, dříve než kromlechy, třeba zrovna Stonehenge, byly na místě budoucích kamenných palisád hluboké příkopy. Páni kolegové archeologického řemesla je ovšem čiperně vysvětlili - prý sem zdejší prakovbojové na zimu zaháněli dobytek. Pak byly po okrajích příkopů vztyčeny silné dřevěné kůly asi tak v metrových odstupech. Zbytky po nich se našly a umožnily dokonce zkoumáním poměru radioaktivních izotopů určit stáří staveb. Tenkrát už uprostřed kolové hradby stával obvykle dost velký srub - jestli taky pro krávy, tím se už milí kolegové netrápili. A nakonec sem kdosi odkudsi, ale určitě hodně zdaleka, přiváhl kameny a naskládal je pěkně jeden vedle druhého místo dřevěných kůlů. Už chápeš?"

"Jestli myslíš ..."

"Ale ovšemže myslím, Karle! Od samého začátku to byly prostě pev-

nosti, součást, jak tomu říkáš, OPP, Obrany Proti Pijavce. Kdepak krávy na zimu! Utíkali sem lidé, když se ta hrozná Věc objevila a začala skotačit po kraji. Kůly i kameny byly tak blízko sebe, že se nemohla protáhnout, to dá přece rozum! A kameny, přivlečené sem s obrovskou námahou, poskytovaly jedinou skutečně spolehlivou záštitu. Za ty se zřejmě ani ta ohyzdná okatá potvora nemohla dostat. Kromlechy zkrátka vznikaly jako postupně zdokonalované úkryty, rozmístěné tak, aby některého z nich mohli obyvatelé po předchozím varování rychle dosáhnout a zůstat tam, než nebezpečí přešlo.

No - a to by chtělo, Karle, Nobelovu cenu. Nejméně!"

"To by ... tedy ... to určitě, Barbaro," připustil jsem nejistě. "Ale přesto bych, být tebou, byl trochu, tento, opatrný . . ."

"To tedy ... a to určitě, ano," přešla zase do měčivého tónu Barbara, "protože tedy s tímhle by přišel ... a ... a vážně to přednesl, tedy . . . pouze zoufající si vědecký sebevrah a ... a tedy pošuk.

Snad sis nemyslel, že to opravdu někde vysypu, Karle? Necháme si to jako rodinnou strašidelnou pohádku pro dlouhé zimní večery."

Ulevilo se mi, i když Barbařina teorie byla docela rozumná, rozhodně rozumnější než všeobecně přijatá domněnka, že stavitelé Stonehenge tahali padesáti tunové bloky přes půl Anglie z nudy nebo prostě proto, že jim tahle rasovina způsobovala obzvláštní a vybranou rozkoš.

"Pak už se můžeme jenom dohadovat," pokračoval jsem. "Zprávy o kamenné pijavce se zřejmě ústním podáním nebo v nějakém rukopise zachovaly. Zůstaly taky v povědomí obyvatel, jenže nepozemská potvora se věky proměnila v pozemského, a proto pochopitelnějšího vraždícího psa. Snad se za ta tisíciletí umoudřila a zestárla. A pro kroužek čarodějů paní Claptonové se Věc vtělila v ďábla Astarota, kterého zřejmě vzývali a uctívali - i když mi pořád není jasné, jak to mohli přežít a že vůbec sebrali odvahu volat tu bestii, věděli-li, jak vypadá."

"Jestli to ovšem věděli," poznamenala Barbara.

"Ovšem. Jestli to věděli. Možná že se jí nikdy nedostali tváří v tvář. Nic proti paní Claptonové, až na ty chudinky povražděné kozy, nemám a ani bych jí to nepřál."

"Já zase ano," prohlásila Barbara pomstychtivě, "je to hrozná bába! Ale to finále je mi zato zcela nejasné. Proč se ta, ta pijavka roztekla? Vždyť jsme ji přece světlem naopak přilákali, ne?"

"Trochu jsem o tom přemýšlel, Ba," odpověděl jsem. "Je to hrozně odvážná domněnka, když ji stavím na tak nedostatečném materiálu, ale snad se úplně nemýlím. Nepozemšťané přiletěli odněkud, kde vládne věčná tma nebo alespoň pološero. V naší sluneční soustavě by to mohl být například Uran, Neptun nebo Pluto. Nebo taky od Slunce trvale od-

vrácená strana Merkuru. Jejich život je nějakým způsobem vázán na polarizované světlo určité intenzity. Jódová lampa vydává, pokud vím, množství ultrafialových paprsků, které na ně zřejmě působí zhoubně. A na pijavku, přirozeně taky, jestli byla doma na rodné planetě nepozemšťanů.

Máme ostatně malý nepřímý důkaz, nebo alespoň argument, i ve výstřižku, který nám poslal důvtipný Martin Anděl. Myslím toho nešťastného chlapce, malého Oliviera, z dvorce Carswy poblíže Ellesmere. Snad se nepozemšťané vrátili do míst, kde kdysi přistáli. Snad došlo k nešťastné náhodě. Snad potřebovali vzorek obyvatelů Země ..."

"Ty máš ale ošklivé nápady," poznamenala káravě Barbara. "Vzorek obyvatelů! Jako kdybychom byli prvoci nebo červí."

"Doufám, že nejsme, Ba, ale neodvažuji se ani hádat, jak připadáme nepozemšťanům. Mohu jen doufat, že lépe.

Jestli se všechno odehrálo nějak takhle, jestli ti, kdo hochi už drželi, jak volal, byli opravdu návštěvníci z vesmíru, pak je zajímavé, že přišli opět v noci. V měsíční noci, kdy byl, jak jsem podle data zjistil, měsíc v poslední čtvrti. Ubýval. Víš . . . ony ultrafialové paprsky dovedou zabít i pozemské živočichy, kteří by na ně vlastně měli být odjakživa zvyklí. A nejen žížaly. Někde jsem četl, že krokodýl - a ten má přece nějakou kůži! - hyne na sluníčku už po dvaceti minutách. S kamennou pijavkou to šlo z kopce ještě rychleji."

"Díky bohu!" oddychla si Barbara vroucně. "Jinak jsme tu neseseděli, nekoukali se na lodičky a na ty kousičky moře mezi

nimi a prázdnými lahvemi a konzervami a chudák seržant McIvory mohl mít další oplétání s nadřizenými, kteří nevěří na baskervillského psa."

Rázně vstala a navlékla si šusták.

"Nedá se nic dělat, Karle. Musím vypít číši hořkosti až do dna a oznámit panu fotografovi, že měl krásné polarizační filtry a že je už nemá. Nějak to s ním musím sfouknout, jinak si nás tu asi nechá jako zástavu."

Věděl jsem, že je-li na světě vůbec nějaký člověk, který tohle dokáže, pak je to Barbara.

"Nezajedeš za Mikulášem, Ba?"

"Ještě nevím. Kdoví, jestli bych vůbec teď ve dne našla jeho hotel. Víš, že tam měl po celou dobu, co byl U krále Jiřího v Aberporthu, pokoj? Zřejmě si ani on nežije tak špatně, jak se na první pohled zdálo. Ostatně - kdo si může dovolit rozdávat na setkání nejvzácnější bibliofilie?"

"Proboha, vždyť jsme mu ještě ani nepoděkovali, Barbaro! Rozhodně za ním, prosím tě, zajdi. Připadám si teď jako nevychovanec."

"Jenom připadáš?" stělila po mně jednou z četných drobných jedová-

tostí, na které jsem se už obvykle ani nenamáhal odpovídat. "Tak zatím ahoj a dívej se hezky na lodičky. To ohromně uklidňuje nervy. Sestupuji do jámy Ivové a vrhám se do boje s rozrušeným fotografem."

Odešla. Teprve teď jsem se mohl na chvíli oddat vzácnému přepychu nicnedělání a koukání na lodičky přesně podle Barbařiny rady. Byly moc hezké.

Hodiny utíkaly - půtky s fotografem a ostatní pochůzky se zřejmě protáhly.

Odeslal jsem zatím telegram Martinovi, že "akce B" celkem úspěšně skončila, že jsme s Barbarou kolem a kolem vzato živí a že se těšíme domů a na paní Kalousovou.

Kousl jsem i do značně trpkého jablka a přinutil se napsat zdvořilý

dopis ctihodnému panu tajemníku Archibaldu Rowenovi do Northumberland Streetu. Snažil jsem se lhát co nejméně.

Vysvětlil jsem mu, že podivné postavy, s nimiž se setkal na blatech, byly kroužkem místních čarodějů, který se pravděpodobně v nejbližších dnech úplně a navždy rozpadne. A pokud jde o podivný kvílivý hlas, rozléhající se bažinami, svedl jsem ho na chudáka chovance Manor Hou-su, konečně šťastně dopadeného a vráceného laskavé péči pánů doktorů ... Tím je, jak jsem si dovilil doufat, celá záležitost vyřešena k oboustranné spokojenosti.

Spokojí-li se tím pan tajemník, dobře. Nespokojí-li se, taky dobře. V doušce dopisu jsem přesně vypočetl náklady cesty a pobytu. Zaplatí-li pan tajemník, dobře. Nezaplatí-li, taky dobře. Koneckonců to stálo navzdory mizernému počasí za to

...

(Spěchám čtenáře ujistit, že pan tajemník Rowen v nejkratší možné době peníze poslal, čímž jednak obohatil devizový fond republiky, jednak umožnil Barbaře opatřit si v Tuzexu nové boty. Což bylo nakonec jen spravedlivé. Poslal i dopis, ve kterém - ať ze srdce nebo ze zdvořilosti - zjišťuje, že je s výsledkem mé expedice navýsost spokojen a že co nejdříve závěry svého holmesovsko-baskervillologického bádání uveřejní. K čemuž mu přeji hodně zdaru a klubovních poct.) Konečně se Barbara vrátila. Pověsila mokrý šusták na ramínko a setřásla si z vlasů perličky deště, ačkoli jí tam vlastně moc slušely.

"Fotograf je o. k. Nechce to ani zaplatit, dobrotisko. Mikuláše jsem v hotelu nenašla. Pak jsem byla chvíli v knihovně," hlásila. "Moc prima! Knihovnik je ohromný děda, jako z pohádky, fandí archeologii a byl by mne tam nechal třeba do rána," libovala si. "No a? Co jsi objevila?" zajímal jsem se zdvořile.

Vytáhla z kabelky zápisník a nalistovala v něm stránku popsanou drobným hustým písmem.

"Ale nic, jen takovou legraci. Vzpomněla jsem si, jak jsi vyprávěl o tom alchymistovi, Fulcanellim, víš, o tom, co napsal knihu o katedrálách."

"Vím," přisvědčil jsem.

"Náhodou tu knížku pohádkový dědeček měl. A pak ještě jednu - jmenuje se O podstatě symbolů. Je zařazena mezi rarissima, nejvzácnější knihy, a půjčuje se pod hrozbou hromem zabití jenom do čítárny. Opsala jsem ti kousek úvodu od nakladatele Canselieta."

"Proč?" nechápal jsem. Chtělo se mi spíše ležet a spát nebo se alespoň procházet kolem moře (to v krajním případě, raději spát) a neposlouchat žádné úvody.

"Jen tak. Poslouchej přece, ty nezdrováku, když už jsem se tak namáhala:

Fulcanelli na mne působil jako host z minulých století - nejen chováním, pohyby a tváří, ale i oblekem, dokonale bílým od hlavy k patě, s bílou hedvábnou vestou a nejjemnějšími rukavicemi z bílé kozinky. Vypadal, jako by vystoupil z galantní Watteauovy rokokové rytiny ..."

"To je všechno?" zabručel jsem.

"Od pana Canselieta ano. A ještě jsem po krátkém, ale divokém zápasu s autorským katalogem našla líčení profesora Helbronnera, víš, toho, který se setkal s alchymistou, co mu vyprávěl o atomové bombě."

"Nevyprávěl," protestoval jsem. "Říkal jenom, aby ..."

"No dobře, nechytej mě za slovíčka! Tady to mám: ... měl jasné, modré oči, inteligentní tvář, ostře řezané rysy. Nebýt nápadně drobné postavy, domníval bych se podle jeho úboru, že jde o tenisového trenéra z blízkých dvorců v Drancy. Návštěvník mne však velmi rychle vyvedl z omylu. Projevil značné chemické vědomosti ... a tak dále a tak dále. Pak už to není zajímavé. A abych nezapomněla: přišel ti dopis."

"Mně? A sem?"

"Jo. Tobě a sem."

Podala mi obálku z těžkého ručního papíru. Adresována byla správně: Hotel Golden Anchor, Cardigan, a moje jméno. Dopis nesl francouzskou známku a razítko pošty v Dieppe.

Obálka byla zapečetěna černým voskem, do něhož byl otištěn, jak se zdálo, pečetní prsten. Ostrá, přesná rytina prozrazovala moderní práci ocelorytce, vybaveného pantografem zmenšujícím předlohy, ale současně zachovávajícím téměř zázračně jemné detaily. Požádal jsem Barbaru o zvětšovací sklo - archeologové, botanici a filatelisté bez lupy neudělají ani krok.

Zvláštní pečeť, podivný erb . . .

Políčko bylo rozděleno na dvě části. V horní části byly tři pahorky

a na nich košatý strom, zpod jehož kořenů vytékal pramen. Nad stromem se vznášel pentagram, pěticípá hvězda, se žížalovitými hebrejskými nebo arabskými znaky, jejichž význam jsem pochopitelně nedovedl vysvětlit. Pod stromem a pramenem jsem lupou rozeznal droboučké písmo klasického řezu: Summa sciencia - nihil scire, Největší moudrostí je nevědět nic.

Ne, takový erb jsem jaktěživ neviděl. Rozhodně nepatřil žádnému ze známých rodů. Pokud něco vím o heraldice - jakože o ní vím moc málo - odporoval všem nejzákladnějším pravidlům, na která si urození pánové, a zejména milovníci erbovní vědy tolik potrpí. Strom - snad bájný Yggdrasil nonnanských ság? A ten nápis, protismyslný a pro člověka dvacátého století stěží přijatelný . . .

Raději jsem se vzdal dalších úvah - měl jsem jich za poslední dny až po krk - a rozlomil pečeť.

"Viš, kdo píše?" obrátil jsem se udiveně na Barbaru, když jsem si přečetl podpis. "Mikuláš! Představ si!"

Dopis byl svrchovaně stručný.

Milý pane,

lituji, že se s Vámi nemohu rozloučit osobně. Odjíždím na delší cesty a je velmi nepravděpodobné, že bychom se ještě kdy tváří v tvář setkali. Chci Vás proto alespoň takto ujistit potěšením, že jsem Vás poznal, a popřát Vám i Vaší snoubence splnění všech dobrých přání.

Váš přítel

Dieppe 1968 Mikuláš

"Roztomilé, vid?" řekl jsem Barbaře. "Přítel Mikuláš nám přeje vyplnění všech dobrých přání - to je celý on. Kde jenom sehnal ten nádherný papír?"

Promnul jsem list v prstech a prohlédl proti světlu. Ano, nemýlil jsem se. Byla by to taky pro starého novináře, který se v jistém smyslu slova papírem živí (jako některé druhy brouků rušníků) ostuda: měl jsem v ruce alespoň dvě stě let starý, těžký Van Gelder s rozcupovanými okraji, prozrazující ruční výrobu z nejušlechtlejších hadrů - což není vtip. Vodotisk labutí mmou diagnózu potvrdil. Takový dopisní papír si mohou dovolit jenom milionáři. Každý bibliofil by zešílel radostí, kdyby si na původním Van Gelderu mohl vytisknout třeba útloučký soukromý tisk.

"Podívej, tady je monogram," upozornila mne Barbara.

Skutečně. V levém horním rohu byla frakturou vytištěna dvě složitě propletená, drobná písmena: N a F. Vystupující linky prozradily tisk z hloubky, patrně ocelorytinu.

"En ef, en ef," uvažoval jsem. "Kdo by to mohl být? Norbert Frýd? Novák František? Národní fronta?"

Barbara stála u okna a dívala se ven na moře, ustavičně přeplněné parníky, bárkami a vlečnými motoráčky. Zdálo se, že o něčem přemýšlí.

"Nebo taky třeba Náš Ferda, bez toho mravence," prohodila. "Jenže Mikuláš nevypadal ani na zloděje, ani jako ješitný snob, schopný vypůjčit si pro větší efekt od někoho cizí dopisní papír. Vzhledem k té bílé hedvábné vestě a k rouchu, podobnému rovnosatu tenisového trenéra, bych měla ještě jeden iniciativní návrh."

Cítil jsem, že mi trochu vyschlo v krku. v "A to?"

"Fulcanelli. Nicolo Fulcanelli čili Mikuláš Fulcanelli. Nebo Nieolas Flamel, ten s kabalistickými znaky v katedrále Notre-Dame v kdovíkte-rém středověkém století."

"Tři Mikulášové . . .," řekl jsem nesvým hlasem.

"Ba ne, Karle. Jenom jeden. Ale nikomu o tom radši nevyprávěj."

ZÁVĚREM

Lípy už odkvetly, ačkoli jsem byl pryč sotva deset dní (je to vůbec možné - tak málo?), na jabloních dozrávala první letní jablka a broskve, pýcha paní Kalousové, se cudně rděly na obsypaných větvích, když Barbara bravurně zakotvila fiatka u vrátek.

Paní Kalousova nás tentokrát nečekala, netušila, že se toho dne vrátím. Zanesl jsem kufr do pokoje a raději honemhonem vybaloval, zatímco moje sličná snoubenka lenošila na pohovce, aby si, jak prohlásila, odpočinula před zpáteční cestou do Prahy. Což byla, mimochodem řečeno, nestydatá lež, protože je hříčkou přírody a jako taková při řízení automobilu zjevně okřívá.

Zanedlouho se paní Kalousova objevila, udýchaná a hrozně nešťastná, že pro nákup u pana Tatička nebo jiného představitele místního obchodního světa zmeškala náš příjezd.

"Karlíčku, Karlíčku," hlásila, sotva se jásavě pozdravila s Barbarou, "máte být tak hodný a hned, ale hned zaběhnout k panu Andělovi. Moc už na vás kolik dní čeká."

Cítil jsem, že se mi krev hrne do hlavy.

"Řekněte mu," zahulákal jsem, až chudinka maličká paní Kalousova poskočila, "ať mi vleze . . . Řekněte mu, že mám záškrť a průšnice a že nesmím čtrnáct dní opustit pokoj. Řekněte, že mám zlomenou nohu a spalničky. Řekněte . . . počkejte, paní domácí," zastavil jsem zděšenou

stařenku, snažící se nepozorovaně uniknout. Podíval jsem se nenápadně na Barbaru. Předstírala, že se o mne vůbec nezajímá. Listovala v detektivce, kterou jsem ráno před odjezdem do Anglie zapomněl na nočním stolku.

"Řekněte Martinovi, že tam za moment budu . . .," dokončil jsem docela skleslým hlasem.

"Tak ahoj, Karle!" zvedla se Barbara z pohovky. "Já už zase musím frčet. Na Madagaskaru nebo tam někde v okolí si tě vyzvednu. Zkus to tentokrát pro změnu bez strašidel a nesmrtelných staříků, ano? Já mám taky jenom jedny nervy. Čao!"

Za chvíličku jsem už slyšel, jak se fiatek pod okny rozjíždí. Hodil jsem pro jistotu pyžamo zpátky do kufru, zhluboka se nadechl a vydal se do prvního patra. Za Andělem.

A JEŠTĚ TEČKA

Tím jsem vám, milý Watstone, pověděl všechno, co mohu říci bez nahlédnutí do poznámek, ale nemyslím, že jsem opomenul něco podstatného. Sir Arthur Conan Doyle, Pes baskervillský, kap. XV.